

การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล

นายจตุพร ทั้งทอง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2555

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและเพิ่มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

A STUDY OF THE STATE AND PROBLEMS OF SCHOOL ADMINISTRATION OF
OUTSTANDING DISTRICT SCHOOLS

Mr. Jatuporn Tungtong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Educational Administration
Department of Educational Policy, Management and Leadership
Faculty of Education
Chulalongkorn University
Academic Year 2012

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนของ โรงเรียนดีประจำตำบล
โดย	นายจตุพร ทั้งทอง
สาขาวิชา	บริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาพิมพ์ อูสาโห

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชนิตา รักษ์พลเมือง)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ เอกชัย กี่สุขพันธ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาพิมพ์ อูสาโห)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์)

จตุพร ทั้งทอง : การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล.
(A STUDY OF THE STATE AND PROBLEMS OF SCHOOL ADMINISTRATION OF
OUTSTANDING DISTRICT SCHOOLS) อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ผศ. ดร.ชญาพิมพ์
อุสาโท, 137 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำ
ตำบล รุ่นที่ 1 จำนวน 182 โรงเรียน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 124 โรงเรียน มีผู้ให้ข้อมูลจากโรงเรียน 106
โรงเรียน ประกอบด้วยผู้อำนวยการและครูผู้สอน รวม 212 คน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยเป็นแบบสอบถาม
เกี่ยวกับสภาพการบริหารเป็นแบบตรวจสอบรายการ(Checklist)และปัญหาการบริหารเป็นแบบมาตราส่วน
ประมาณค่า(Rating scale) วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า เมื่อพิจารณาค่าความถี่และค่าร้อยละของสภาพการบริหารโรงเรียนของโรงเรียน
ดีประจำตำบลนั้น 1) **ด้านการพัฒนาผู้เรียน** มีการส่งเสริมให้สมาชิกชุมชนรักและพัฒนาถิ่นฐานของตน
โดยการร่วมกิจกรรมต่างๆของชุมชนมากที่สุด และมีการแลกเปลี่ยนนักเรียนและบุคลากรภายในและ
ต่างประเทศน้อยที่สุด 2) **ด้านการพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน** มีการจัดสภาพของโรงเรียนให้สะอาดโดยทำ
ห้องเรียนและห้องปฏิบัติการให้มีความน่าอยู่ น่าเรียนมากที่สุด และมีการสร้างสระว่ายน้ำและศูนย์กีฬาโดย
บริหารจัดการร่วมกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นน้อยที่สุด 3) **ด้านการพัฒนาบุคลากร** ผู้บริหารโรงเรียน
มีคุณสมบัติในการบริหารโรงเรียนดีประจำตำบลโดย มีวุฒิทางการบริหารและผ่านการฝึกอบรม สัมมนา
ทางการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบลและมีการจัดครูสอนได้ตรงตามวิชาเอกใน 5 วิชาหลัก
ครบทุกระดับชั้นมากที่สุดเท่ากัน 4) **ด้านการจัดเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและทรัพยากร
ทางการศึกษานั้น** มีเครือข่ายความร่วมมือกับโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาที่อยู่ในพื้นที่เดียวกันคือ
โรงเรียนในฝันและสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น รองลงมาคือ การบริการวิชาการสำหรับโรงเรียนใกล้เคียง
โดยการจัดครูเคลื่อนที่ไปสอนหมุนเวียนในรายวิชาที่ขาดแคลนครู 5) **ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน**
ผู้ปกครองมีส่วนร่วมโดยร่วมแสดงความคิดเห็น ดิชม ให้คำแนะนำการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน
รองลงมาคือ ชุมชนมีส่วนร่วมโดยร่วมแสดงความคิดเห็น ดิชม ให้คำแนะนำการปฏิบัติงานของบุคลากรใน
โรงเรียน 6) **ด้านการประกันคุณภาพภายใน** โรงเรียนมีการประเมินตนเอง รองลงมาคือ การกำหนด
แผนปฏิบัติการรายปีและแผนพัฒนาระยะ 4 ปี ส่วนปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล
นั้น พิจารณาจากค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ตามลำดับดังนี้ 1) ด้าน
การนำแผนไปปฏิบัติ 2) ด้านการประเมินผล 3) ด้านการวางแผน

ภาควิชา นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำ..... ลายมือชื่อนิสิต.....
ทางการศึกษา..... ลายมือชื่อ อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....
สาขาวิชา บริหารการศึกษา.....
ปีการศึกษา 2555.....

5283317227 : MAJOR EDUCATIONAL ADMINISTRATION

KEYWORDS : STATE AND PROBLEMS OF SCHOOL ADMINISTRATION / OUTSTANDING DISTRICT SCHOOLS

JATUPORN TUNGTONG: A STUDY OF THE STATE AND PROBLEMS OF SCHOOL ADMINISTRATION OF OUTSTANDING DISTRICT SCHOOLS. ADVISOR: ASST.PROF. CHAYAPIM USAHO, Ph.D., 137 pp.

The purposes of this research are to study the state and problems of 182 outstanding district schools of the 1st Generation. The sample group is 124 schools. Questionnaires received back from 212 informants from 106 schools. The informants are directors and teachers. There are two methods used in the questionnaires: checklist to gather the state and rating scale to gather problems of outstanding district schools administration. The data were analyzed by using frequency, percentage, mean and standard deviation.

Findings revealed that the state of the outstanding district school administration are

- 1) In student development, encouraging community participation program to induce community development is most responded and international students and staff exchange program is least responded.
- 2) In basic factor development, stimulating environment such as classroom and laboratory arrangement is most responded and collaborative administration of swimming pool and sports center facilities between school and local municipality is least responded.
- 3) In staff development, qualifications of administrator that is most required is certified administrator by outstanding district schools Administration Seminar and correct placing of teachers for the 5 core subjects.
- 4) In education and resource collaborating network, collaboration of schools or educational institutions situated within the vicinity is most responded and set up teachers' mobility team to teach in various subjects where there are insufficient teachers in schools within the vicinity is least responded.
- 5) In community participation, schools integrate parents and community in suggesting and improving school's human resource.
- 6) In quality assurance, Quality Assurance, using self-evaluation, determining annual plan and four years plan are used to evaluate teachers and administrators. Problems of Administrative in outstanding district schools are at lowest level. Considering from each aspect found, the maximum mean are Implementation and evaluation, and the lowest mean is planning.

Department : Educational Policy, Management Student's Signature

and Leadership..... Advisor's Signature

Field of Study : Educational Administration.....

Academic Year : 2012.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความปลอดภัย ความเมตตาช่วยเหลือ และอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากผู้มีพระคุณหลายท่าน ผู้วิจัยขออนุญาติกล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ด้วยความซาบซึ้ง ความเคารพ และรำลึกถึงพระคุณอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาพิมพ์ อุดาโห อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาตั้งใจให้ความรู้ในเรื่องการวิจัย ให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไข ในการดำเนินการวิจัยมาโดยตลอดทุกขั้นตอน ด้วยความดูแลเอาใจใส่ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ รองศาสตราจารย์ ดร.สิริพันธุ์ สุวรรณมรรคา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทรัตน์ เจริญกุลและดร.รังสรรค์ มณีเล็ก ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้กรุณาช่วยตรวจสอบ แก้ไข และให้คำแนะนำในการทำเครื่องมือวิจัย

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ สาขาวิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่าน ที่ได้กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และประสบการณ์อันมีคุณค่ายิ่งแก่ผู้วิจัย ทำให้ผู้วิจัยสามารถนำ ความรู้และประสบการณ์นี้ไปใช้ในการทำงานและดำเนินชีวิตต่อไป

ขอขอบพระคุณสมาชิกทุกคนในครอบครัว ญาติ และเพื่อนนิสิตสาขาวิชาบริหารการศึกษาคือเป็นกำลังใจและให้การสนับสนุนช่วยเหลือผู้วิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจนผู้มีส่วนช่วยเหลือทุกท่านที่ไม่ได้กล่าวนามในที่นี้ ทำให้การวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ณ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
วิธีดำเนินการวิจัย	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
นโยบายกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับโรงเรียนดีประจำตำบล	9
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	60
3 วิธีดำเนินการวิจัย	65
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	65
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	65
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	65
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ	66
การเก็บรวบรวมข้อมูล	66
การวิเคราะห์ข้อมูล	67

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	68
สภาพการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล.....	69
ปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล.....	88
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	95
สรุปผลการวิจัย.....	95
อภิปรายผลการวิจัย.....	97
ข้อเสนอแนะ.....	102
รายการอ้างอิง.....	104
ภาคผนวก.....	109
ภาคผนวก ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิ.....	110
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	112
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	137

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	68
2	สภาพการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล.....	70
3	สภาพการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล ด้านการพัฒนาผู้เรียน.....	72
4	สภาพการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล ด้านการพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน.....	74
5	สภาพการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล ด้านการพัฒนาบุคลากร.....	79
6	สภาพการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล ด้านการจัดเครือข่าย ความร่วมมือทางวิชาการและทรัพยากรทางการศึกษา.....	82
7	สภาพการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน.....	84
8	สภาพการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล ด้านการประกันคุณภาพภายใน.....	87
9	ปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล โดยภาพรวม.....	88
10	ปัญหาการบริหารของโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล ด้านการวางแผน.....	89
11	ปัญหาการบริหารของโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล ด้านการนำไปสู่การปฏิบัติ.....	91
12	ปัญหาการบริหารของโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล ด้านการประเมินผล.....	93

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติถึงสิทธิของบุคคลในการได้รับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความต้องการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม โดยจัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติซึ่งเป็นกฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนาและเอกชน ได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551:1)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข(มาตรา6) ในการจัดการศึกษาให้ยึดหลัก 1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน 2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ได้กำหนดหลักของการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการศึกษาไว้ดังนี้ 1) มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ 2) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3) มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา 4) มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง5) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น(สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2544:3-4)

นโยบายการพัฒนาการศึกษาของรัฐบาลได้ให้ความสำคัญในเรื่อง คุณภาพ โอกาส และการมีส่วนร่วมทางการศึกษา จากความสำคัญดังกล่าวจึงต้องมีการเร่งพัฒนาปรับปรุงและต่อยอด

โดยเฉพาะด้านคุณภาพผู้เรียน ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการ รวมทั้งการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา ที่พบว่า มีสถานศึกษาจำนวนมากไม่ได้มาตรฐาน ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ต่ำ ขาดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งด้านการคิดวิเคราะห์ การใฝ่เรียนรู้และการแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง ด้านครู พบว่า มีปัญหาขาดแคลนครู ในด้านการบริหารจัดการ พบว่า ยังไม่มีการกระจายอำนาจการบริหารตามเป้าหมาย รวมทั้งยังขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาจากทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552:2)

จากการรายงานของธนาคารโลก พบว่า ผลการดำเนินงานพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยที่ผ่านมาประสบผลสำเร็จอย่างยิ่งในการขยายโอกาสทางการศึกษา ขณะที่คุณภาพของการจัดการศึกษามีแนวโน้มลดลง โดยมีโรงเรียนเฉพาะที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้นที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเทียบเคียงได้กับค่าคะแนนเฉลี่ยของประเทศสหรัฐอเมริกา แต่โรงเรียนส่วนใหญ่ที่อยู่ในเขตชนบทยังด้อยคุณภาพ ทั้งผลการวิจัยยังพบว่า การทุ่มเททำงานจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพเพื่อพัฒนาเด็กด้อยโอกาสในท้องถิ่นชนบทจะส่งผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ (economic returns) ของประเทศอย่างยิ่ง ทั้งยังลดปัญหาสังคม และส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรโดยรวม (สุพัชรี ผุดผ่อง, 2553)

โรงเรียนเป็นองค์กรทางการศึกษาที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนแนวคิดการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนจึงเป็นความสำคัญสูงสุดในการปฏิบัติงานของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตระหนักในความสำคัญดังกล่าว จึงกำหนดนโยบายการพัฒนา “โรงเรียนคุณภาพ” ในท้องถิ่นชนบทเพื่อให้มีความเปรียบพร้อมที่จะเป็นต้นแบบ หรือศูนย์สาธิตการให้บริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพ ตลอดจนเป็นศูนย์รวม หรือเป็นแหล่งการเรียนรู้ของชุมชนทำให้ชุมชนมีส่วนร่วมและเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ เชื่อมมั่นและศรัทธาในการปฏิบัติงานของโรงเรียนและไม่จำเป็นต้องส่งบุตรหลานไปเรียนในเมือง นำไปสู่การลดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง โดยโรงเรียนและชุมชนสามารถจัดกิจกรรมอันเป็นประโยชน์บริการและเชื่อมความสัมพันธ์กับชุมชนได้อย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ(สุพัชรี ผุดผ่อง, 2553)

โรงเรียนดีประจำตำบล เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์การดำเนินงานในการพัฒนาโรงเรียนด้อยโอกาสและโรงเรียนขนาดเล็กในชนบท เป็นไปตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองทั้งในเรื่องคุณภาพ โอกาส และการมีส่วนร่วมโดยโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการจะได้รับการจัดสรรงบประมาณอย่างเต็มที่ที่ได้รับปัจจัยนำเข้าที่มีมาตรฐานสูง เพื่อการบริหารจัดการโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ ทั้งยังตอบโจทย์การกระจายอำนาจที่จะเกิดความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอีกด้วย เพราะโรงเรียนดีประจำตำบลมีการบริหารงานที่เน้นการร่วมมือกับ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น(ชินวรณ์ บุญยเกียรติ, 2553)คณะรัฐมนตรีได้ลงมติเห็นชอบในหลักการโครงการ โรงเรียนดีประจำตำบลเมื่อวันที่ 27 เมษายน 2553 และมอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินโครงการ "โรงเรียนดีประจำตำบล"โดยมีเป้าหมายการพัฒนาในภาคการศึกษา 1/2553สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาละ 1 โรงเรียน(ยกเว้น กทม.) รวม 182โรงเรียนเพื่อเป็นโรงเรียนนำร่อง รุ่นที่ 1 ในปีงบประมาณ 2553 (สมเกียรติ ชอบผล, 2553) โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกโรงเรียน คือ จะต้องเป็นโรงเรียนที่เปิดสอนระดับประถมศึกษา หรือโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา หรือโรงเรียนมัธยมศึกษาระดับตำบล มีบริเวณพื้นที่กว้างขวาง เพียงพอต่อการจัดหรือพัฒนากิจกรรมต่างๆ มีผู้บริหารที่มีศักยภาพสูงในการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม อยู่ในพื้นที่ที่มีการคมนาคมสะดวก เป็นศูนย์กลางระหว่างโรงเรียนด้วยกันและชุมชน และโรงเรียนจะต้องมีพื้นฐานความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน เมื่อโรงเรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มรูปแบบแล้ว โรงเรียนจะมีภาพความสำเร็จตามที่ต้องการคือ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับสูงไม่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน 5 กลุ่มสาระหลัก 2) โรงเรียนสร้างวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตประชาธิปไตยอย่างเข้มแข็งและไม่มีปัญหายาเสพติด 3) โรงเรียนมีความร่วมมือกับชุมชนผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเข้มแข็ง 4) นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีสำนึกความเป็นไทย มีความรู้และทักษะพื้นฐานด้านอาชีพ มีความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ระดับสูง และมีสุขภาพพลานามัยดี 5) นักเรียนมีความรู้ และทักษะอย่างดีด้านภาษาอังกฤษ หรือภาษาที่สองอื่น ๆ ตามความสนใจหรือความถนัด (ศูนย์สารสนเทศการศึกษาขั้นพื้นฐาน,2553)โดยโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล ได้มีการพัฒนาโรงเรียนนำร่อง 182 โรงเรียน รุ่นที่ 1 ในการพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน ปรับปรุงภูมิทัศน์ จัดสร้างอาคารใหม่ พัฒนาบุคลากร และสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน (รังสรรค์ มณีเล็ก, 2553) และจัดให้มีโครงการโรงเรียนในฝันคู่พัฒนา เพื่อเป็นพี่เลี้ยงในการพัฒนาและให้คำปรึกษา โดยแบ่งเขตการพัฒนาเป็น ภาคเหนือ ภาคอีสาน ภาคใต้ ภาคกลางและภาคตะวันออก (อรทัย มูลคำ, 2553)

จากการศึกษาเอกสาร(โรงเรียนดีประจำตำบล ต้นแบบโรงเรียนคุณภาพ สพฐ., 2553)พบว่าโรงเรียนดีประจำตำบล เป็นโครงการที่จะไปตอบโจทย์การเพิ่มคุณภาพในการจัดการศึกษาของไทยไปยังโรงเรียนในท้องถิ่นชนบทได้อย่างกว้างขวางมากขึ้น กระจายโอกาสทางการศึกษาแก่ผู้เรียนที่ด้อยโอกาสและอยู่ในชนบทห่างไกล และเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนอย่างแท้จริง อีกทั้งยังไม่มีการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนดีประจำตำบล จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาในประเด็นดังกล่าว เพื่อผลการวิจัยจะเป็นสารสนเทศและแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขพัฒนาโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ และเป็นข้อมูล

พื้นฐานแก่โรงเรียนอื่นๆ ในชนบทที่อยู่ห่างไกลสามารถนำไปปรับใช้ในการพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป รวมถึงสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะผู้รับผิดชอบดูแลโครงการได้ข้อมูลในการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาให้โครงการในรุ่นต่อไปสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล
2. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล รุ่นที่ 1 เขตพื้นที่การศึกษาละ 1 โรงเรียน(ยกเว้นกรุงเทพฯ) รวม 182 โรงเรียนเท่านั้น

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างกรอบแนวคิดของการวิจัยตามการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล รุ่นที่ 1 ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553)

การบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล

สภาพการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล

1. ด้านการพัฒนาผู้เรียน
2. ด้านการพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน
3. ด้านการพัฒนาบุคลากร
4. ด้านการจัดเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและทรัพยากรทางการศึกษา
5. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน
6. ด้านการประกันคุณภาพภายใน

ปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล

1. การวางแผน
2. การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ
3. การประเมินผล

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. **โรงเรียนดีประจำตำบล** หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับคัดเลือกเข้าร่วมโครงการ รุ่นที่ 1 เขตพื้นที่การศึกษาระดับ 1 โรงเรียนรวม 182 โรงเรียน(ยกเว้น กรุงเทพมหานคร) โดยมีการดำเนินงาน 6 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการจัดเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและทรัพยากรทางการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านการประกันคุณภาพภายใน

2. **สภาพการบริหารโรงเรียนดีประจำตำบล** หมายถึง การบริหารโรงเรียนในโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล 6 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการจัดเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและทรัพยากรทางการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านการประกันคุณภาพภายใน

3. **ปัญหาการบริหารโรงเรียนโรงเรียนดีประจำตำบล** หมายถึง อุปสรรคหรือข้อขัดข้องที่ก่อให้เกิดปัญหาของการบริหารโรงเรียนในโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลในสามด้าน คือ ด้านการวางแผน การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ และการประเมินผล

4. **การพัฒนาผู้เรียน** หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การฝึกปฏิบัติจริงให้มีการแสดงออกเชิงสร้างสรรค์ที่เชื่อมโยงกับการบริการหรือพัฒนาชุมชน เพื่อสร้างจิตสำนึก และให้มีการแลกเปลี่ยนนักเรียน ทั้งภายในประเทศ และระหว่างประเทศ

5. **การพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน** หมายถึง การจัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เพื่อการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

6. **การพัฒนาบุคลากร** หมายถึง การพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนให้มีความมุ่งมั่นและศักยภาพอย่างสูงพัฒนาครูให้มีความสามารถในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) มาใช้ในการเรียนการสอน

7. **การจัดเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและทรัพยากรทางการศึกษา** หมายถึง การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับโรงเรียนในพื้นที่ โรงเรียนมาตรฐานสากล การศึกษานอกระบบโรงเรียนและสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรวม การจัดครูเคลื่อนที่หมุนเวียนสอนในโรงเรียนใกล้เคียง การวัดและประเมินผลการเรียนและด้าน ICT

8. **การมีส่วนร่วมของชุมชน** หมายถึง การร่วมมือกับเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์กรภาครัฐและเอกชน ในการพัฒนาโรงเรียนดีประจำตำบล

9. การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การประเมินตนเองตามระบบประกันคุณภาพภายในและรายงานผลการปฏิบัติงาน

10. การวางแผน(Planning) หมายถึง การกำหนดนโยบาย เป้าหมาย แผน แผนปฏิบัติการและตัวชี้วัด

11. การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ(Implementation)หมายถึง การกำหนดผู้รับผิดชอบการจัดสรรงบประมาณ การจัดทำบันทึกความเข้าใจ(MOU)

12. การประเมินผล (Evaluation)หมายถึง การเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัด การวิเคราะห์ข้อมูล การใช้สารสนเทศในการปรับปรุงแก้ไข และการรายงานผลการปฏิบัติงาน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1) โรงเรียนที่เข้าร่วมในโครงการมีแนวทางพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานให้เป็นไปตามหลักการและวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงโรงเรียนในชนบทห่างไกลที่ยังไม่ได้เข้าร่วมโครงการมีสารสนเทศในการพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพ

2) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลมีแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารโครงการและพัฒนาโครงการในรุ่นต่อไปให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือโรงเรียนที่เข้าร่วมในโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล รุ่นที่ 1 เขตพื้นที่การศึกษาระดับ 1 โรงเรียน (ยกเว้นกรุงเทพฯ) รวม 182 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan(1970 – 610) ดังนั้นจะได้กลุ่มตัวอย่าง 124 โรงเรียน การคัดเลือกโรงเรียนโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)โดยผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้อำนวยการ 124 คน และครูผู้สอน 124 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 248 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และคำถามปลายเปิด (Open-end)

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และคำถามปลายเปิด

ตอนที่ 3 ปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนในโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 124 โรงเรียน โดยแยกเป็นแบบสอบถามสำหรับผู้อำนวยการและตัวแทนครูผู้สอน พร้อมแนบซองเปล่าติดแสตมป์เจ้าหน้าที่ของถึงผู้วิจัยเพื่อส่งกลับคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์และบางโรงเรียนผู้วิจัยส่ง-รับคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for PC (Statistical Package for Social Science) ของภาควิชาและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งมีวิธีการวิเคราะห์ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และคำถามปลายเปิด (Open-end) นำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 3 ปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ นำมาวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย

การเสนอข้อมูลในการวิจัย แบ่งออกเป็น 5 บท ตามลำดับดังนี้

บทที่ 1 บทนำ ประกอบด้วย ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย กรอบแนวคิดที่ใช้ในการทำวิจัย คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้ วิธีดำเนินการวิจัย และลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีดำเนินงานวิจัย ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ส่วนสุดท้ายเป็นรายการอ้างอิง ภาคผนวก และประวัติผู้วิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากหัวข้อวิจัย “การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล” ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. นโยบายกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับโรงเรียนดีประจำตำบล
2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นโยบายกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับโรงเรียนดีประจำตำบล

โรงเรียนดีประจำตำบล เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์การดำเนินงานในการพัฒนาโรงเรียนด้อยโอกาสและโรงเรียนขนาดเล็กในชนบท เป็นไปตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองทั้งในเรื่องคุณภาพ โอกาส และการมีส่วนร่วมโดยโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการจะได้รับการจัดสรรงบประมาณอย่างเต็มที่ที่ได้รับปัจจัยนำเข้าที่มีมาตรฐานสูง เพื่อการบริหารจัดการโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพโดยเป้าหมายของการบริการของโรงเรียนที่พัฒนาขึ้นนั้น ไม่จำกัดเฉพาะเด็กปกติ แต่รวมไปถึงเด็กด้อยโอกาส เด็กชายขอบเด็กพิการ ที่สามารถจัดการเรียนร่วมเพื่อช่วยเด็กกลุ่มนี้ทั้งยังตอบใจทรัพยากรกระจายอำนาจที่จะเกิดความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอีกด้วย เพราะโรงเรียนดีประจำตำบลมีการบริหารงานที่เน้นการร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้น(ชินวรณ์ บุญยเกียรติ, 2553)คณะรัฐมนตรีได้ลงมติเห็นชอบในหลักการโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลเมื่อวันที่ 27 เมษายน 2553 และมอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินโครงการ "โรงเรียนดีประจำตำบล" โดยมีเป้าหมายการพัฒนาในภาคการศึกษา 1/2553สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับ 1 โรงเรียน(ยกเว้นกทม.) รวม 182 โรงเรียนเพื่อเป็นโรงเรียนนำร่อง รุ่นที่ 1 ในปีงบประมาณ 2553 (สมเกียรติ ชอบผล, 2553)

คุณลักษณะโรงเรียนดีประจำตำบล

โรงเรียนดีต้นแบบระดับตำบล (1 ตำบล 1 โรงเรียน) หรือเป็นโรงเรียนคุณภาพของชุมชน และเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม โดยกำหนดคุณลักษณะหรือภาพลักษณ์ของโรงเรียนที่ต้องการคือ

1. เป็นโรงเรียนที่มีมาตรฐานคุณภาพระดับสูง มีความเข้มแข็งทั้งด้านวิชาการ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดนตรี กีฬา และศิลปะ

2. เป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมด้านกายภาพที่มีความสะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย
3. เป็นโรงเรียนทำมาหากิน ที่เน้นการพัฒนาพื้นฐานด้านอาชีพและการมีรายได้ระหว่างเรียน
4. เป็นโรงเรียนของชุมชน ที่มีความร่วมมือกับท้องถิ่นและบริการชุมชนอย่างเข้มแข็ง

เกณฑ์การคัดเลือกโรงเรียน

โครงการนำร่องโดยคัดเลือกโรงเรียนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาละ 1 โรงเรียน รวม 182โรงเรียน(ยกเว้น กทม.) โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกดังนี้

1. เป็นโรงเรียนที่สอนระดับประถมศึกษา หรือโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา หรือโรงเรียนมัธยมศึกษาในระดับตำบล
2. โรงเรียนมีบริเวณพื้นที่กว้างขวาง เพียงพอต่อการจัดหรือพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ ตามโครงการ
3. ผู้บริหารโรงเรียนมีความมุ่งมั่น และมีศักยภาพอย่างสูงในการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม
4. โรงเรียนตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีการคมนาคมสะดวก และเป็นศูนย์กลางระหว่างโรงเรียนด้วยกัน และระหว่างชุมชน
5. โรงเรียนมีพื้นฐานความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน

กิจกรรมการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล

1. จัดกิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างเข้มข้น โดยเน้น
 - 1.1. เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเน้นการอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น เป็นทักษะพื้นฐานของนักเรียนทุกคน
 - 1.2. เรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติจริงและเน้นการคิดวิเคราะห์ด้วยการเรียนแบบโครงการ (project-based learning) หรือ การเรียนโดยการแก้ปัญหา (problem-based learning)
 - 1.3. ส่งเสริมให้นักเรียนมีการแสดงออกเชิงสร้างสรรค์โดยกระบวนการหรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เชื่อมโยงกับการบริการหรือพัฒนาชุมชน เพื่อสร้างจิตสาธารณะ เป็นสมาชิกของชุมชนที่มีคุณภาพ นำไปสู่การรักและพัฒนาถิ่นฐานของตน
 - 1.4. ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนนักเรียน และบุคลากรทั้งภายในและต่างประเทศ
2. พัฒนาปัจจัยพื้นฐาน ได้แก่ การพัฒนา จัดหาสื่อวัสดุ อุปกรณ์ และจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เพื่อการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

- 2.1. อาคารสถานที่สะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย มีสีสันทสวยงาม น่าอยู่ น่าเรียน
- 2.2. คอมพิวเตอร์ 1 เครื่อง ต่อนักเรียน 10 คน
- 2.3. อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง อย่างน้อย 2 Mb
- 2.4. ห้องสมุด 3 ดี
- 2.5. สระว่ายน้ำ หรือ ศูนย์กีฬา (sport complex)
- 2.6. อุปกรณ์ดนตรี กีฬา และศิลปะ
- 2.7. ศูนย์การเรียนรู้ด้านอาชีพ ซึ่งอาจประกอบด้วยพื้นที่เพื่อการเกษตร อาคาร/โรงฝึกงานเพื่อการฝึกอาชีพตามบริบทของท้องถิ่น เช่น การสร้างหรือพัฒนาผลิตภัณฑ์ของชุมชน งานด้านบริการ การสร้างผลผลิตทางการเกษตรและการแปรรูปอาหาร เป็นต้น

3. บริหารจัดการบุคลากรครู และผู้บริหารโรงเรียนดีต้นแบบระดับตำบลอย่างเหมาะสมเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายภาพความสำเร็จที่กำหนดไว้

- 3.1. การคัดเลือกหรือพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนให้มีความมุ่งมั่น และศักยภาพอย่างสูง
- 3.2. โรงเรียนดีต้นแบบระดับตำบลควรมีครูจบวิชาเอกภาษาไทย และคณิตศาสตร์ หรือได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ตรงกับวิชาที่สอนอย่างน้อย 5 กลุ่มสาระวิชาหลักและมีความสามารถในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) มาใช้ในการเรียนการสอน
- 3.3. การพัฒนาครูและบรรจุ แต่งตั้งครูใหม่

4. จัดเครือข่ายกับโรงเรียนอื่น ๆ เพื่อความร่วมมือ และช่วยเหลือกันทางวิชาการ เพื่อทำให้เกิดระบบการใช้ทรัพยากรร่วมกันให้ได้มากที่สุด

- 4.1. บริการวิชาการสำหรับนักเรียนจากโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนอื่น ๆ ที่อยู่ใกล้เคียงเช่น การเรียนรวม การจัดครูเคลื่อนที่ ความร่วมมือในการพัฒนาครูและวางแผนการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนฯลฯ
- 4.2. มีเครือข่ายความร่วมมือกับโรงเรียนดีระดับอำเภอโรงเรียนมาตรฐานสากล การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย หรือสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น

5. เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การทำบันทึกความเข้าใจ (MOU) กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการสนับสนุนดูแลนักเรียนและการส่งเสริมความร่วมมือของเครือข่ายผู้ประกอบการ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์กรภาครัฐ และเอกชน เพื่อความร่วมมือ และระดมสรรพกำลัง เช่น สสวท. สถานประกอบการ เป็นต้น

6. ดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายในอย่างเข้มแข็ง เพื่อให้เห็นถึงความก้าวหน้าของการพัฒนาสู่โรงเรียนคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ได้แก่

- 6.1. โรงเรียนประเมินตนเอง
- 6.2. โรงเรียนกำหนดแผนปฏิบัติการรายปี และแผนพัฒนาระยะ 4 ปีเพื่อพัฒนาตนเอง ให้บรรลุเป้าหมายภาพความสำเร็จของการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามภาพความสำเร็จของโครงการ และทำความตกลงเป็นบันทึกความเข้าใจ (MOU) ในการปฏิบัติงานระหว่างโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- 6.3. โรงเรียนรายงานผลการปฏิบัติงานต่อคณะกรรมการสถานศึกษา และ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- 6.4. สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษานิเทศก์ติดตามความก้าวหน้าการปฏิบัติงานของโรงเรียนเป็นรายโรงเรียน อย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง
- 6.5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาช่วยเหลือ แทรกแซง หรือ แก้ไขการปฏิบัติงานของโรงเรียนหากไม่สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายที่ได้วางแผนไว้

ดัชนีชี้วัดความสำเร็จ

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับสูงไม่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน 5 กลุ่มสาระหลัก
2. โรงเรียนสร้างวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตประชาธิปไตยอย่างเข้มแข็งและไม่มีปัญหาทะเลาะวิวาท
3. โรงเรียนมีความร่วมมือกับชุมชน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเข้มแข็ง
4. นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีสำนึกความเป็นไทย มีความรู้และทักษะพื้นฐานด้านอาชีพ มีความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ระดับสูง และมีสุขภาพพลานามัยดี
5. นักเรียนมีความรู้ และทักษะอย่างดีด้านภาษาอังกฤษ หรือภาษาที่สองอื่น ๆ ตามความสนใจหรือความถนัด

จากกิจกรรมการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลผู้วิจัยได้ใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล โดยอธิบายเพิ่มเติมได้ ดังนี้

การบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล

1. ด้านการพัฒนาผู้เรียน
2. ด้านการพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน
3. ด้านการพัฒนาบุคลากร
4. ด้านการจัดเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและทรัพยากรทางการศึกษา
5. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน
6. ด้านการประกันคุณภาพภายใน

1. ด้านการพัฒนาผู้เรียน

จากการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล ด้านการพัฒนาผู้เรียน มีสิ่งสำคัญที่ต้อการเน้น 4 ข้อดังนี้

1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

Brandes and Ginnis(1988: 171-175) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญคือ ระบบการจัดการเรียนรู้ที่มีผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญด้วยความเชื่อในศักยภาพความเป็นมนุษย์ว่า สามารถพัฒนาให้บรรลุความสำเร็จได้ ผู้เรียนจึงต้องได้รับการสนับสนุนให้มีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง

วัฒนาพร ระวังบุกษ์ (2541: 2) ได้ให้ความหมายว่า การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หมายถึง วิธีการที่สำคัญที่สามารถสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ต้องการในยุคโลกาภิวัตน์ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง ในเรื่องที่สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความสามารถของตน และได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่

ทิตินา เขมมณี (2542: 5) ได้ให้ความหมายการให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางว่า หมายถึงการให้ผู้เรียนเป็นจุดสนใจ (Center of attention) หรือเป็นผู้มีบทบาทสำคัญคือบทบาทในการเรียนรู้ โดยดูจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยความกระตือรือร้นตื่นตัวตั้งใจจดจ่อผูกพันกับสิ่งที่ทำ

จากแนวคิดของนักการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สรุปได้ว่า ในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบดังกล่าวจะต้องมีการรู้จักผู้เรียนแต่ละคนอย่างดี เพื่อทราบถึงความแตกต่างของเด็กแต่ละคนในด้านต่างๆ จากนั้น ก็จัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเกิด

ความสนใจ ใฝ่เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างกระตือรือร้น ตามศักยภาพและความสนใจโดยผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติได้คิดค้นได้สร้างในสิ่งที่ตนชอบถนัดสอดคล้องกับวิถีชีวิตมีความรับผิดชอบและมีความสุขกับการเรียนรู้โดยมีครูผู้สอนคอยอำนวยความสะดวกให้คำแนะนำและเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด

กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543: 20) ได้ให้ความหมายของกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ว่า

1. กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ หมายถึงการกำหนดจุดหมาย สาระ กิจกรรม แหล่งการเรียนรู้ สื่อการเรียน และการวัดประเมินผล ที่มุ่งพัฒนา "คน" และ "ชีวิต" ให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้เต็มความสามารถสอดคล้องกับความถนัดความสนใจและความต้องการของผู้เรียน

2. กิจกรรมการเรียนคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สัมผัสและสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นเพื่อนมนุษย์ ธรรมชาติ และเทคโนโลยี ผู้เรียนได้ค้นคว้าทดลองฝึกปฏิบัติ แลกเปลี่ยนเรียนรู้จนค้นพบสาระสำคัญของบทเรียน ได้ฝึกวิถีคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์จินตนาการ และสามารถแสดงออกได้ชัดเจนมีเหตุผล

3. ครูมีบทบาทปลูกเร้าและเสริมแรงศิษย์ในทุกกิจกรรมให้ค้นพบคำตอบ และแก้ปัญหาด้วยตนเองรวมทั้งการร่วมทำงานเป็นกลุ่ม จัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรม ความมีวินัยรับผิดชอบในการทำงาน ผู้เรียนมีโอกาสฝึกการประเมินและการปรับปรุงตนเองยอมรับผู้อื่น สร้างจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองและเป็นพลโลก

4. การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกที่ ทุกเวลา เกิดขึ้นได้ในหลายระดับ ทั้งในตัวผู้เรียน ในห้องเรียนและนอกเหนือไปจากห้องเรียนที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

ระดับผู้เรียน เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดจุดมุ่งหมาย กิจกรรมและวิธีการเรียนรู้ ได้คิดเองปฏิบัติเองเรียนรู้ด้วยตนเองรวมทั้งร่วมประเมินผลการพัฒนาการเรียนรู้ตามศักยภาพ ความต้องการ ความสนใจ และความถนัดของแต่ละคน

ระดับห้องเรียน เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ ผู้เรียนได้คิดเอง ทำเอง ปฏิบัติเอง และสร้างความรู้ด้วยตนเองในเรื่องที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย มีส่วนในการกำหนดจุดมุ่งหมาย กิจกรรมและวิธีการเรียนรู้ สามารถเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาการเรียนรู้

ครู เป็นผู้วางแผนขั้นต้นทั้งเนื้อหาและวิธีการแก่ผู้เรียน จัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และช่วยชี้แนะแนวทางการแสวงหาความรู้ที่ถูกต้องให้แก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล การจัดกระบวนการเรียนรู้ระดับห้องเรียนนี้ ผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้นอกจากครูและผู้เรียนแล้วผู้ที่มีบทบาทสนับสนุนอย่างสำคัญคือผู้บริหารโรงเรียน บุคลากรสนับสนุนการสอนตลอดจนการจัดสื่อการเรียนการสอน การสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัวผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

แนวทางการจัดการศึกษาตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ ดังที่พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 6 ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

การที่เด็กและเยาวชนไทยจะได้รับการพัฒนาให้เป็นบุคคลที่เก่ง ดี มีสุขได้นั้น จะต้องเกิดจากการจัดกิจกรรมและกระบวนการจัดการเรียนรู้ ที่สามารถตอบสนองความแตกต่างของเด็กเป็นรายบุคคลได้อย่างเหมาะสม การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สถานศึกษาจะต้องจัดทำรายละเอียดไว้นอกเหนือจากสาระของหลักสูตรในสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม และ อีก 1 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้นเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาองค์รวมของความเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ในทุกๆ ด้าน ทั้งร่างกาย อารมณ์ สติปัญญาและสังคม ให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย มีคุณภาพ ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพซึ่งสถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย มีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรม ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกัน แก้ปัญหา และเรียนรู้จากประสบการณ์จริง โดยจัดให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดและความแตกต่างของผู้เรียน

ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ฉันทนา กล่อมจิต(2549 : 17) และคณะ ได้ให้ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ไว้ว่า เป็นกิจกรรมที่จัดด้วยรูปแบบวิธีการ และกระบวนการที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม มุ่งส่งเสริมเจตคติ เห็นคุณค่าชีวิต ปลูกฝังคุณธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง สร้างจิตสำนึกในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปรับตัวและปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ประเทศชาติและดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

ลักษณะของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. **กิจกรรมแนะแนว** เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิต คุณภาพทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญาและการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อและการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ โดยกิจกรรมแนะแนวมี 2 ด้านคือ 1) การแนะแนวการศึกษา โดยมุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาการเรียนได้เต็มศักยภาพ รู้จักแสวงหาความรู้และวางแผนการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) การแนะแนวอาชีพ ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักตนเองและโลกของงานอย่างหลากหลาย มีเจตคติและนิสัยที่ดีในการทำงาน มีโอกาสได้รับประสบการณ์และฝึกงานตามความสนใจและถนัด 3) แนะแนวเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจตนเอง รักและเห็นคุณค่าในตนเอง และผู้อื่น มีอารมณ์มั่นคง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เข้าใจสิ่งแวดล้อมและสามารถปรับตัวให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

2. **กิจกรรมนักเรียน** เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจร ตั้งแต่ศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน โดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้นำเพื่อประโยชน์ เป็นต้น โดยกิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่เกิดจากความสมัครใจของผู้เรียน มุ่งพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มเติมจากกิจกรรมในกลุ่มสาระ เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันแก้ปัญหา ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนอย่างเต็มที่ รวมถึงกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ รู้สิทธิและหน้าที่ของตนเอง แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) กิจกรรมตามความถนัด ความสนใจตามความต้องการของผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นการเติมเต็มความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์กับผู้เรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อการค้นพบความถนัดความสนใจของตนเอง และพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ ตลอดจนการพัฒนาทักษะของสังคม และปลูกฝังจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม 2) กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดและผู้นำเพื่อประโยชน์เป็น

กิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ เพื่อการอยู่ร่วมในสภาพชีวิตต่างๆ ซึ่งนำไปสู่พื้นฐาน การทำประโยชน์ให้แก่สังคม และวิถีชีวิตในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข ซึ่งกระบวนการให้เป็นไปตามข้อกำหนดของคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ ยุวกาชาด สมาคมผู้บำเพ็ญประโยชน์ และกรรมการรักษาดินแดน

2. ด้านการพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน

จากการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล ด้านการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานมี สิ่งสำคัญที่ต่องานเน้น ได้แก่ การพัฒนา จัดหาสื่อวัสดุ อุปกรณ์และจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ การเรียนรู้เพื่อการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพโดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 อาคารสถานที่เพียงพอ สะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย มีสีสันสวยงาม น่าอยู่ น่า เรียน

โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลจะได้รับการจัดสรรงบประมาณในการ ปรับปรุงอาคารเรียนเดิม สร้างอาคารเรียนเพิ่มและปรับปรุงภูมิทัศน์ภายในโรงเรียนให้มีบรรยากาศ ที่ดีสวยงามน่าอยู่น่าเรียน

การปรับปรุงและพัฒนาอาคารเรียน

ความหมายของการปรับปรุงอาคารเรียน

บุญช่วย จินดาประพันธ์(2536,120) กล่าวว่า การปรับปรุงอาคารเรียน หมายถึงความ พยายามต่างๆ ที่จะเปลี่ยนสภาพทั่วไปของอาคารเรียนเพื่อยกระดับของเดิมที่มีอยู่แล้วให้ได้ มาตรฐานที่ต้องการ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงบรรยากาศ ให้สดชื่นขึ้นด้วยการทาสีใหม่ การซ่อม บำรุง การเปลี่ยนย้ายผนัง เพื่อให้มีที่ว่างมากขึ้น การติดตั้งเครื่องจักรอุปกรณ์การต่อเติมโครงสร้าง การปรับสภาพของพื้นผิวห้อง ฯลฯ ให้สามารถใช้ได้ดี

จุดมุ่งหมายของการปรับปรุงอาคารเรียน

อาคารเรียนหรือสิ่งก่อสร้างทั้งหลาย ก็เปรียบเสมือนร่างกายของมนุษย์ มีอายุ สิ่งของ ต้องเสื่อมโทรมหมดอายุไปตามกาลเวลา จะมากจะเร็วจะช้า ขึ้นอยู่กับอายุการใช้งาน ดังนั้นการ ปรับปรุงอาคารเรียนถือว่าเป็นสิ่งจำเป็น โดยมีจุดมุ่งหมายใหญ่ๆ 3 ประการ คือ

1. เพื่อให้ได้ประโยชน์ทางการศึกษาอย่างเต็มที่และยืดอายุของอาคาร
2. เพื่อให้เกิดความปลอดภัยและสุขลักษณะที่ดีขึ้น
3. เพื่อให้เกิดบรรยากาศที่ดีมีความสวยงามน่าอยู่ น่าเรียนยิ่งขึ้น

ลักษณะของการปรับปรุงอาคารเรียน

การปรับปรุงอาคารเรียนมี 4 ลักษณะ คือ

1. การเปลี่ยนแปลงรูปแบบ
2. การตกแต่งและซ่อมแซมภายใน
3. การตกแต่งและซ่อมแซมภายนอก
4. การขยายและต่อเติมอาคารเรียน

2.2 จัดซื้อคอมพิวเตอร์ 1 เครื่อง ต่อนักเรียน 10 คน และระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง อย่างน้อย 2 Mb

เพื่อความพร้อมในเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้เรียน โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลจะได้รับงบประมาณในการจัดซื้อคอมพิวเตอร์เพื่อให้เพียงพอต่อผู้เรียนที่จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ 1 เครื่อง ต่อนักเรียน 10 คน พร้อมด้วยการเชื่อมโยงระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ไม่น้อยกว่า 2 Mb เพื่อเป็นการรองรับการพัฒนาให้ผู้เรียนได้มีทักษะทางเทคโนโลยีและเพิ่มขีดความสามารถในการรับและเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้มากขึ้น

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 9 ที่ว่าด้วยเรื่องเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในมาตรา 65 กล่าวไว้ว่า “ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเพื่อให้ความรู้ความสามารถและทักษะในการผลิตรวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมมีแบบแผนและมีประสิทธิภาพ” มาตรา 66 กล่าวไว้ว่า “ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาสแรกที่ทำได้เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีในการแสวงหาความรู้กับตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545: 37-38)

2.3 ห้องสมุด 3 ดี

ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถใช้เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องให้เต็มศักยภาพตามความถนัดและความสนใจ ห้องสมุดยังถือว่าเป็นแหล่งสะสมประสบการณ์ เพื่อการดำเนินชีวิตทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ความสำคัญและความเป็นมา

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์) ได้กำหนดนโยบายการพัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าของนักเรียน ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครองและชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพ โอกาส และสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาโดยเฉพาะการเติมเต็มการศึกษานอกระบบและการศึกษาอัธยาศัยให้เป็น “การศึกษาตลอดชีวิต” ทั้งนี้ เนื่องจากในการปฏิรูปการศึกษาช่วงแรกเน้นแต่การศึกษาในระบบเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดแนวทางพัฒนาห้องสมุดให้เป็น “ห้องสมุด 3 ดี” ที่เน้นการ

พัฒนาใน 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ หนังสือดี บรรยายกาศดีและบรรณารักษ์ดี เพื่อขับเคลื่อน การศึกษาตลอดชีวิตและนำไปสู่การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้เนื่องจากห้องสมุดประชาชน เปรียบเสมือนชุมทรัพย์ทางปัญญาเป็นแหล่งรวมความรู้ทุกแขนง ทุกศาสตร์และยังเป็นปัจจัย สำคัญที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีนิสัยรักการอ่าน ห้องสมุดจึงเปรียบเสมือนโลกใบ ใหญ่แห่งการเรียนรู้เป็นแหล่งบันเทิงประเทืองปัญญา ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ บรรณารักษ์เป็นมิตร วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ทันสมัย น่าสนใจใคร่เรียนรู้สถานที่ และบรรยายกาศเอื้อ ต่อการเรียนรู้ มีหนังสือและสื่อการเรียนรู้หลากหลายประเภทอย่างเพียงพอ และตรงกับความต้องการเพื่อให้ห้องสมุดพัฒนาสู่การเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเพื่อเป็นการยกระดับ คุณภาพและมาตรฐานของห้องสมุด“ห้องสมุด 3 ดี” มีเป้าประสงค์ 3 ประการ คือ

ดีที่ 1 หนังสือดี หมายถึง หนังสือ และสื่อการเรียนรู้ดี มีคุณภาพ มีเนื้อหาสาระ ถูกต้อง ไม่เป็นพิษเป็นภัย และตรงใจผู้อ่านในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่ออื่นๆ เพื่อ ส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ของประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมาย

ดีที่ 2 บรรยายกาศดี หมายถึง ห้องสมุดประชาชนที่เอื้อต่อการอ่าน การเรียนรู้ การ ค้นคว้า อุดมไปด้วยความรู้ ความบันเทิง และเชื้อเชิญให้ทุกคนเข้ามาใช้บริการเสมือนหนึ่งเป็น บ้านหลังที่สอง ที่สะอาด สะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย และปลอดภัยสำหรับทุกคนที่เข้ามาใช้บริการ เป็นห้องสมุดประหยัดพลังงาน และสะท้อนเอกลักษณ์ของชุมชน

ดีที่ 3 บรรณารักษ์ดี หมายถึง บรรณารักษ์และบุคลากรผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดที่เป็น ตัวกลางในการเชื่อมโยง ความรู้ในห้องสมุดกับผู้ใช้บริการ มีความเป็น “มืออาชีพ” มีจิตบริการ มี ความรู้ลึก รู้รอบ รู้กว้าง รู้ไกล ทันสมัย ทันความเปลี่ยนแปลงของสังคม เป็นนักจัดกิจกรรมส่งเสริม การอ่านและการเรียนรู้ เป็นผู้บริหารจัดการความรู้ที่ดี และเป็นผู้ปฏิบัติงานอย่างมีความสุข

แนวทางการดำเนินงาน

ด้านหนังสือ

- 1.ดำเนินการให้มีการจัดซื้อหนังสือ และสื่อการเรียนรู้เข้าห้องสมุดให้เป็นไปตามนโยบาย เพื่อให้ห้องสมุดมีหนังสือ และสื่อการเรียนรู้ที่ดี มีคุณภาพและเพียงพอกับจำนวนผู้ใช้บริการ
- 2.แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อคัดเลือกหนังสือ และสื่อการเรียนรู้เข้าห้องสมุด
- 3.ดำเนินการจัดซื้อหนังสือและสื่อการเรียนรู้ตามงบประมาณที่ได้รับจัดสรรและตาม รายชื่อที่คัดเลือกไว้ในสัดส่วนที่เหมาะสม
- 4.กำหนดนโยบายให้มีการใช้หนังสือและสื่อการเรียนรู้เพื่อสร้างนิสัยรักการอ่าน โดย ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ เพื่อกระตุ้นให้ผู้ใช้บริการมีนิสัยรักการ อ่านและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

5.จัดนิทรรศการ/ตลาดนัดหนังสือและสื่อการเรียนรู้ โดยเชิญชวนร้านค้าและสำนักพิมพ์ต่างๆ มาร่วมจำหน่ายหนังสือและสื่อการเรียนรู้

ด้านบรรยากาศ

1.พัฒนาหรือปรับปรุงห้องสมุดให้มีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการอ่านการเรียนรู้และการค้นคว้า

2.ปรับปรุง ออกแบบและตกแต่งอาคาร ทั้งภายในและภายนอกห้องสมุดให้มีเอกลักษณ์สอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่นและควรร่วมใช้ศิลปกรรมร่วมสมัยในการออกแบบ

3.ซ่อมแซม ปรับปรุง จัดวางครุภัณฑ์และสิ่งอำนวยความสะดวกให้ทันสมัย อุณหภูมิ สี และองค์ประกอบของครุภัณฑ์ให้มีความสอดคล้องเป็นแนวคิดเดียวกัน รวมทั้งการจัดวางมุมต่างๆ และพื้นที่ที่ใส่สอยภายในห้องสมุดให้เหมาะสม

ด้านบรรณารักษ์

1.พัฒนา อบรมบรรณารักษ์และบุคลากรผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดให้มีความรู้ในการบริหารจัดการห้องสมุดสมัยใหม่ รวมทั้งสร้างมุมมองใหม่ๆ ให้เกิดขึ้น

2.มีการทำงานเชิงรุกและทำงานแบบคนรุ่นใหม่ เพื่อตอบสนองความต้องการในการเรียนรู้ให้แก่ประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมาย

3.สนับสนุน ส่งเสริมให้บรรณารักษ์และบุคลากรผู้ปฏิบัติห้องสมุดได้โอกาสในการอบรม ศึกษาดูงาน หรือแลกเปลี่ยนความรู้กับบุคลากรห้องสมุดอื่นๆ

4.ส่งเสริมบรรณารักษ์และบุคลากรผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ การใช้หนังสือและสื่อการเรียนรู้ให้กับผู้ใช้บริการตลอดเวลา

2.4 การสร้างสระว่ายน้ำ หรือ ศูนย์กีฬา (sport complex) อุปกรณ์ดนตรี กีฬา และศิลปะ

เพื่อความพร้อมในการให้บริการด้านสุขภาพและพลาณามัยของผู้เรียน โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลจะได้รับงบประมาณในการก่อสร้างศูนย์กีฬาหรือสระว่ายน้ำ โดยโรงเรียนใดที่มีความต้องการในการสร้างสระว่ายน้ำจะต้องได้รับการสนับสนุนในด้านการบริหารจัดการร่วมกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากนั้นจะได้รับงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์กีฬาเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการแข่งขันภายในโรงเรียนและเพื่อความสมบูรณ์ของร่างกายและจิตใจของผู้เรียน จึงต้องมีการพัฒนาในด้านจิตใจและอารมณ์ด้วยดนตรีเพื่อสร้างความสมดุล โรงเรียนจะได้รับงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ดนตรี มีห้องสำหรับเรียนดนตรีและศิลปะอย่างเหมาะสม

2.5 ศูนย์การเรียนรู้ด้านอาชีพในโรงเรียน

โรงเรียนในโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลจะได้รับอาคาร/โรงฝึกงาน เพื่อการฝึกอาชีพ ตามบริบทของท้องถิ่น พื้นที่เพื่อการเกษตร ตามแนวคิด “โรงเรียนท่ามาหากิน” โดยเน้นการมี รายได้ระหว่างเรียนของผู้เรียน เช่น การสร้างผลิตภัณฑ์ของชุมชน การสร้างผลผลิตทาง การเกษตรและการแปรรูปอาหาร เป็นต้น

3. ด้านการพัฒนาบุคลากร

จากการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล ด้านการพัฒนาบุคลากรมีสิ่ง สำคัญที่ต้องการเน้น ใน 2 ข้อคือ

3.1 การพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนให้มีความมุ่งมั่นและมีศักยภาพสูง

นักวิชาการได้กล่าวถึงการพัฒนาผู้บริหารเพื่อให้มีประสิทธิภาพในการบริหารงานไว้ดังนี้ ธรรมรส โชติกุญชร (2527:121-124) กล่าวถึงการเป็นนักบริหารคนที่มีประสิทธิภาพนั้น ต้องบริหารตนอย่างมีประสิทธิภาพก่อนอื่นใดทั้งหมดคุณสมบัติจำเป็นสำหรับผู้บริหารที่ดีมีจุดเน้น อยู่ที่ “การรู้จักตนเอง-การพัฒนาตนเอง” ซึ่งเป็นหัวใจของภาวะการเป็นผู้นำการพัฒนาตนอาจทำ ได้โดยใช้วิธีการดังต่อไปนี้

1. สำรวจตัวเองพิจารณาถึงข้อบกพร่องต่างๆโดยพิจารณาเปรียบเทียบกับลักษณะและ คุณสมบัติที่ดีของผู้นำ
2. ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมโดยเฉพาะในด้านบริหารและจิตวิทยาสังคม
3. สมัครเข้าฝึกฝนอบรมในสถาบันการศึกษาที่ทำการสอน
4. ปรับปรุงการสนทนาโดยใช้ศิลปะการเกลี้ยกล่อมช่วย
5. ปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเองอยู่เสมอ
6. ฝึกทำที่ที่ปฏิบัติต่อผู้อื่นให้นุ่มนวลและแนบเนียน
7. ฝึกฝนและสังเกตการณ์แล้วใช้ปฏิภาณของตนเองหัดตัดสินใจ
8. ฝึกฝนตนเองให้เป็นผู้มีเหตุผลในการทำงาน
9. ศึกษาการดำเนินชีวิตของผู้นำที่ดี

ความสำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพใดๆในลักษณะใดก็ตามแต่หากผู้นำมิได้เป็นผู้นำ โดยอุดมคติแล้วไซ้ร้ก็คือการเป็นผู้นำหรือผู้บริหารเพียงเพื่อเกียรติยศและชื่อเสียงอันฉาบฉวย

ธงชัย สันติวงษ์ (2539 : 358) กล่าวถึงการพัฒนานักบริหารอาจทำได้หลายวิธีแตกต่างกันเช่นการให้ฝึกหรือทดลองเป็นผู้ทำงานจริง (job-centered training) การให้หมุนเวียนทำงาน หลายๆด้าน (job-rotation) การใช้วิธีการเป็นพี่เลี้ยงคอยสอน (supervisory coaching) การจัดให้ มีการฝึกฝนจากการประชุมหรือสัมมนา (training conferences) หรือการให้ได้รับการพัฒนาจาก

กิจกรรมที่จัดขึ้นภายนอกเช่นการสัมมนานักบริหารของสมาคมต่างๆการฝึกอบรมที่บุคคลภายนอกจัดขึ้นหรือแม้แต่การศึกษาอย่างเป็นทางการตามมหาวิทยาลัยต่างๆ เป็นต้น

McCauley, 1986, อ้างในเสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2540 : 29-30) ได้สรุปวิธีการในการพัฒนาการเป็นผู้นำ 4 วิธีดังนี้

1. การเรียนรู้จากการทำงาน (learn on the job) การเป็นผู้นำสามารถเรียนรู้ได้จากการทำงานงานที่ทำทายมากขึ้นเท่าใดย่อมเรียนรู้มากขึ้นเท่านั้นในระบบราชการนั้นแต่ละตำแหน่งเป็นงานที่ทำทายในระดับที่แตกต่างกันดังนั้นผู้บริหารจึงเรียนรู้การเป็นผู้นำในระดับที่แตกต่างหลักการหรือทฤษฎีตัวอย่างของคนอื่นประสบการณ์ของตนเองหลักการหรือทฤษฎีประสบการณ์หรือการปฏิบัติการเป็นผู้นำกันด้วยงานที่ทำทายจะกระตุ้นให้คนมีความคิดสร้างสรรค์และทำงานดีขึ้นขณะเดียวกันงานที่ทำทายจะทำให้ระดับความเครียดสูงขึ้นซึ่งจะทำให้ผู้บริหารได้เรียนรู้วิธีการจัดการกับความเครียดการทำงานที่ทำทายทำให้มีผลงานซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้มีความก้าวหน้าในอาชีพ

2. การเรียนรู้จากคนอื่นการเป็นผู้นำสามารถเรียนรู้ได้จากคนอื่นเช่นเพื่อนร่วมงานผู้ใต้บังคับบัญชาผู้บังคับบัญชาเป็นต้นในองค์กรที่มีหลายระดับนั้นผู้บังคับบัญชานั้นเป็นแหล่งสำคัญของการเรียนรู้เพราะจะเป็นตัวแบบของบทบาท (role model) ทั้งในด้านดีหรือด้านไม่ดีและเป็นแหล่งที่จะให้ข้อมูลย้อนกลับผู้บังคับบัญชาสามารถมอบหมายงานที่ทำทายให้ทำเพื่อนร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชาก็จะเป็นแหล่งข้อมูลเป็นทรัพยากรและให้ข้อมูลย้อนกลับในการทำงานดังนั้นการเป็นผู้นำจึงสามารถพัฒนาได้โดยอาศัยการเรียนรู้จากคนอื่น

3. การเรียนรู้จากความผิดพลาดหรือ “ผิดเป็นครู” เป็นอีกวิธีการหนึ่งในการพัฒนาผู้นำมีงานวิจัยแสดงว่าความผิดพลาดทำให้บุคคลตระหนักถึงข้อจำกัดของตนเองรู้จักจุดอ่อนของตนเองสามารถวิเคราะห์พฤติกรรมของตนเองหาทางปรับปรุงและพัฒนาขึ้น

4. การเรียนรู้จากการฝึกอบรมการฝึกอบรมเป็นวิธีการที่สำคัญอีกวิธีหนึ่งในการพัฒนาการเป็นผู้นำมีงานวิจัยต่างๆยืนยันว่าการเป็นผู้นำสามารถเกิดขึ้นได้จากการฝึกอบรมการฝึกอบรมการเป็นผู้นำนั้นจะช่วยให้ผู้บริหารเข้าใจสถานการณ์และเข้าใจวิธีการที่จะควบคุมกิจกรรมของกลุ่มการฝึกอบรมจะช่วยให้มีความรู้รู้จักกระบวนการในการนำและรู้จักเทคนิคที่จะปรับพฤติกรรมของตนให้สอดคล้องกับสถานการณ์

3.2 โรงเรียนมีครูที่สอนตรงหรือได้รับการพัฒนาให้มีศักยภาพตรงกับวิชาที่สอนอย่างน้อย 5 กลุ่มสาระหลัก และมีความสามารถในการนำ ICT มาใช้ในการเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน

ปฏิญญา สารธร (2526) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน คือ การดำเนินการช่วยครูทำงานให้ถูกต้อง และได้มีโอกาสเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อความก้าวหน้าในวิชาการของครูแต่ละคน โดยมุ่งผลเพื่อเสริมสร้างให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานแก่โรงเรียนเป็นประการสำคัญ

การพัฒนาตนเอง การพัฒนาบุคลากร คือ พฤติกรรมของบุคคลในการที่พยายามเพิ่มพูนความรู้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงด้วยตนเอง เป็นกระบวนการที่สร้างเสริม เพิ่มพูนและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคลากร ในด้านความรู้ ความชำนาญ ทักษะ ทศนคติ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ความสามารถ ตลอดจน การให้แนวความคิดใหม่ในการปฏิบัติงาน โดยมีจุดมุ่งหมายให้บุคลากรมีศักยภาพและความสามารถในการปฏิบัติงานที่ตนรับผิดชอบอย่างมีประสิทธิภาพ และดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขสำหรับในวงการศึกษา นั้น การพัฒนาบุคลากรย่อมมีความหมาย โดยเฉพาะในตัวเอง เนื่องจากการจัดการศึกษานั้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เพื่อสามารถอยู่ในสังคมและช่วยพัฒนาสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ที่จะพัฒนาคนอื่นได้ในวงศึกษาก็คือ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ให้การศึกษา ดังนั้นการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนจึงต้องคำนึงถึงจุดมุ่งหมายของหน่วยงานหรือของโรงเรียนเป็นหลัก

การพัฒนาตนเองจะทำให้เกิดผลกระทบทางสร้างสรรค์เป็นลูกโซ่ กล่าวคือ เมื่อคนพัฒนาตนเองแล้วจะเกิดการพัฒนางาน พัฒนาแนวความคิด จนมีผลไปถึงพฤติกรรมของบุคคลที่อยู่ใกล้เคียง ผู้ที่มีการพัฒนาตนเองนั้นเป็นผู้ที่สามารถเข้าใจตนเองและปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นเมื่อปฏิบัติงานก็มักจะได้รับความร่วมมือสูง ผลงานก็บรรลุตามเป้าหมาย ส่วนผู้ที่ยังมิได้มีการพัฒนาตนเองจะเป็นผู้ที่ไม่สามารถเข้าใจตนเองอย่างถูกต้อง ไม่ยอมรับตนเอง เป็นคนที่มีบุคลิกภาพไม่เหมาะสมปรับตัวยาก หากเป็นเด็กวัยเรียนจะมีผลกระทบถึงการเรียน การอยู่ร่วมกัน ถ้าเป็นผู้ใหญ่ จะทำให้เกิดผลกระทบต่อนหน้าที่การงาน สังคม ตลอดจนกระทบถึงการดำรงชีวิตในครอบครัว

เพื่อสร้างให้โรงเรียนในโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลมีความเข้มแข็งทางวิชาการ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในระดับสูงโดยใน 5 กลุ่มสาระหลักไม่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องมีการบริหารบุคลากรสายการสอนให้มีการสอนตรงสาขาเอกโดยเฉพาะในวิชาภาษาไทยและคณิตศาสตร์ เน้นให้ผู้เรียน อ่านออกเขียนได้และคิดเลขเป็น และพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถตรงกับวิชาที่สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยการอบรมทางวิชาการและการศึกษาดูงานในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

4. ด้านการจัดเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและทรัพยากรทางการศึกษา

จากการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล ด้านการจัดเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและทรัพยากรทางการศึกษา มีสิ่งสำคัญที่ต้องการเน้น ใน 2 ข้อคือ

4.1 บริการวิชาการสำหรับนักเรียนจากโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนอื่น ๆ ที่อยู่ใกล้เคียง เช่น การเรียนรวม การจัดครูเคลื่อนที่ ความร่วมมือในการพัฒนาครูและวางแผนการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนฯ

การบริการทางวิชาการ หมายถึง กิจกรรมที่สถาบันการศึกษาจัดขึ้นเพื่อช่วยเหลือหน่วยของสังคม หรือชุมชน เพื่อปรับปรุงและพัฒนาชุมชนให้ดีขึ้น รวมถึง กิจกรรมที่โรงเรียนผู้นำทางวิชาการได้จัดขึ้นเพื่อช่วยเหลือด้านกิจกรรมวิชาการแก่โรงเรียนอื่นๆ

4.2 มีเครือข่ายความร่วมมือกับโรงเรียนดีระดับอำเภอโรงเรียนมาตรฐานสากล การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย หรือสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น

การจัดตั้งกลุ่มโรงเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ให้โรงเรียนสามารถใช้ทรัพยากร ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และกระตุ้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยมีส่วนร่วม

ดังนั้นโรงเรียนดีประจำตำบล จึงมีบทบาทสำคัญในการให้บริการวิชาการสำหรับนักเรียนและครูจากโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนใกล้เคียง เช่น การเรียนรวมการจัดครูเคลื่อนที่ ความร่วมมือในการพัฒนาครูและวางแผนการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนมีเครือข่ายความร่วมมือกับโรงเรียนดีระดับอำเภอโรงเรียนมาตรฐานสากล การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย หรือสถาบันอุดมศึกษา เพื่อร่วมกันพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้กับเยาวชนต่อไป

5. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

จากการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน การจัดการศึกษามีความเกี่ยวข้องกับชุมชนและประชาชนโดยเฉพาะการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนโรงเรียนเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมและตั้งอยู่ในสังคมประชาธิปไตยโรงเรียนควรเป็นของประชาชนจัดการเรียนการสอนโดยการรู้เห็นและความร่วมมือของประชาชนเพื่อประโยชน์ของประชาชนการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีความสำคัญเนื่องจากทำให้ประชาชนได้ทราบเกี่ยวกับกิจการต่างๆของโรงเรียนเป็นการสร้างความเชื่อถือความมั่นใจและความนิยมที่มีต่อโรงเรียนให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชนนอกจากนี้ยังเป็นการสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามาช่วยเหลือเกื้อกูลกิจการต่างๆของโรงเรียนทั้งในด้านการเงินวัสดุแรงงานและกำลังใจส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้าใจในความสำคัญของการศึกษาให้ประชาชนเห็นความสำคัญว่าเป็นหน้าที่ของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยทุกคนที่จะต้องให้ความสนใจและมีส่วนร่วมดูแลการจัดการศึกษาของโรงเรียน (ภิญโญ สาร, 2526)

การพัฒนาสถานศึกษาต้องมีการร่วมมือจากหลายฝ่ายในการช่วยกันพัฒนาไม่ใช่คณะครูและผู้บริหารโรงเรียนเท่านั้นชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการช่วยพัฒนาโรงเรียนไปพร้อมกับคณะครูในโรงเรียนถ้าโรงเรียนใดชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนจะทำให้โรงเรียนมีการพัฒนาและทำให้การจัดการศึกษาสอดคล้องและเป็นไปตามความต้องการของชุมชนมากยิ่งขึ้นนอกจากนี้ยังช่วยลดปัญหาระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอีกด้วยจึงถือได้ว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนมีความสำคัญดังที่กิติมา ปรีดีติติก (2532) กล่าวถึงการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนไว้ว่าเป็นสิ่งจำเป็นในการบริหารงานยุคปัจจุบันเพราะโรงเรียนต้องอาศัยทรัพยากรจากชุมชนมาช่วยในการพัฒนาโรงเรียนได้แก่ด้านวิทยากรและสถานประกอบการเช่นเดียวกับ สุวัฒน์ มุทธเมธา (2524) ได้กล่าวไว้ว่าโรงเรียนจะสัมพันธ์กับบุคคลในชุมชนโรงเรียนต้องเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาต้องพยายามทำให้ชุมชนและประชาชนยอมรับว่าโรงเรียนเป็นสถาบันของชุมชนรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันยินดีให้ความช่วยเหลือโรงเรียนอาจจะเป็นเงินวัสดุสิ่งของแรงงานความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนรูปแบบของการสัมมนาสาธารณะเป็นอีกวิธีที่ทำให้การบริหารมีประสิทธิภาพมีวิธีการทำโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (พ่อแม่, ผู้ปกครอง, ครู, ผู้บริหาร, ผู้นำชุมชน) ในการจัดการศึกษาจะต้องแสดงความคิดเห็นอภิปรายเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของโรงเรียนและกิจกรรมชุมชนมีบทบาทหน้าที่หลายอย่างที่แสดงมากกว่าการหาเงินทุนชุมชนสนับสนุนความสัมพันธ์เกี่ยวข้องของพ่อแม่ผู้ปกครองและชุมชนในโรงเรียนชุมชนไม่สามารถทำงานประสบความสำเร็จได้ถ้าปราศจากคำแนะนำ

ทั้งนี้เพื่อให้ครูผู้ปกครองและประชาชนมีความเข้าใจอันดีต่อกันเพื่อปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชนโรงเรียนจำเป็นต้องรู้ถึงความต้องการของชุมชนสภาพและปัญหาปัจจุบันเพื่อนำไปจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับชุมชนและยังเป็นการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างชุมชนกับโรงเรียนคอยช่วยเหลือเกื้อกูลกันเพื่อประโยชน์สูงสุดที่เกิดขึ้นกับนักเรียนลูกหลานของคนในชุมชน

จากความร่วมมือดังกล่าวก่อให้เกิดการทำบันทึกความเข้าใจ (MOU) กับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการสนับสนุนดูแลนักเรียนและการส่งเสริมความร่วมมือของเครือข่ายผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์การภาครัฐ และเอกชน เพื่อความร่วมมือและระดมสรรพกำลัง เพื่อร่วมกันพัฒนาโรงเรียนดีประจำตำบลให้มีการบริหารจัดการและดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

6. ด้านการดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายใน

จากการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล ด้านการประกันคุณภาพภายใน เพื่อให้เห็นถึงความก้าวหน้าของการพัฒนาสู่โรงเรียนคุณภาพอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนดีประจำตำบลมีการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายใน ดังนี้

6.1. โรงเรียนประเมินตนเอง

6.2. โรงเรียนกำหนดแผนปฏิบัติการรายปี และแผนพัฒนาระยะ 4 ปีเพื่อพัฒนาตนเอง ให้บรรลุเป้าหมายภาพความสำเร็จของการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามภาพความสำเร็จของโครงการ และทำความตกลงเป็นบันทึกความเข้าใจ (MOU) ในการปฏิบัติงานระหว่างโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

6.3. โรงเรียนรายงานผลการปฏิบัติงานต่อคณะกรรมการสถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ระบบประกันคุณภาพภายใน

ความหมาย

วันชัย ศิริชนะ (2537) นิยามว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการหรือกลไกใดๆ ที่เมื่อได้ดำเนินการไปแล้วจะทำให้เกิดการรักษาไว้ซึ่งคุณภาพการศึกษา ให้ได้มาตรฐานและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อันเป็นผลประโยชน์ของผู้เรียน ผู้ปกครอง นายจ้าง ตลอดจนสังคมโดยรวม ทั้งนี้จะเป็นกลไกใดๆ ที่เริ่มขึ้นภายในสถานศึกษา หรือภายนอกก็ได้

อุทุมพร จามรมาน (2543) นิยามว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพภายใน การตรวจสอบคุณภาพภายนอกแล้วตัดสินตามเกณฑ์

จากแนวคิดข้างต้นสรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการในการตรวจสอบ ควบคุมคุณภาพภายในและคุณภาพภายนอก โดยมีระบบการควบคุมเพื่อให้ผลผลิตมีคุณภาพเหมาะสมและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อผลประโยชน์ของผู้เรียน ผู้ปกครอง และสังคม

วัตถุประสงค์ของการประกันคุณภาพการศึกษา

1) เพื่อให้โรงเรียนหรือสถานศึกษาจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน

กลาง

2) เพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของแต่ละโรงเรียนหรือสถานศึกษาไปสู่มาตรฐาน

3) เพื่อกระจายอำนาจมีความรับผิดชอบโรงเรียนในพื้นที่และต้นสังกัดหรือท้องถิ่น

ตลอดจนเอกชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

องค์ประกอบของการประกันคุณภาพ

การดำเนินงาน การประกันคุณภาพการศึกษาประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

1) **การควบคุมคุณภาพการศึกษา** คือ กระบวนการหรือแนวปฏิบัติที่นำการศึกษาเข้าสู่คุณภาพ ประกอบด้วย

1.1) กำหนดมาตรฐาน ด้านผลผลิต บัณฑิตและกระบวนการ

1.2) การพัฒนาเข้าสู่มาตรฐาน หมายถึง การพัฒนาปัจจัยทางการศึกษาต่างๆ ได้แก่ การพัฒนาครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์และผู้บริหารทางการศึกษาและการสนับสนุนปัจจัยที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2) **การตรวจสอบและการแทรกแซงคุณภาพการศึกษา** คือ กระบวนการหรือแนวปฏิบัติในการดำเนินงานเพื่อการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย

2.1) การประเมินความก้าวหน้าของการจัดการศึกษาและการจัดทำรายงานของสถานศึกษาต่อประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีลักษณะเป็นการติดตามและตรวจสอบของสถานศึกษา

2.2) การติดตามและตรวจสอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.3) มาตรการปรับปรุงคุณภาพสถานศึกษาที่มีคุณภาพไม่ถึงเกณฑ์มาตรฐานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3) **การประเมินคุณภาพการศึกษา** คือ กระบวนการหรือแนวปฏิบัติในการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด ประกอบด้วย

3.1) การทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

3.2) การประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

3.3) การประเมินผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวมหรือการประเมินคุณภาพสถานศึกษา ในภาพรวมหรือการประเมินคุณภาพการศึกษา

องค์ประกอบทั้ง 3 ประการ จะมีความสัมพันธ์และส่งผลซึ่งกันและกัน กระบวนการตรวจสอบหรือแทรกแซงคุณภาพการศึกษา สามารถดำเนินการทั้งในระหว่างกิจกรรมการควบคุมคุณภาพการศึกษาและในกิจกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความหมายของการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ให้ความหมายของ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในมาตรา 4 ไว้ว่า “คือ การศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษา”

องค์การยูเนสโก (Edgar Faure, 1972 อ้างถึงใน กมล สุดประเสริฐ, 2541 : 2) ได้ให้นิยามการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ว่า คือการศึกษาสำหรับทุกเพศทุกวัย ให้มีโอกาสได้เรียนความรู้ทั่วไปที่เป็นประโยชน์แก่ชีวิต ปลูกฝังให้เกิดความอยากรเรียนอยากรู้ มีทักษะในการเรียนด้วยตนเอง รู้จักถาม สังเกต วิเคราะห์ ตระหนักว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และผู้อื่น

ในที่ประชุมโลกว่าด้วยการศึกษาเพื่อปวงชน (World Conference on Education for All : WCEFA) ซึ่งจัดขึ้นที่โรงแรมจอมเทียนประเทศไทยเมื่อปี 1990 ที่ประชุมพอใจที่จะใช้คำว่า “การตอบสนองความต้องการทางการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน” (meeting basic learning needs) มากกว่าการใช้ชื่อ “การศึกษาพื้นฐาน” (Basic Education) อย่างไรก็ตามต่อมา คำว่า “ความต้องการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน” (basic learning needs) กับคำว่า “การศึกษาพื้นฐาน” ก็ได้มีการนำไปใช้แทนกันอยู่บ่อยๆ ในการประชุมครั้งนั้นได้มีการให้นิยามศัพท์ 2 คำไว้ดังนี้

ความต้องการการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน (Basic learning needs) หมายถึง ความรู้ ทักษะ เจตคติ และค่านิยมที่จำเป็นสำหรับบุคคลเพื่อความอยู่รอดปรับปรุงคุณภาพชีวิตและการเรียนรู้ต่อเนื่อง

การศึกษาพื้นฐาน (Basic education) หมายถึง การศึกษาที่มุ่งให้ตอบสนองความต้องการทางการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานซึ่งรวมถึงการเรียนการสอนในระดับต้น ซึ่งเป็นพื้นฐานให้แก่การเรียนรู้ขั้นต่อไป เช่น การศึกษาสำหรับเด็กวัยเริ่มต้น การศึกษาระดับประถม การสอนให้รู้หนังสือ ทักษะความรู้ทั่วไป ทักษะเพื่อการดำรงชีวิต สำหรับเยาวชนและผู้ใหญ่ในบางประเทศ การศึกษาพื้นฐานยังขยายขอบเขตไปถึงระดับมัธยมด้วย

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าการศึกษาพื้นฐานมิได้หมายความจำกัดอยู่เฉพาะการศึกษาชั้นประถมศึกษาซึ่งเป็นการศึกษาขั้นต้นเท่านั้น แต่ยังคงครอบคลุมการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาซึ่งบุคคลส่วนใหญ่มีโอกาสได้เข้าเรียนด้วย

จากความสอดคล้องดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ขอบเขตของการศึกษาขั้นพื้นฐานคือ การศึกษาในระดับก่อนอุดมศึกษาไม่น้อยกว่า 12 ปี รวมทั้งประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ที่มีการจัดการเรียนรู้ทักษะพื้นฐานในการใช้ชีวิต การคิดคำนวณ การสื่อสาร การเรียนรู้ในการใช้ชีวิต ร่วมกับผู้อื่นในฐานะพลเมืองดีของสังคม

การจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เกิดจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) รวมถึงพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545 : 2) ซึ่งกำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2546)

คุณลักษณะของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คุณลักษณะของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จะสนองเจตนารมณ์พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, 2550:15) มีดังนี้

1. สถานศึกษามีบทบาทหลักเป็นหน่วยบริการทางการศึกษา ที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของท้องถิ่น และควรเป็นหน่วยนำสังคมของชุมชนนั้น โดยอาศัยกรอบนโยบายที่กำหนดในระดับชาติเป็นแนวทาง ไม่ควรกำหนดบทบาทให้เป็นเพียงหน่วยงานที่รองรับนโยบายและสนองความต้องการของศูนย์อำนาจส่วนกลางเพียงอย่างเดียว
2. สถานศึกษามีคุณภาพและศักยภาพเพียงพอที่จะดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาได้ด้วยตนเอง ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาที่จะต้องพัฒนาสถานศึกษาทุกแห่งให้มีคุณภาพและศักยภาพเพียงพอที่จะดำเนินการได้ด้วยตนเองอย่างมี

คุณภาพ สถานศึกษาใดที่พัฒนาไม่ได้คุณภาพตามมาตรฐานจำเป็นต้องยุบรวม หรือแปรสภาพ เป็นแหล่งบริการทางการศึกษาในรูปแบบอื่น

3. สถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการสถานศึกษาภายใต้กรอบนโยบายที่กำหนด ด้วยตนเอง ดังนั้นการตัดสินใจโดยสมบูรณ์ในการบริหารงานวิชาการ งานงบประมาณ งานบริหารบุคคล และงานบริหารทั่วไปที่เป็นส่วนของสถานศึกษา จึงควรเบ็ดเสร็จอยู่ที่สถานศึกษา

4. สถานศึกษาทุกแห่งสามารถประกันคุณภาพได้ ดังนั้นสถานศึกษาจึงมีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ แผนการดำเนินงาน และการปฏิบัติงานที่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน และดัชนีชี้วัดคุณภาพที่สามารถตรวจสอบและเปิดเผยต่อสาธารณชนได้

5. สถานศึกษามีการรวบรวมพลังกันในการดำเนินงาน ดังนั้น การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงาน องค์กร บุคคลทั้งภาครัฐและเอกชน และการรวมกลุ่มของสถานศึกษา ซึ่งเป็นแนวทางหลักในการเพิ่มประสิทธิภาพและเสริมพลังให้สถานศึกษาสามารถจัดบริการได้ กว้างขวางหลายรูปแบบ ผู้มีส่วนร่วมฝ่ายต่างๆ ให้เข้ามามีบทบาทในฐานะผู้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจและร่วมรับผิดชอบ ไม่ใช่เป็นเพียงคณะกรรมการที่มีหน้าที่ให้ข้อเสนอแนะหรือให้ คำปรึกษาเพียงอย่างเดียว

ซึ่งลักษณะดังกล่าว สอดคล้องกับหลักการในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ให้มีการจัดระบบโครงสร้าง และกระบวนการ บริหารจัดการให้มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามมาตรา 39 ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และงานบริหารทั่วไป อันจะก่อให้เกิดความคล่องตัว มีอิสระด้านการบริหารจัดการ ในระดับปฏิบัติการโดยเฉพาะการบริหารโดยใช้โรงเรียนโรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management) เป็นหน่วยสร้างศักยภาพในการบริหารจัดการคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความหมายของการบริหารการศึกษา

มีนักวิชาการหลายท่าน ได้ให้ความหมายของคำว่า การบริหารการศึกษา ไว้ดังนี้

ปฏิญญา สาร (2519: 10) กล่าวว่าการบริหารการศึกษาหมายถึงกิจกรรมต่างๆที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาเด็กเยาวชนประชาชนหรือสมาชิกของสังคมในทุกๆด้าน เช่นความสามารถทัศนคติค่านิยมและคุณธรรมรวมทั้งในด้านสังคมการเมืองและเศรษฐกิจเพื่อให้

บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพในสังคมโดยผ่านกระบวนการต่างๆทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผนและไม่เป็นระเบียบแบบแผน

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2525: 3) กล่าวว่าการบริหารการศึกษาหมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกๆ ด้านนับตั้งแต่บุคลิกภาพความรู้ความสามารถพฤติกรรมและคุณธรรมเพื่อให้มีค่านิยมตรงกับความต้องการของสังคมโดยกระบวนการต่างๆที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดการพัฒนาได้ตรงตามเป้าหมายของสังคมของตน

ไพฑูริย์ เจริญพันธุ์ (2529: 8) กล่าวว่า การบริหารการศึกษาหมายถึงกิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายฝ่ายร่วมดำเนินการเพื่อพัฒนาบุคคลให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมทั้งในด้านบุคลิกภาพความรู้ความสามารถพฤติกรรมทัศนคติคุณธรรมค่านิยมพร้อมที่จะสนองการพัฒนาประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจการเมืองสังคมและวัฒนธรรม

สมบุญ วรรณภาพ (2521: 8) กล่าวว่าการบริหารการศึกษาหมายถึงการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบของสถานศึกษาได้แก่การพัฒนาสมาชิกของสังคมให้บรรลุจุดมุ่งหมายตามที่กำหนดไว้ คือ มีความเจริญงอกงามทางกายอารมณ์สังคมจิตใจและสติปัญญาตลอดจนความแตกต่างของบุคคล

สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษาหมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่กลุ่มบุคคลร่วมมือกันดำเนินการในการพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกๆ ด้าน เพื่อให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมมีความพร้อมในการพัฒนาตนเองและสังคม

กระบวนการบริหาร ประกอบด้วย

- 1) การวางแผน
- 2) การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ
- 3) การประเมินผล

การวางแผน (Planning) หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์การตัดสินใจของผู้บริหารที่จะกำหนดวิธีการไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบเพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติให้บรรลุผลตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยนำเอาข้อมูลข่าวสารในอดีตมากำหนดหรือพยากรณ์อนาคต ดังนั้นแนวคิดของการวางแผนจึงมีลักษณะเป็น “ศาสตร์” ที่ต้องใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ ที่มีความตรงและเชื่อถือได้ และจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบที่ชัดเจนมีความ

ต่อเนื่องกันตามลำดับ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ใช้แผน มีความรู้และความเข้าใจที่จะสามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จ

ประโยชน์ของการวางแผน

การวางแผนทุกระดับจะมีประโยชน์ทั้งต่อผู้บริหารและผู้ปฏิบัติดังนี้

1. ป้องกันมิให้เกิดปัญหาและความผิดพลาดหรือลดความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นในการปฏิบัติงานในอนาคต
2. ทำให้องค์กรมีกรอบหรือทิศทางในการปฏิบัติงานที่ชัดเจนว่าจะทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไรและใครทำ ทำให้นักบริหารมีความมั่นใจในการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จได้ง่าย
3. ช่วยให้เกิดการประหยัดทรัพยากรทางการบริหาร เช่น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ เวลา ฯลฯ
4. ช่วยให้การปฏิบัติงานรวดเร็ว มีประสิทธิภาพเพราะมีแผนเป็นแนวทาง เปรียบเสมือนเรือที่มีหางเสือ
5. ช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นระบบ นักบริหารสามารถควบคุม ติดตามการปฏิบัติงานได้ง่าย

องค์ประกอบของการวางแผน

1. กำหนดจุดหมายปลายทางที่ต้องการบรรลุ ซึ่งมีหลายระดับ คือ
 - 1) จุดมุ่งหมายหรือเป้าประสงค์ เป็นการแสดงถึงความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาข้างหน้า ซึ่งมักจะมองในรูปของผลลัพธ์ ในอนาคตกำหนดอย่างกว้างๆ
 - 2) วัตถุประสงค์ เป็นองค์ประกอบที่เป็นผลมาจากการแปลงจุดมุ่งหมายให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น เพื่อง่ายในการนำไปปฏิบัติ วัตถุประสงค์จึงเป็นการกำหนดผลผลิต ที่คาดหวังให้เกิดขึ้นอย่างกว้างๆ แต่ชัดเจน และสามารถปฏิบัติได้
 - 3) เป้าหมาย เป็นองค์ประกอบที่เป็นผลมาจากการแปลงวัตถุประสงค์ให้เป็นรูปธรรมในการปฏิบัติมากขึ้น เป้าหมายจึงเป็นการกำหนดผลลัพธ์สุดท้ายที่เกิดจากการปฏิบัติตามแผนโดยจะกำหนดเป็นหน่วยนับที่วัดผลได้เชิงปริมาณและกำหนดระยะเวลาที่จะบรรลุผลสำเร็จนั้นด้วย
2. วิธีการและกระบวนการ เป็นองค์ประกอบที่เกิดจากการนำข้อมูลต่างๆ มาวิเคราะห์ และกำหนดเป็นทางเลือก สำหรับเป็นแนวทางปฏิบัติหรือกลวิธีให้บรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ จากนั้นจะถ่ายทอดออกมาเป็นแผนงานและโครงการ ที่เชื่อมโยงกัน โดยทั่วไปจะประกอบด้วย 2 องค์ประกอบหลัก คือ

- 1) กลวิธีการปฏิบัติหรือมาตรการ เป็นการกำหนดแนวทางปฏิบัติให้บรรลุจุดหมาย ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) แผนงานและโครงการ เป็นการกำหนดแนวทางการกระทำที่เป็นรูปธรรมในการปฏิบัติมากขึ้น ซึ่งโดยทั่วไปจะมีประเด็นในการเขียนที่ชัดเจน ครอบคลุมและเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ
- 3) ทรัพยากรและค่าใช้จ่าย เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งในการวางแผนและการนำแผนไปปฏิบัติซึ่งได้แก่ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ ซึ่งผู้วางแผนจะต้องระบุให้ชัดเจนและมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ

การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ (Implementation)

ความหมายของการนำแผนสู่การปฏิบัติ

หมายถึง การดำเนินการทุกอย่างเพื่อให้นโยบาย บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ การนำแผนไปสู่การปฏิบัติเป็นการนำโครงการ/กิจกรรม ที่ได้กำหนดไว้ในแผน ไปดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมาย โดยต้องกำหนดองค์กรหรือบุคคลที่รับผิดชอบ และวิธีการดำเนินการชัดเจน

ขั้นตอนการนำแผนไปปฏิบัติ

ขั้นนี้เมื่อได้จัดทำแผน โครงการและได้ตรวจสอบความเป็นไปได้จนแน่ใจแล้ว ก็ต้องนำแผนเสนอผู้มีอำนาจตามลำดับเพื่อขออนุมัติงบประมาณดำเนินการตามแผนและเมื่อได้รับอนุมัติแล้วก็จะนำไปปฏิบัติ การปฏิบัติตามแผนนี้จัดเป็นขั้นสำคัญที่สุดของการวางแผนเพราะว่าแผนเป็นเพียงข้อมูลที่มีอยู่ในเอกสาร ถ้าไม่มีการปฏิบัติก็จะไม่เกิดประโยชน์อะไร ในการปฏิบัติตามแผนจะเริ่มตั้งแต่การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีการดำเนินการตามโครงการที่มีในแผนปฏิบัติการประจำปีตามลำดับของโครงการก่อนหลัง

กำหนดระยะเวลาของการปฏิบัติงานตามแผน เมื่อได้ศึกษางานและคุณสมบัติของผู้ปฏิบัติงานแล้วผู้วางแผนงานจะสามารถคาดคะเนได้ว่างานชิ้นหนึ่ง ๆ ควรใช้กำลังคนปฏิบัติงานกี่คนและแผนงานดังกล่าวจะใช้เวลาเท่าใดในแต่ละแผนและควรใช้เวลาเท่าใดตลอดแผนงาน เพื่อให้การอ่านแผนงานง่ายขึ้นควรจัดทำเป็นตารางแสดงเวลาที่ใช้ปฏิบัติงานแต่ละอย่างตลอดเวลา

การนำแผนไปปฏิบัติเป็นการบ่งบอกถึงการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดฉะนั้นเพื่อให้การปฏิบัติตามแผนและวัตถุประสงค์การดำเนินงานจะต้องคำนึงถึงการประหยัดและให้ผลประโยชน์ที่เหมาะสมโดยใช้ทรัพยากร คน เงิน และวัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับจัดสรรเพื่อการดำเนินงานอย่างแท้จริง

การปฏิบัติตามแผนจะเป็นการลงมือปฏิบัติตามโครงการที่มีการมอบหมายงาน การจัดสรรทรัพยากร การประสานงาน การควบคุม การปฏิบัติงานเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย

การลงมือปฏิบัติตามแผนมีขั้นตอนการปฏิบัติที่สำคัญดังนี้

1. ผู้ปฏิบัติตามแผนรับแผนที่ได้อนุมัติแล้วเพื่อการดำเนินการ
2. ผู้ปฏิบัติตามแผนจะต้องทำความเข้าใจส่วนประกอบต่าง ๆ ทางเทคนิคของแผน
3. การทำความเข้าใจส่วนต่าง ๆ ของแผนโดยเน้นถึงปัจจัยที่ไม่เกี่ยวกับวิชาการเฉพาะด้านหรือเทคนิคแต่มุ่งเน้นไปทางด้านมนุษยสัมพันธ์และปฏิกิริยาของผู้ปฏิบัติที่มีต่อแผน
4. การกำหนดบทบาทของผู้ดำเนินการตามแผน
5. การจัดเตรียมบุคคลผู้ปฏิบัติตามแผนและการกำหนดมอบหมายความรับผิดชอบ
6. การเตรียมแผนดำเนินการหรือแผนปฏิบัติงาน
7. การดำเนินการตามแผน ตามกระบวนการทุกขั้นตอนที่กล่าวมาจะเป็นการเตรียมงาน

ล่วงหน้าเพื่อดำเนินการตามแผนจึงมีลักษณะงานของการวางแผนปะปนอยู่ด้วย

8. การแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องในหน่วยงานทราบถึงโครงการ
9. การแปลความหมายของแผนให้ผู้ได้บังคับบัญชาทราบ
10. การชี้แจงให้ผู้ได้บังคับบัญชาทราบถึงความรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมงาน
11. การรวบรวมข้อมูลและตัวเลขที่เกี่ยวข้องกับความก้าวหน้าของแผน
12. การตรวจสอบและประเมินข้อมูลและตัวเลข
13. การปรับปรุงแผนให้เหมาะสม
14. การรายงานผลการปฏิบัติงานตามแผนตั้งแต่ต้นจนถึงการสิ้นสุดของแผน

ความสำเร็จของการนำแผนสู่การปฏิบัติ มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. ความชัดเจนในวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผน
2. การกำหนดและมอบหมายภารกิจความรับผิดชอบในโครงสร้างบริหารแผน มีความชัดเจน
3. มีระบบการกำกับตรวจสอบและประเมินผลภายในองค์กร และมีการเสริมแรงผู้ปฏิบัติในเชิงสร้างสรรค์
4. สมรรถนะขององค์กรที่นำแผนสู่การปฏิบัติ มีความเข้มแข็งทั้งศักยภาพ ความสามารถ และความพร้อม
5. มีการสนับสนุนและมีความผูกพันของฝ่ายต่าง ๆ ทั้งระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติ ทางด้านการเมือง งบประมาณ และวิชาการ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ชี้นำแผนไปปฏิบัติเป็นการปฏิบัติงานตามที่ได้กำหนดไว้ในแผนงานหรือโครงการเพื่อให้งานที่กำหนดไว้ในแผนบรรลุเป้าหมายผู้บริหารควรมีกฎวิธีในขั้นการนำแผนไปปฏิบัติ การดำเนินการในด้านการเตรียมบุคคล งบประมาณ วิธีการ วัสดุอุปกรณ์ ก่อนดำเนินการมีการชี้แจงให้ผู้รับผิดชอบและผู้ปฏิบัติงานดำเนินการมีการให้คำแนะนำปรึกษาหารือ มีการควบคุมการปฏิบัติงานและการรายงานตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขทุกระยะของการปฏิบัติงาน มีความสำคัญยิ่ง

การประเมินผล (Evaluation) เป็นองค์ประกอบที่แสดงถึงการตรวจสอบการควบคุมและการวัดผลการปฏิบัติตามแผนเพื่อให้ทราบถึงความก้าวหน้าหรือข้อบกพร่องหรือข้อจำกัดของแผนนั้นๆ เพื่อจะได้ปรับปรุงแผนให้สามารถนำไปปฏิบัติได้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การวิเคราะห์ตรวจสอบความก้าวหน้าและผลสำเร็จในระดับต่างๆ โดยจำแนกรูปแบบของการประเมินผลได้ 3 แบบ ได้แก่

การประเมินผลกระบวนการ (Process Evaluation) หรือการประเมินประสิทธิภาพ (Efficiency Evaluation) ซึ่งเน้นการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของการดำเนินงานของกิจกรรมที่จะนำส่งผลผลิต (Outputs) โดยศึกษากระบวนการจัดทำกิจกรรมต่างๆ ว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดมีรูปแบบดังนี้

การประเมินผลที่ได้รับจากการให้บริการ ซึ่งเน้นการวิเคราะห์ประสิทธิผล (Effectiveness) โดยศึกษาว่า ผลผลิตที่ได้นั้นสามารถนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ของเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่

การประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) เป็นการวิเคราะห์ผลที่ได้รับต่อเนื่องจากการวิเคราะห์ผลลัพธ์ โดยศึกษาว่าผลที่ได้รับจากการบรรลุวัตถุประสงค์สามารถเป็นส่วนหนึ่งที่จะไปช่วยสนับสนุนการบรรลุเป้าประสงค์ของการพัฒนาได้หรือไม่ เพียงใด

การจัดระบบการประเมินผล

การดำเนินงานกลยุทธ์ต่างๆ ควรได้รับการประเมินผลในช่วงระยะเวลาของแผนเป็นส่วนประกอบหนึ่งเพื่อการพัฒนาองค์การ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้หน่วยงานสามารถนำเอาสารสนเทศจากการประเมินผลในรูปแบบต่างๆ มาใช้ในการปรับกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ ทั้งระยะยาวและประจำปี

แนวคิดการติดตามและประเมินผล

ทฤษฎีระบบมีมานานมากกว่า 30 ปีแล้ว และได้รับการนำมาใช้ในการวางแผนโครงการในช่วงปี ค.ศ.1970 โดยเน้นความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้าไปสู่กระบวนการ และออกมาเป็นผลผลิต แล้วย้อนกลับไปยังปัจจัยนำเข้า ซึ่งอยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป และผู้บริหารจำเป็นต้องพิจารณาและหาประโยชน์จากปัจจัยที่เอื้อต่อการดำเนินงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ และขจัดปัจจัยที่ไม่เอื้อต่อการดำเนินงานซึ่งจะนำไปสู่ความล้มเหลวของ และป้องกันความล้มเหลวของแผนงานเช่นกัน

ต่อมาแนวความคิดในการประเมินผลภายใต้ระบบงบประมาณแบบแผนงาน (Planning Programming Budgeting System : PPBS) ซึ่งยึดเน้นความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้าไปสู่กระบวนการ และออกมาเป็นผลผลิต จนกระทั่งส่งผลต่อผลลัพธ์ (Outcome) และทำให้เกิดผลกระทบ (Impact) ต่อความสำเร็จของเป้าประสงค์ในระดับแผนงาน (Program Goal) และเป็นแนวคิดที่ยังคงใช้อยู่กับการประเมินผลในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance Based Budgeting : PBB)

การจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์มีเป้าหมายในการใช้ทรัพยากรแตกต่างไปจากระบบงบประมาณแบบแสดงแผนงาน/โครงการอย่างมาก กล่าวคือการจัดทำงบประมาณแบบแสดงแผนงาน/โครงการจะมุ่งตอบคำถามที่ว่า เราจะจัดสรรงบประมาณภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างไร แต่การจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์จะตอบคำถามที่ว่า ประชาชนได้อะไรจากการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ขณะเดียวกัน ผลที่ได้รับจากการใช้ทรัพยากรจะต้องมีความเชื่อมโยงสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ในทุกระดับด้วย ดังนั้นแนวคิดและหลักการในการติดตามผลจึงเปลี่ยนไปจากเดิมที่เน้นการติดตามกระบวนการใช้ทรัพยากรของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ มาเป็นติดตามผลที่ได้จากการใช้ทรัพยากรของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ ซึ่งหมายถึงการติดตามผลผลิตนั่นเอง

แนวทางการออกแบบระบบการติดตามและประเมินผล

การติดตามผล (Monitoring) เป็นการศึกษากระบวนการนำทรัพยากรมาดำเนินงานในกิจกรรมต่างๆ ภายในระยะเวลาที่กำหนด เพื่อให้เกิดผลผลิต โดยมองจากการจัดหาทรัพยากรว่ามีความครบถ้วน และนำเข้ากระบวนการจัดทำกิจกรรมในระยะเวลาที่กำหนดหรือไม่ ถ้าไม่มีความครบถ้วนในระยะเวลาที่กำหนดจะมีผลต่อความสำเร็จในระดับผลผลิตมากน้อยเพียงใด การติดตามผลนั้นสามารถดำเนินการเป็นรายเดือนในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน รูปแบบของการประเมินผลมี 3 รูปแบบ ได้แก่

การประเมินผลกระบวนการ (Process Evaluation) หรือ การประเมินประสิทธิภาพ (Efficiency Evaluation) ซึ่งเน้นผลผลิตของหน่วยงานที่สัมพันธ์กับกระบวนการจัดทำกิจกรรมและ

ทรัพยากรนำเข้ากระบวนการจัดทำกิจกรรม และมีประเด็นที่ต้องพิจารณาเฉพาะในรูปแบบนี้ การประเมินผลกระบวนการนั้นสามารถดำเนินการเป็นช่วงเวลาจนถึง การจัดทำกิจกรรมสิ้นสุดลง

การประเมินผลโครงการ (Project Evaluation) หรือ การประเมินประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation) ซึ่งเน้นผลลัพธ์ของหน่วยงานที่สัมพันธ์กับผลผลิตของหน่วยงาน และมีประเด็นที่ต้องพิจารณาเฉพาะในรูปแบบนี้ การประเมินผลโครงการสามารถดำเนินการเมื่อสิ้นสุดโครงการแล้วระยะหนึ่งขึ้นอยู่กับประเภทของโครงการ เช่น โครงการด้านการเศรษฐกิจสามารถประเมินประสิทธิผลของโครงการได้หลังโครงการสิ้นสุดลงหนึ่งปี โครงการด้านการให้บริการสังคมและชุมชนสามารถประเมินประสิทธิผลของโครงการได้หลังโครงการสิ้นสุดลงมากกว่า หนึ่งปี เป็นต้น

การประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) ซึ่งเน้นผลลัพธ์ของหน่วยงานว่าช่วยในการตอบสนองความสำเร็จตามเป้าประสงค์ของโครงการมากน้อยเพียงใดและมีประเด็นที่ต้องพิจารณาเฉพาะในรูปแบบนี้

ขอบข่ายภารกิจการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

มีนักวิชาการหลายท่านได้กำหนดขอบข่ายงานบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

Kimbrough และ Nunnery (1976: 164 -193) ได้แบ่งขอบข่ายงานบริหารสถานศึกษาเป็น 9 งาน ดังนี้

- 1) การจัดโครงสร้างองค์การ
- 2) การบริหารหลักสูตรและการสอน
- 3) การเงินทางการศึกษา
- 4) การบริหารสนับสนุนด้านธุรการ
- 5) การบริหารบุคคล
- 6) การบริหารกิจการนักเรียน
- 7) การบริหารอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก
- 8) ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน
- 9) ความรับผิดชอบต่อสังคม

ภิญโญ สาร (2526: 268) แบ่งขอบข่ายงานบริหารสถานศึกษาออกเป็น 8 งาน ดังนี้

- 1) การบริหารงานบุคลากรในสถานศึกษา

- 2) การปกครอง และแนะแนวนักเรียน หรือการบริหารกิจการนักเรียน
- 3) การบริหารงานวิชาการเกี่ยวกับหลักสูตร
- 4) การบริหารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับชุมชนในฐานะสถานศึกษาเป็นผู้นำชุมชน และเป็นศูนย์กลางสังคมของชุมชน
- 5) การจัดระบบบริหารสถานศึกษา
- 6) การจัดการเกี่ยวกับอาคาร สถานที่ บริเวณ และพัสดุครุภัณฑ์
- 7) การบริหารงานธุรการ งานเอกสาร การเงินและงานบริการต่าง ๆ ของสถานศึกษา
- 8) การประเมินผลงาน ซึ่งต้องทำเป็นระยะๆ ต่อเนื่อง

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2545: 1) ได้เสนอขอบข่ายงานโดยพัฒนามาจากแนวคิดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็น 8 งาน ดังนี้

- 1) งานพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน
- 2) งานบริหารทรัพยากรบุคคล
- 3) งานบริหารกิจการนักเรียน
- 4) งานธุรการและบริหารทั่วไป
- 5) งานบัญชีและการเงิน
- 6) งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม
- 7) การสร้างความสัมพันธ์ชุมชน
- 8) งานพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536 : 4) แบ่งขอบข่ายการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาไว้ 6 งาน ด้วยกันคือ

- 1) งานวิชาการ
- 2) งานบุคลากร
- 3) งานกิจการนักเรียน
- 4) งานธุรการ การเงิน และพัสดุ
- 5) งานอาคารสถานที่
- 6) งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 39 ได้ระบุถึงขอบข่ายงานบริหารสถานศึกษา ดังนี้

- 1) งานด้านวิชาการ
- 2) งานด้านงบประมาณ
- 3) งานด้านบริหารงานบุคคล
- 4) งานด้านการบริหารทั่วไป

จากขอบข่ายภารกิจการบริหารสถานศึกษาดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ภารกิจสำคัญของการบริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานมี 4 งาน คือ 1. งานด้านวิชาการ 2. งานด้านงบประมาณ 3. งานด้านการบริหารงานบุคคล 4. งานด้านการบริหารทั่วไปโดยอธิบายเพิ่มเติมได้ดังนี้

งานด้านวิชาการ

งานวิชาการหมายถึงกิจกรรมทุกชนิดที่เกิดขึ้นในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนที่จัดขึ้นกับผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด (ภิญโญสาร, 2519:253)

งานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของโรงเรียนเพราะหน้าที่ของโรงเรียนคือทำให้ความรู้ทางวิชาการแก่นักเรียนจุดมุ่งหมายของงานวิชาการอยู่ที่การสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพมีความรู้มีจริยธรรมและคุณสมบัติที่ต้องการซึ่งผู้บริหารโรงเรียนทุกคนควรจะได้รับผิดชอบเป็นผู้นำของครูเป็นอันดับแรกเพราะหน้าที่ของโรงเรียนทุกแห่งคือทำให้ความรู้ด้านวิชาการแก่นักเรียน (นิพนธ์ กิณางค์, 2526)

กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 กำหนดขอบข่ายและภารกิจงานวิชาการ ไว้ ดังนี้

- 1) การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
- 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ
- 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- 4) การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา
- 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

- 6) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
- 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
- 8) การพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
- 9) การนิเทศการศึกษา
- 10) การแนะแนว
- 11) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในและมาตรฐานการศึกษา
- 12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
- 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
- 14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ วังค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
- 15) การจัดทำระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
- 16) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
- 17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา

ขอบข่ายภารกิจ

1.การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา บทบาทและหน้าที่คือ จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการ ของชุมชน บริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา นิเทศเพื่อการพัฒนาการใช้หลักสูตร ภายในสถานศึกษาติดตามประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร การศึกษา และรายงานผลให้เขตพื้นที่การศึกษารับทราบ

2.การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ บทบาทและหน้าที่ คือ จัดทำแผนการเรียนรู้ โดย ผู้เรียนมีส่วนร่วม จัดกระบวนการเรียนเรียนรู้ให้ยืดหยุ่น ตามความเหมาะสมทั้งด้านเวลา สาระการ เรียนรู้ และผู้เรียน จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้การแนะแนวไป่ส่วนหนึ่งของการจัดกระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาวิธีการกระบวนการเรียนรู้อย่าง หลากหลายและต่อเนื่อง

3.การวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน บทบาทและหน้าที่คือ กำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไป ตามระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา วัดผลประเมินผลเทียบโอนประสบการณ์ เทียบโอนผลการเรียนและอนุมัติผลการเรียน จัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้อุ่กช่วงชั้น และจัด ให้มีการซ่อมเสริมกรณีที่มีผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดผล ประเมินผล มีการเทียบโอนผลกาเรียนโดยคณะกรรมการ และจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผล

ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนเพื่อใช้ในการอ้างอิง ตรวจสอบและใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน

4. การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา บทบาทและหน้าที่ คือ จัดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาระดับสถานศึกษา สนับสนุน ส่งเสริมให้มีระบบการประกันคุณภาพในระดับหน่วยงานภายในสถานศึกษา กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและรายงานผลการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ปรับปรุงและพัฒนาาระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

5. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา บทบาทและหน้าที่คือ ส่งเสริม และสนับสนุนให้ครูผลิตพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการศึกษา จัดหาจัดทำสื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการศึกษา

6. การพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ บทบาทและหน้าที่คือ จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้พอเพียงและสอดคล้องกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ ทั้งในและนอกสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

7. การวิจัยและพัฒนาคุณภาพการศึกษ บทบาทและหน้าที่คือ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูทำวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน หลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน รวบรวมและเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมทั้งสนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

8. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ บทบาทและหน้าที่คือ ดำเนินการเสริมความรู้และประสบการณ์ให้กับชุมชนโดยร่วมมือกับบุคคล ชุมชนองค์กรหน่วยงานและสถาบันทางสังคมอื่น ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนสามารถเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ โดยร่วมมือกับบุคคลชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันทางสังคมอื่น สนับสนุนและช่วยเหลือให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างชุมชน โดยร่วมมือกับบุคคลชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันทางสังคมอื่น

งานด้านงบประมาณ

งบประมาณ คือ แผนเบ็ดเสร็จที่แสดงออกในรูปตัวเงิน แสดงโครงการดำเนินงานทั้งหมดในระยะเวลาหนึ่ง แผนนี้จะรวมถึงการกะงบประมาณบริหาร กิจกรรม โครงการและค่าใช้จ่ายตลอดจนทรัพยากรที่จำเป็นในการสนับสนุนในการดำเนินงานให้บรรลุตามแผนนี้ โดย

จำแนกการกระทำออกได้เป็น 3 ขั้นตอนคือ 1) การจัดเตรียม 2) การอนุมัติ 3) การบริหาร (ณรงค์ สัจพันธ์, 2537: 2)

งบประมาณ หมายถึง แผนการใช้เงิน เพื่อให้การดำเนินการต่างๆ บรรลุถึงเป้าหมายที่วางไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมดูแลการดำเนินงานได้อีกด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544:16-17)

งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน หมายถึง ระบบงบประมาณที่ให้ความสำคัญกับผลผลิต (Output) คือ สิ่งของหรือบริการที่เป็นรูปธรรมหรือรับรู้ได้ ที่จัดทำหรือผลิตโดยหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้บุคคลภายนอกได้ใช้ประโยชน์ และผลลัพธ์ (Outcome) คือ ผลประโยชน์ที่ได้จากผลผลิต และผลกระทบที่มีต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อมจากการใช้ประโยชน์จากสินค้าและบริการที่จัดทำหรือผลิตขึ้นมาโดยหน่วยงานของรัฐ (กรมสามัญศึกษา, 2544:6)

จากความเห็นของนักวิชาการดังกล่าว สรุปได้ว่า งานด้านงบประมาณ หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายเงิน โดยมีการวางแผนที่ชัดเจนสามารถตรวจสอบได้ เพื่อใช้ในการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ขอบข่ายของการบริหารงานงบประมาณ

กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 กำหนดขอบข่ายและภารกิจงานด้านงบประมาณ ไว้ ดังนี้

- 1) การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตังงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วแต่กรณี
- 2) การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง
- 3) การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร
- 4) การขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ
- 5) การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ
- 6) การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ
- 7) การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้ผลผลิตจากงบประมาณ

- 8) การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
- 9) การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา
- 10) การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- 11) การวางแผนพัสดุ
- 12) การกำหนดรูปแบบรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์หรือสิ่งก่อสร้างที่ใช้เงินงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วแต่กรณี
- 13) การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ
- 14) การจัดหาพัสดุ
- 15) การควบคุมดูแลบำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ
- 16) การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน
- 17) การเบิกเงินจากคลัง
- 18) การรับเงินการเก็บรักษาเงินและการจ่ายเงิน
- 19) การนำเงินส่งคลัง
- 20) การจัดทำบัญชีการเงิน
- 21) การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน
- 22) การจัดทำหรือจัดหาแบบพิมพ์บัญชีทะเบียนและรายงาน

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2545 : 12- 17) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 งานวิจัยของ กมล สุดประเสริฐ(2544:104-116) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของสถานศึกษา ด้านงบประมาณมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขอบข่ายภารกิจ

1.การจัดตั้งงบประมาณ บทบาทและหน้าที่ คือจัดระบบข้อมูลสารสนเทศและดัชนีชี้วัดผลผลิตและผลลัพธ์ด้านงบประมาณของสถานศึกษา วิเคราะห์แผนกลยุทธ์ โดยพิจารณาแผนงาน งาน/ โครงการของฝ่ายต่าง ๆ เพื่อนำไปจัดตั้งเป็นแผนงบประมาณของสถานศึกษา จัดทำแผนงบประมาณตามแผนงาน งาน /โครงการ ให้มีความเชื่อมโยงกับดัชนีชี้วัด ผลผลิตและผลลัพธ์ ของสถานศึกษา และของเขตพื้นที่การศึกษา วิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของแผนงาน งาน / โครงการ และจัดตั้งงบประมาณของสถานศึกษาเพื่อเสนอขอความเห็นชอบต่อ

คณะกรรมการสถานศึกษา จัดทำคำของบประมาณของสถานศึกษาเสนอต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทำข้อตกลงบริการสาธารณะ โดยมีเป้าหมายให้บริการที่สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาโดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา

2.การจัดสรรงบประมาณ

2.1 **การจัดสรรงบประมาณ** บทบาทและหน้าที่ คือจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้กับหน่วยงานภายในสถานศึกษา ตามแผนพัฒนาการศึกษาประจำปี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา

2.2 **การเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณ** บทบาทและหน้าที่ คือจัดส่งแผนปฏิบัติการประจำปีเพื่อขอใช้งบประมาณไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เบิกจ่ายงบประมาณประเภทต่าง ๆ ตามแผนปฏิบัติการประจำปี และอนุมัติการใช้งบประมาณของสถานศึกษาตามประเภทและรายการที่ได้รับงบประมาณ

2.3 **การโอนและการเปลี่ยนแปลงงบประมาณ** บทบาทและหน้าที่ คือ โอนเงินงบประมาณวงเงินรวมต่าง ประเภทงบรายจ่ายของแต่ละแผนงาน งาน / โครงการ

2.4 **การรายงานผล** บทบาทและหน้าที่ คือ รายงานผลการดำเนินงาน ผลการใช้จ่ายเงินงบประมาณ ประจำปี โดยแสดงรายละเอียด ผลผลิตและผลลัพธ์ของแผนงาน งาน / โครงการ ตามแบบที่กำหนดไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3.การตรวจสอบติดตามและประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ

3.1 **การตรวจสอบติดตามการใช้งบประมาณ** บทบาทและหน้าที่ คือ กำหนดแผนการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา วางแผนตรวจสอบ วิเคราะห์ ประเมินความเพียงพอ และประสิทธิภาพของระบบการควบคุม ภายในของสถานศึกษา สอบทานระบบการปฏิบัติงาน สอบทานความเชื่อถือได้ของข้อมูล ตรวจสอบระบบการดูแลรักษาและความปลอดภัยของทรัพย์สินของหน่วยรับตรวจ

3.2 **การตรวจสอบติดตามการใช้ผลผลิต** บทบาทและหน้าที่ คือประเมินคุณภาพการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย วางแผนประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการดำเนินงานของสถานศึกษา วิเคราะห์และประเมินความมีประสิทธิภาพ ประหยัด และคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรของหน่วยงานในสถานศึกษา

4.การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา

4.1 **ทุนการศึกษา** บทบาทและหน้าที่ คือ วางแผน รณรงค์ ส่งเสริมการระดมทุนการศึกษาและทุนเพื่อการพัฒนาสถานศึกษา จัดทำข้อมูลสารสนเทศ และระบบการรับจ่าย

ทุนการศึกษาและทุนเพื่อการพัฒนาการศึกษาให้ดำเนินงานได้ อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล คุ่มค่า และมีความโปร่งใส สรุปรายงาน เผยแพร่ และเชิดชูเกียรติผู้สนับสนุนทุนการศึกษาและทุนเพื่อพัฒนาสถานศึกษา

4.2 กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา บทบาทและหน้าที่ คือ สํารวจความต้องการของนักเรียนและคัดเลือกผู้เสนอกู้ยืมตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ประสานการกู้ยืมเพื่อการศึกษา กับหน่วยปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง สร้างความตระหนักแก่ผู้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงาน

4.3 กองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา บทบาทและหน้าที่ คือ จัดระบบสวัสดิการเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องและเป็นไปตามระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

4.4 การจัดการทรัพยากร บทบาทและหน้าที่ คือ สํารวจ และจัดทำข้อมูลทรัพยากรเพื่อการศึกษาในเขตพื้นที่บริการของสถานศึกษาเพื่อประชาสัมพันธ์ให้มีการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ส่ง เสริมสนับสนุน บุคลากรของสถานศึกษาร่วมมือกันใช้ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อกระบวนการเรียนการสอนและสถานศึกษา ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพร่วมกับบุคคลและหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชน ดำเนินเชิดชูเกียรติบุคคล และหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ที่สนับสนุนการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา

4.5 การส่งเสริมการบริหาร การจัดการรายได้และผลประโยชน์ในรูปแบบที่หลากหลาย บทบาทและหน้าที่ คือ จัดหารายได้และผลประโยชน์และบริหารจัดการตามแนวทางของกฎหมายและระเบียบ

5. การบริหารการเงิน

5.1 การเบิกเงินจากคลัง บทบาทและหน้าที่ คือ ยื่นเรื่องขอเบิกพร้อมหลักฐานสำหรับรายการที่มีได้จัดสรรและกำหนดให้เบิกเป็นเงินก้อน เช่น เงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษานูตราให้เขตพื้นที่การศึกษา เว้นแต่กรณีการขอเบิกเงินสำหรับเงินงบประมาณที่จัดสรรและกำหนดให้เบิกเป็นวงเงินรวมไม่ต้องยื่นเรื่องให้เขตพื้นที่การศึกษา

5.2 การรับเงิน บทบาทและหน้าที่ คือ รับเงินและออกใบเสร็จรับเงินในส่วนที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษา

5.3 การเก็บรักษาเงิน บทบาทและหน้าที่ คือ เก็บรักษาเงินที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษา

5.4การจ่ายเงิน บทบาทและหน้าที่ คือ จ่ายเงินที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ให้แก่บุคลากรหรือผู้มีสิทธิโดยตรง เว้นแต่กรณีที่เป็นอำนาจจ่ายของคลัง และที่คลังกำหนดให้ส่วนราชการผู้เบิกเป็นผู้จ่าย หักเงิน ณ ที่จ่ายและนำเงินที่หักส่งตามอำนาจหน้าที่

5.5การนำส่งเงิน บทบาทและหน้าที่ คือ นำเงินที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ โดยนำส่งคลังโดยตรง หรือนำส่งคลังผ่านธนาคาร

6.การบริหารบัญชี

6.1การจัดทำบัญชีการเงิน บทบาทและหน้าที่ คือ จัดทำบัญชีเฉพาะที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษา

6.2การจัดทำทะเบียนทางการเงิน บทบาทและหน้าที่ คือ จัดทำทะเบียนเฉพาะที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษา

6.3การจัดรายงานทางการเงินและงบการเงิน บทบาทและหน้าที่ คือ จัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงินส่งเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเปิดเผยต่อสาธารณชน

6.4การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน บทบาทและหน้าที่ คือ จัดทำและจัดหาแบบพิมพ์ขึ้นใช้เองเว้นแต่เป็นแบบพิมพ์กลางที่เขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดหรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้องจัดทำขึ้นเพื่อจำหน่ายจ่ายแจก

7.การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

7.1 การวางแผนจัดหาพัสดุ บทบาทและหน้าที่ คือ วางแผนจัดหาพัสดุปีปัจจุบัน และล่วงหน้า 3 ปี เฉพาะส่วนที่จะจัดหาเอง หรือที่จะร่วมมือกับสถานศึกษาอื่นหรือหน่วยงานอื่นจัดหา

7.2 การกำหนดแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะ บทบาทและหน้าที่ คือ กำหนดแบบรูปรายการหรือ คุณลักษณะเฉพาะ เว้นแต่กรณีที่มีแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะเป็นมาตรฐานอยู่แล้ว

7.3 การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ บทบาทและหน้าที่ คือ พัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุในระดับสถานศึกษา

7.4 การจัดหาพัสดุ บทบาทและหน้าที่ คือ จัดหาพัสดุด้วยเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณของสถานศึกษาโดยสถานศึกษาดำเนินการเองหรือร่วมกับสถานศึกษาอื่นหรือหน่วยงานอื่น จัดหาตามแผนการจัดหาพัสดุประจำปี

7.5 การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ บทบาทและหน้าที่ คือ ควบคุมดูแลบำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุในส่วนที่เป็นอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาตามระเบียบ กฎหมายกำหนด

7.6 การจัดหาผลประโยชน์สินทรัพย์ บทบาทและหน้าที่ คือ จัดหาผลประโยชน์สินทรัพย์ในส่วนที่อยู่ในความรับผิดชอบของสถานศึกษา

งานด้านบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคลากร เป็นหัวใจของการบริหาร เพราะงานทุกชนิดของหน่วยงานจะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและสำเร็จตามเป้าหมายหรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับบุคคลากรว่าจะร่วมมือกันปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้บุคคลากรยังเป็นทรัพยากรการบริหารที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นปัจจัยแห่งประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกิจการนั้นๆ (วิจิตร ศรีสอ้าน, 2523: 4)

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหารบุคคลไว้ ดังนี้

ภิญโญ สาร (2519:155) ได้ให้ความหมายของ การบริหารบุคคลไว้ว่า การบริหารบุคคล คือ การใช้คนทำงานให้ได้ผลดีที่สุด โดยใช้เวลาและวัสดุในการทำงานนั้นๆ น้อยที่สุด ในขณะที่เดียวกันคนที่เราใช้มีความสุข มีความพอใจที่จะให้ผู้บริหารใช้ พพอใจที่จะทำงานที่ผู้บริหารต้องการ

อุทัย หิรัญโต (2523:2-4) ได้ให้ความหมายของ การบริหารบุคคลไว้ว่า การบริหารบุคคล คือ การจัดให้บุคคลที่เลือกสรรมาแล้วขององค์การใดองค์การหนึ่งนับตั้งแต่การสรรหาบุคคลเข้าทำงาน การคัดเลือก การบรรจุแต่งตั้ง การโอน ย้าย การฝึกอบรม การพิจารณาความดีความชอบ การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนเงินเดือน การปกครองบังคับบัญชา การดำเนินการทางวินัย การให้พ้นจากงานและการจ่ายบำเหน็จบำนาญ เมื่อออกจากงานแล้ว

มงคล มีสมภพ (2529:13) ได้สรุปความหมายของการบริหารบุคคลไว้ว่า การบริหารบุคคล คือ กระบวนการในการนำทรัพยากรมนุษย์มาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด กระบวนการ

ดังกล่าว เริ่มตั้งแต่การวางนโยบาย การวางแผน การแสวงหาบุคลากรที่เหมาะสมกับงาน การธำรงรักษาบุคลากร และการให้พ้นจากงาน

เสนาะ ตีเขาว์ (2534:8) ได้ให้ความหมายของการบริหารบุคคลว่า เป็นกระบวนการที่ทำให้ได้คน ใ้คน และรักษาคนที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในจำนวนที่เพียงพอและเหมาะสม นั่นคือ หน้าที่ทางด้านการรับสมัคร การคัดเลือก การฝึกอบรม การพัฒนาตัวบุคคล การรักษาระเบียบวินัย การใช้สวัสดิการและการโยกย้ายเปลี่ยนแปลงตำแหน่งงาน

ธงชัย สันติวงษ์ (2542:1) ได้สรุปความหมายของการบริหารงานบุคคลว่า หมายถึงภารกิจของผู้บริหารทุกคนที่มุ่งปฏิบัติในกิจกรรมทั้งปวงที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรเพื่อให้ปัจจัยด้านบุคลากรขององค์การเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพสูงสุดตลอดเวลาซึ่งส่งผลสำเร็จต่อเป้าหมายขององค์การ

สรุปได้ว่า การบริหารบุคคล หมายถึง การดำเนินกิจกรรมทางด้านทรัพยากรบุคคลของผู้บริหารในองค์กรเพื่อให้ได้บุคคลที่เป็นที่ต้องการ สามารถนำเอาศักยภาพของบุคคลมาใช้ในการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพและประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร ดูแลรักษาและพัฒนาทรัพยากรบุคคลเหล่านั้นตลอดเวลาที่อยู่กับองค์กร

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2545 : 12- 17) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 งานวิจัยของ กมล สูดประเสริฐ(2544:104-116) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของสถานศึกษา **ด้านการบริหารงานบุคคล** มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขอบข่ายภารกิจ

1.การวางแผนอัตรากำลัง บทบาทและหน้าที่ คือประเมินความต้องการอัตรากำลังจัดทำแผนอัตรากำลังของสถานศึกษา เสนอแผนอัตรากำลังของสถานศึกษาโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา ไปยังเขตพื้นที่การศึกษา

2.การกำหนดตำแหน่งและวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา บทบาทและหน้าที่ คือสำรวจและรวบรวมข้อมูลการขอปรับปรุงกำหนดตำแหน่งให้สูงขึ้นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา รวบรวมคำขอและผลงานการขอเลื่อนวิทยฐานะเสนอไปยังผู้มีอำนาจพิจารณาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขอกำหนดตำแหน่งเพิ่มเติม และเสนอขออนุมัติติดโอนตำแหน่ง และอัตราเงินเดือน เสนอขอเปลี่ยนแปลงการกำหนดตำแหน่ง

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาต่อเขตพื้นที่การศึกษา และดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และตามที่ได้รับมอบหมาย

3. การเกลี้ยอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา บทบาทและหน้าที่ คือ รวบรวมและรายงานข้อมูลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาต่อเขตพื้นที่การศึกษา

4. การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง

4.1 การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง บทบาทและหน้าที่ คือ เสนอความต้องการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการสรรหาเพื่อบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในกรณีที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาเห็นชอบหรือมอบหมาย ดำเนินการสรรหาและจัดจ้างบุคคลเพื่อปฏิบัติงานในตำแหน่งอัตราจ้างประจำหรืออัตราจ้างชั่วคราว

4.2 การทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการและการเตรียมความพร้อมและการพัฒนาอย่างเข้ม บทบาทและหน้าที่ คือ แจ้งภาระงานมาตรฐานคุณภาพงานมาตรฐานวิชาชีพ จรรยาบรรณ วิชาชีพและเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานให้แก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทราบเป็นลายลักษณ์อักษร ดำเนินการทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการสำหรับบุคลากรทางการศึกษา หรือเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มสำหรับผู้ได้รับการบรรจุเข้ารับราชการในตำแหน่ง “ครูผู้ช่วย” ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนด ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานตามเงื่อนไขที่ได้แจ้งให้ทราบ อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง รายงานผลการทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม ดำเนินการแต่งตั้ง หรือสั่งให้พ้นจากสภาพการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดเมื่อได้รับอนุมัติ จาก อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาเสนอความประสงค์และเหตุผลความจำเป็นในการขอย้ายต่อเขตพื้นที่การศึกษา

5. การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

5.1 การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาภายใน เขตพื้นที่การศึกษา บทบาทและหน้าที่ คือรวบรวมรายชื่อและข้อมูลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ประสงค์ขอย้ายและให้ความเห็นเสนอไปยังสถานศึกษาที่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาประสงค์จะขอย้ายไปปฏิบัติงาน พิจารณาให้ความเห็นชอบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ประสงค์จะขอย้ายมาปฏิบัติงานในสถานศึกษา ในกรณีเห็นชอบรับย้ายข้าราชการครูและ

บุคลากรทางการศึกษาเสนอเรื่องไปยังเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อขออนุมัติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา กรณีให้ความเห็นที่ไม่สมควรรับย้าย ให้แจ้งเรื่องไปยังผู้บริหารสถานศึกษาต้นสังกัดของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ประสงค์ขอย้าย ส่งย้ายและสั่งบรรจุแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาแล้วแต่กรณีตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด ผู้บริหารสถานศึกษาแจ้งความประสงค์และเหตุผลความจำเป็นในการขอย้ายไปยังเขตพื้นที่การศึกษาต้นสังกัดและเขตพื้นที่การศึกษาที่ประสงค์จะขอย้ายไปปฏิบัติงาน

5.2 การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต่างเขตพื้นที่การศึกษา บทบาทและหน้าที่ คือ รวบรวมรายชื่อและข้อมูลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ประสงค์จะขอย้ายและให้ความเห็นเสนอไปยังสถานศึกษาที่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาประสงค์จะขอย้ายไปปฏิบัติงาน พิจารณาให้ความเห็นชอบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ประสงค์จะขอย้ายมาปฏิบัติงานในสถานศึกษา ในกรณีให้ความเห็นชอบรับย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เสนอเรื่องไปยังเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อขออนุมัติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษากรณีให้ความเห็นที่ไม่สมควรรับย้าย ให้แจ้งเรื่องไปยังผู้บริหารสถานศึกษาต้นสังกัดของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ประสงค์จะขอย้ายทราบ ส่งย้ายและสั่งบรรจุแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาแล้วแต่กรณีตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด

6. การเปลี่ยนแปลงสถานภาพวิชาชีพ บทบาทและหน้าที่ คือ ตรวจสอบคำขอเปลี่ยนแปลงสถานภาพของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีความประสงค์จะขอเปลี่ยนตำแหน่งหน้าที่ และเสนอต่อเขตพื้นที่การศึกษา เสนอแนะให้ความเห็นชอบในกรณีที่มีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาขอเปลี่ยนแปลงตำแหน่งมาดำรงตำแหน่งในสถานศึกษาของรัฐ

7. เงินเดือนและค่าตอบแทน บทบาทและหน้าที่ คือ อัตรารายเดือนและค่าตอบแทนให้เป็นไปตามบัญชีอัตราเงินเดือนและเป็นไปตามระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง การได้รับเงินเดือนและค่าตอบแทนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนด

8. การเลื่อนขั้นเงินเดือน บทบาทและหน้าที่ คือ ประกาศเกณฑ์การประเมินและแนวปฏิบัติในการพิจารณาความดีความชอบให้แก่ข้าราชการครูและบุคลากรในสถานศึกษาทราบโดยทั่วกัน แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนดในฐานะผู้บังคับบัญชา รวบรวมข้อมูลพร้อมความเห็นของผู้มีอำนาจในการประเมินและให้ความเห็นในการเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเสนอคณะกรรมการพิจารณาแจ้งคำสั่งไม่เลื่อนขั้นเงินเดือนให้แก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในฐานะผู้บังคับบัญชา พร้อมเหตุผลไม่เลื่อนขั้นเงินเดือน

กรณีเลื่อนชั้นเงินเดือนกรณีพิเศษ กรณีถึงแก่ความตาย อันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการ เสนอเรื่องพร้อมข้อเท็จจริงและความเห็นที่เป็นข้อยุติ และรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไปยังเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการด้านสวัสดิการให้แก่ครอบครัวผู้ถึงแก่กรรม

9. การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา บทบาทและหน้าที่ คือ วิเคราะห์ความจำเป็นในการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จัดทำแผนพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ดำเนินการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตามแผนที่กำหนด สร้างและพัฒนาความร่วมมือกับเครือข่ายในการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

10. การลาศึกษาต่อ บทบาทและหน้าที่ คือ อนุญาตหรือเสนอขออนุญาตศึกษาต่อตามนโยบาย หลักเกณฑ์และวิธีการของเขตพื้นที่การศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกระทรวงศึกษาธิการ ตามกฎหมายกำหนด เสนอเรื่องการอนุญาตให้ข้าราชการ เสนอเรื่องการอนุญาตให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาลาศึกษาต่อให้เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณาตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดหรือเพื่อทราบแล้วแต่กรณี

11. การประเมินผลการปฏิบัติงาน บทบาทและหน้าที่ คือ กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานและดัชนีชี้วัดผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาและที่ ก.ค.ศ. กำหนด ดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ในการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา รายงานผลการปฏิบัติงานในส่วนที่เขตพื้นที่การศึกษาร้องขอให้ได้รับทราบ

12. การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ บทบาทและหน้าที่ คือ ส่งเสริมการพัฒนาตนเองของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สร้างขวัญและกำลังใจแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยการยกย่องเชิดชูเกียรติ ผู้มีผลงานดีเด่น และมีคุณงามความดีตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดหรือกรณีอื่นตามความเหมาะสม

13. มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ วิชาชีพ บทบาทและหน้าที่ คือ ดำเนินการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ประพฤติปฏิบัติตามระเบียบ วินัย มาตรฐาน และจรรยาบรรณของวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ควบคุมดูแลและส่งเสริมข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีการประพฤติปฏิบัติตามระเบียบวินัยมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา

14. การส่งเสริมวินัยสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา บทบาทและหน้าที่ คือเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา เสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีวินัยในตนเอง ป้องกันไม่ให้ผู้ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัย

15. การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

15.1 การดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้กระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรง บทบาทและหน้าที่ คือ กรณีมีมูลความผิดวินัย (ไม่ร้ายแรง) ให้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนการทำความผิดวินัยไม่ร้ายแรงในฐานะผู้บังคับบัญชา พิจารณาลงโทษ วินัย หากปรากฏผลการสอบสวนว่ากระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรง ตามอำนาจที่กฎหมายกำหนด รายงานผลการพิจารณาลงโทษทางวินัยไปยังเขตพื้นที่การศึกษา

15.2 การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง บทบาทและหน้าที่ คือ ดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงเบื้องต้น ในกรณีที่มีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยร้ายแรงไม่ชัดเจน แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนการทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงในฐานะผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งหรือรายงานต่อผู้มีอำนาจแล้วแต่กรณี ประสานกับหน่วยงานการศึกษาอื่นและกรรมการสอบสวน กรณีมีการกระทำผิดวินัยร่วมกัน พิจารณาโทษหรือสั่งลงโทษตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดกรณีความผิดไม่ร้ายแรง รายงานเขตพื้นที่การศึกษาเสนอโทษ ต่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณา

16. การสั่งพักราชการ การสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน บทบาทและหน้าที่ คือ เมื่อมีการสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนกรณีกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงและมีเหตุสั่งพักราชการหรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน ตามที่กฎหมายกำหนด

17. การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ บทบาทและหน้าที่ คือ เสนอรายงานการดำเนินการลงโทษทางวินัยและการลงโทษที่ให้ดำเนินการแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาตามลำดับ

18. การอุทธรณ์ บทบาทและหน้าที่ คือ รับเรื่องอุทธรณ์ คำสั่งลงโทษทางวินัยของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาแล้วเสนอไปยังผู้มีอำนาจตามกฎหมายพิจารณาในกรณีที่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเสนอเรื่องอุทธรณ์ผ่านหัวหน้าสถานศึกษา เสนอความเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอุทธรณ์ลากร้อเรียน เพื่อประกอบการพิจารณาของอ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาหรือผู้มีอำนาจตามกฎหมาย

19. การร้องทุกข์ บทบาทและหน้าที่ คือ รับเรื่องร้องทุกข์ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา แล้วเสนอไปยังผู้มีอำนาจตามกฎหมายพิจารณา เสนอความเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการร้องทุกข์ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อประกอบการพิจารณาของ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา หรือผู้มีอำนาจตามกฎหมาย

20. การออกจากราชการ บทบาทและหน้าที่ คือ กรณีลาออกจากราชการ อนุญาตการลาออกจากราชการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในฐานะผู้อำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนด หรือรับเรื่องการลาออกจากราชการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในฐานะผู้บังคับบัญชา แล้วเสนอไปยังผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งพิจารณาแล้วแต่กรณี ยับยั้งการอนุญาตให้ลาออกจากราชการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในฐานะผู้มีอำนาจสั่งบรรจุแต่งตั้ง หากเห็นว่าจำเป็นเพื่อประโยชน์ทางราชการ สั่งให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาออกจากราชการในฐานะผู้มีอำนาจสั่งบรรจุแต่งตั้งหรือเสนอให้ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณาแล้วแต่กรณี ดำเนินการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพและ

21. การขอรับใบอนุญาตและการขอต่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ บทบาทและหน้าที่ คือ ดำเนินการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพและการขอต่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาเพื่อเสนอไปยังเขตพื้นที่การศึกษาให้ดำเนินการต่อไป

22. งานทะเบียนประวัติข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา บทบาทและหน้าที่ คือ จัดทำข้อมูลทะเบียนประวัติข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและลูกจ้าง ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเกษียณอายุราชการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และลูกจ้างในสถานศึกษา รับเรื่องการแก้ไข วัน เดือน ปีเกิด แล้วเสนอไปยังผู้มีอำนาจตามกฎหมายพิจารณา

23. งานยกเว้นคุณสมบัติ บทบาทและหน้าที่ คือ เสนอความเห็นและข้อมูลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ขอยกเว้นคุณสมบัติตามที่ ก.ค.ศ. ขอ

24. งานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ บทบาทและหน้าที่ คือ ดำเนินการในการขอเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และลูกจ้างในสถานศึกษาไปยังเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อเสนอไปยังผู้มีอำนาจตามหลัก เกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนด จัดทำทะเบียนผู้ได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และลูกจ้างประจำ

งานด้านการบริหารทั่วไป

ความหมายของการบริหารทั่วไป

สุรพันธ์ ยันต์ทอง (2526:164) กล่าวว่า การบริหารงานทั่วไป หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับเอกสารต่างๆ ของโรงเรียนที่จำเป็นต้องปฏิบัติ ทั้งที่เป็นงานภายในและงานติดต่อกับบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก เพื่อให้โรงเรียนสามารถดำเนินการไปได้เป็นอย่างดี มีประสิทธิภาพถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ ทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างคล่องตัวยิ่งขึ้น อันที่จริงแล้วงานธุรการในโรงเรียนเป็นงานทุกชนิดที่ไม่ใช่การสอน งานธุรการเป็นงานประจำที่ต้องทำทุกวัน ไม่มีกำหนดเสร็จ ผู้ทำงานธุรการของโรงเรียนเปรียบเสมือนเป็นแม่บ้านของโรงเรียนนั้นๆ

วิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์ (2547:72) ได้สรุปไว้ว่า การบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กรให้บริการบริหารงานอื่นๆ บรรลุผลตามมาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริมสนับสนุนและการอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบมุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสมส่งเสริมในการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลักโดยเน้นความโปร่งใสความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคลชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสามารถสรุปภาระงานในงานบริหารทั่วไปได้ดังนี้ดำเนินงานธุรการงานเลขานุการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษาจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กรงานเทคโนโลยีสารสนเทศส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการงบประมาณบุคลากรและบริหารทั่วไปดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมจัดทำสำมะโนผู้เรียนรับนักเรียนส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัยระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาส่งเสริมงานกิจการนักเรียนประชาสัมพันธ์งานการศึกษาส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคลชุมชนองค์กรหน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่นจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงานบริการสาธารณะ เป็นต้น

ขอบข่ายและภารกิจ

1.การดำเนินงานธุรการ บทบาทและหน้าที่ คือ

- 1.1 ศึกษาวิเคราะห์สภาพงานธุรการของสถานศึกษาและระเบียบกฎหมายแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง
- 1.2 วางแผนออกแบบระบบงานธุรการ ลดขั้นตอนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ โดยอาจนำระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานให้เหมาะสม
- 1.3 จัดบุคคลากรรับผิดชอบและพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานธุรการตามระบบที่กำหนดไว้
- 1.4 จัดหา Hardware และ Software ให้สามารถรองรับการปฏิบัติงานด้านธุรการได้ตามระบบที่กำหนดไว้
- 1.5 ดำเนินการงานธุรการตามระบบที่กำหนดไว้ โดยยึดหลักความถูกต้อง รวดเร็ว ประหยัด และคุ้มค่า
- 1.6 ติดตามประเมินผล และปรับปรุงงานธุรการให้มีประสิทธิภาพ

2.งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน บทบาทและหน้าที่ คือ

- 2.1 รวบรวมประมวลวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่จะใช้ในการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2.2 สนับสนุนข้อมูล รับทราบหรือดำเนินการตามมติของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2.3 ดำเนินงานด้านธุรการในการจัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2.4 จัดทำรายงานการประชุมและแจ้งมติที่ประชุมให้ผู้เกี่ยวข้องเพื่อรับทราบดำเนินการหรือถือปฏิบัติแล้วแต่กรณี
- 2.5 ประสานการดำเนินงานตามมติการประชุมในเรื่องของการอนุมัติ อนุญาต สั่งการ เြ่งรัด การดำเนินการและรายงานผลการดำเนินการให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทราบ

3.งานพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ บทบาทและหน้าที่ คือ

สำรวจระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ จัดทำทะเบียนเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ จัดระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษา เพื่อใช้ในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับระบบฐานข้อมูลของเขตพื้นที่การศึกษา พัฒนาคู่มือกรผู้รับผิดชอบระบบเครือข่ายข้อมูล

สารสนเทศให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติการกิจ จัดระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศเชื่อมโยงกับสถานศึกษาอื่น เขตพื้นที่การศึกษาและส่วนกลาง นำเสนอและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหาร การบริการและการประชาสัมพันธ์ ประเมินและประสานงานระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ และปรับปรุงพัฒนาเป็นระยะ ๆ

4. การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา บทบาทและหน้าที่ คือ

จัดมีระบบการประสานงานและเครือข่ายการศึกษา พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาเครือข่ายการศึกษา ประสานงานกับเครือข่ายการศึกษาเพื่อแสวงหาความร่วมมือความช่วยเหลือเพื่อส่งเสริม สนับสนุนงานการศึกษาของสถานศึกษา เผยแพร่ข้อมูลเครือข่ายการศึกษาให้บุคลากรในสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องทราบ กำหนดแผนโครงการหรือกิจกรรมเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่ายการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ให้ความร่วมมือและสนับสนุนทางวิชาการแก่เครือข่ายการศึกษาของสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาอย่างต่อเนื่อง

5. การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร บทบาทและหน้าที่ คือ

5.1 การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร แนวทาง ศึกษาวิเคราะห์โครงสร้าง ภารกิจ การดำเนินงาน ปริมาณ คุณภาพและสภาพการศึกษา วางแผนออกแบบการจัดระบบโครงสร้าง การแบ่งส่วนราชการภายใน ระบบการทำงานและการบริหารงานของสถานศึกษา นำเสนอคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา พิจารณาให้ความเห็นชอบในการการแบ่งส่วนราชการในสถานศึกษา ประกาศและประชาสัมพันธ์ให้ส่วนราชการตลอดจนประชาชนทั่วไปทราบ ดำเนินการบริหารจัดการให้เป็นไปตามโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการที่กำหนด ติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงการจัดระบบบริหารให้เกิดประสิทธิภาพ

5.2 การพัฒนาองค์กร บทบาทและหน้าที่ คือศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาองค์กรของสถานศึกษา กำหนดแนวทางการพัฒนาองค์กรให้ครอบคลุมโครงสร้าง ภารกิจ บุคลากรเทคโนโลยี และกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา ดำเนินการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ทักษะเจตคติ ความสามารถที่เหมาะสมกับโครงสร้างภารกิจเทคโนโลยี และกลยุทธ์ของสถานศึกษา กำหนดเป้าหมายผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด ในการปฏิบัติงานของบุคลากรติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงาน นำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุง

6. งานเทคโนโลยีสารสนเทศ บทบาทและหน้าที่ คือสำรวจข้อมูล ด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา วางแผน กำหนดนโยบาย และแนวทางการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยี

เพื่อการศึกษา มาใช้ในการบริหารและพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ระดม จัดหา สนับสนุน ให้บุคลากรนำนวัตกรรมมาใช้ ในการพัฒนาการศึกษา ส่งเสริม มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ในด้านนี้ ส่งเสริมให้มีการวิจัย พัฒนาการผลิต ติดตามประเมินผลการใช้เทคโนโลยี เพื่อให้เกิด การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้

7. การส่งเสริม สนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไป บทบาทและหน้าที่ คือสำรวจปัญหา ความต้องการจำเป็นของด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป จัดระบบส่งเสริม สนับสนุนและอำนวยความสะดวก ในการบริหารงานด้าน วิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป จัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีที่เหมาะสม ติดตามประเมินผล การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของบุคลากรในด้าน ต่าง ๆ นำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ

8. การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม บทบาทและหน้าที่ คือ

กำหนด วางแผนการจัดการ บำรุง ดูแล พัฒนา อาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม ให้อยู่ในสภาพที่มั่นคง ปลอดภัย เหมาะสมพร้อมใช้ประโยชน์ ติดตาม ตรวจสอบ การใช้ สรุปล ประเมินผลและรายงานการใช้

9. การจัดทำสำมะโนผู้เรียน บทบาทและหน้าที่ คือ ประสานงานกับชุมชน และ ท้องถิ่นในการสำรวจข้อมูล จำนวนนักเรียน ที่จะเข้ารับบริการทางการศึกษาในเขตบริการของ สถานศึกษา จัดทำสำมะโนผู้เรียนที่จะเข้ารับบริการทางการศึกษา จัดระบบข้อมูลสารสนเทศจาก การสำมะโนผู้เรียน เสนอข้อมูลข่าวสารสนเทศสำมะโนให้เขตพื้นที่การศึกษา

10. การรับนักเรียน บทบาทและหน้าที่ คือ ประสานงานการดำเนินการแบ่งเขตพื้นที่ บริการร่วมกันและเสนอข้อตกลงให้เขตพื้นที่การศึกษาเห็นชอบของแต่ละสถานศึกษา กำหนด แผนการรับนักเรียน ของสถานศึกษา ดำเนินการรับนักเรียนตามแผนที่กำหนด ร่วมมือกับองค์กร ท้องถิ่น ชุมชน ติดตามช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาในการเข้าเรียน ประเมินและรายงานผล ให้เขต พื้นที่ทราบ

11. การส่งเสริมและประสานงานการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย บทบาทและหน้าที่ คือ สำรวจความต้องการในการเข้ารับบริการการศึกษาทุกรูปแบบทั้งใน ระบบ นอกระบบและอัธยาศัย กำหนดแนวทางการเชื่อมโยงในการจัดและพัฒนาการศึกษาของ สถานศึกษา ทุกรูปแบบ ตามความต้องการของผู้เรียน ท้องถิ่น ที่สอดคล้องกับแนวทางของเขต พื้นที่ ฯ ดำเนินการจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้ง 3 รูปแบบ ตามความเหมาะสม ประสานเชื่อมโยงประสานความร่วมมือ ติดตามประเมินผล การส่งเสริม เพื่อปรับปรุงให้เหมาะสม เกิดประสิทธิภาพต่อไป

12.งานส่งเสริมงานกิจการนักเรียน บทบาทและหน้าที่ คือวางแผนกำหนดแนวทางการส่งเสริมการจัดกิจกรรมนักเรียนของสถานศึกษาโดยสนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน ดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียนส่งเสริมสนับสนุนนักเรียน จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สรุป ประเมินผล

13.การประชาสัมพันธ์ บทบาทและหน้าที่ คือ ศึกษาความต้องการในการเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลและผลงานของสถานศึกษารวมทั้งความต้องการในการได้รับข่าวสารข้อมูลทางการศึกษาของชุมชน วางแผนการประชาสัมพันธ์ ของสถานศึกษา โดยมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน องค์กร สถาบัน และการสื่อมวลชนในท้องถิ่น จัดให้มีเครือข่ายการประสานงานประชาสัมพันธ์ พัฒนาบุคลากร ผู้รับผิดชอบ งานประชาสัมพันธ์ให้มีความรู้ ประสบการณ์ ดำเนินการประชาสัมพันธ์ผลงานของสถานศึกษา สร้างกิจกรรมประชาสัมพันธ์ หลากหลายรูปแบบ ติดตาม ประเมินผลการประชาสัมพันธ์ เพื่อมาปรับปรุงแก้ไข พัฒนาให้เหมาะสม

14. การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบัน สังคมอื่นที่จัดการศึกษา บทบาทและหน้าที่ คือ กำหนดแนวทางการส่งเสริมสนับสนุน ประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กรและหน่วยงานอื่น ให้คำปรึกษา แนะนำ ส่งเสริม สนับสนุน ประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกับบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

15. การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน บทบาทและหน้าที่ คือวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาตามโครงสร้างและภารกิจสถานศึกษา วิเคราะห์ความเสี่ยงของการดำเนินงาน กำหนดปัจจัยเสี่ยงและจัดลำดับความเสี่ยง กำหนดมาตรการในการป้องกันความเสี่ยง ในการดำเนินงานของสถานศึกษา วางแผนการจัดระบบการควบคุมภายในสถานศึกษา ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายนำมาตราการป้องกันความเสี่ยงไปใช้ ดำเนินการควบคุมตามหลักเกณฑ์ มาตรการและวิธีการที่สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินกำหนด ประเมินผลการดำเนินการควบคุมภายใน ตามมาตรการที่กำหนดและปรับปรุง ให้เหมาะสม รายงานผลการประเมินการควบคุมภายใน

16.งานบริการสาธารณะ บทบาทและหน้าที่ คือ จัดให้มีระบบการบริการสาธารณะ จัดระบบข้อมูลข่าวสาร ของสถานศึกษา เพื่อให้บริการต่อสาธารณะ ให้บริการข้อมูล ข่าวสาร อื่นๆ แก่สาธารณชน ตามความเหมาะสม พัฒนาระบบการให้บริการแก่สาธารณชนให้มีประสิทธิภาพ เกิดความพึงพอใจต่อผู้มารับบริการ ประเมินความพึงพอใจงานบริการสาธารณะจากผู้มาขอรับบริการ นำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาระบบงานบริการสาธารณะ

17. งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่นๆ บทบาทและหน้าที่ คือจัดให้มีบุคลากร รับผิดชอบงานตามความเหมาะสม ให้ผู้รับผิดชอบงานวางแผนการปฏิบัติงาน และดำเนินงานให้เสร็จสิ้นตามภารกิจ ที่ได้รับมอบหมาย กำกับ ติดตาม ดำเนินงาน ประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ที่ได้รับมอบหมาย

จากขอบข่ายหน้าที่ความรับผิดชอบของการบริหารงานทั่วไป สามารถสรุปเป็นกลุ่มงานที่มีความสอดคล้องกันได้ดังนี้

1. งานธุรการและสารบรรณ ได้แก่ ผลิตและจัดทำเอกสาร การส่งและการรับเอกสาร การเก็บรักษาและการยืม การทำลายเอกสาร การออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่งของสถานศึกษา การประชุมครูและงานอื่นๆ

2. งานทะเบียน สถิติและรายงาน ได้แก่ จัดทำระเบียบสถิติครูและลูกจ้าง รายงานผลการเรียนของนักเรียนเป็นระยะๆ จัดทำรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษา รายงานข้อมูลผลการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆ ต่อหน่วยงานที่กำกับดูแลและสาธารณชน เก็บรักษาข้อมูลต่างๆ ของโรงเรียน จัดให้มีตารางการปฏิบัติงานของโรงเรียน

3. งานอาคารสถานที่ ได้แก่ การวางแผนบริเวณสถานศึกษา ปรับปรุงบริเวณสถานศึกษา กำหนดการใช้อาคารสถานที่ ควบคุมการก่อสร้างและปรับปรุงอาคารความปลอดภัย จัดทำทะเบียนประวัติการใช้และการซ่อมแซมอาคารสถานที่ ส่งเสริมให้นักเรียนได้ร่วมกันทำความสะอาดห้องเรียนและสถานศึกษา

4. งานกิจการนักเรียนและบริการต่างๆ ได้แก่ การดูแลควบคุมความประพฤติและระเบียบวินัย แนวแนวทางการศึกษาและอาชีพ และให้คำปรึกษา จัดกิจกรรมเสริมสร้างหลักสูตร บริการอาหารกลางวัน บริการด้านสุขภาพ นำนักเรียนไปทัศนศึกษานอกสถานที่ ประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียน จัดทุนการศึกษา จัดพาหนะรับส่งนักเรียน บริการด้านกีฬาและแหล่งพักผ่อน เด็กเข้าเรียนการศึกษาภาคบังคับ กำหนดแผนชั้นเรียน รับนักเรียนเข้าเรียน จัดบริการใส่ตลับลูกปืน จัดบริการน้ำดื่ม นำใช้ ปฐมนิเทศนักเรียนใหม่ จัดโครงการป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา

5. งานด้านชุมชนสัมพันธ์ ได้แก่ ให้บริการด้านอาคารสถานที่ของโรงเรียนแก่ชุมชนร่วมมือและส่งเสริมกิจกรรมชุมชน ส่งเสริมการจัดกิจกรรมด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ประเพณีโดยเฉพาะในท้องถิ่น ประชาสัมพันธ์โรงเรียน จัดทำและให้บริการข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนแก่ชุมชน ส่งเสริมและสนับสนุนกิจการของสมาคมผู้ปกครองและครู สมาคมศิษย์เก่าหรือมูลนิธิ เสนอแต่งตั้งและจัดประชุมคณะกรรมการการศึกษาของสถานศึกษา จัดทำเอกสารสำคัญ

ให้แก่ผู้มีอุปการคุณต่อสถานศึกษา รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลของชุมชน ระดมความร่วมมือในชุมชนเพื่อการจัดการศึกษา สำรวจแหล่งวิทยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสร้างเป็นเครือข่ายในการจัดการศึกษา จัดการประชุมผู้ปกครองนักเรียน สำรวจความต้องการด้านบริการการศึกษาของชุมชน เสริมสร้างศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนให้แพร่หลายยิ่งขึ้น และนำการศึกษาเสริมสร้างให้ชุมชนเข้มแข็ง จัดหรือประสานการจัดบริการด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็กแก่ผู้ปกครองและชุมชน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นภสร ต้นปัทมติก (2548) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนต้นแบบที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ : การศึกษาแบบข้ามกรณี ผลการวิจัยพบว่า

โรงเรียนต้นแบบมีการดำเนินงานด้านการจัดทำหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ระดับประถมศึกษา มีการบูรณาการข้ามกลุ่มสาระและนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนการสอนโดยครูใช้สื่อ ICT มากกว่านักเรียน ระดับมัธยมศึกษาทั้งครูและนักเรียนใช้สื่อ ICT มากขึ้น ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ได้มีการปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ให้ดูสวยงามเป็นระเบียบ ด้านการพัฒนาบุคลากร โรงเรียนจัดอบรมเชิงปฏิบัติการบ่อยขึ้นเพื่อให้ครูได้รับความรู้และพัฒนาการสอน ด้านการบริหารจัดการโรงเรียนได้แบ่งการทำงานออกเป็นฝ่ายเพื่อสะดวกในการปฏิบัติงาน ด้านการประเมินผลนักเรียนได้รับการประเมินตามสภาพจริงด้วยหลายวิธี ครูได้รับการนิเทศติดตามแบบกัลยาณมิตรและโรงเรียนได้รับการประเมินทั้งภายในและภายนอก มีการประชาสัมพันธ์โรงเรียนทั้งทางเว็บไซต์โรงเรียนและวารสารโรงเรียนมีการระดมทรัพยากรจากชุมชน และได้รับความช่วยเหลือจากภาคเอกชน ผู้ปกครองและชุมชนเป็นอย่างดีปัจจัยส่งเสริม คือ ผู้บริหารมีความสามารถในการจัดการ มีวิสัยทัศน์ ครูสามารถใช้สื่อ ICT ในการสอน มีความกระตือรือร้นและเป็นมืออาชีพ นักเรียนมีความกล้าแสดงออก มีความสุขในการเรียน โรงเรียนมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับและเป็นตัวอย่างให้แก่สถานศึกษาและหน่วยงานทั่วไปในการมาศึกษาดูงาน ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานของโรงเรียนต้นแบบ คือ บุคลากรไม่เพียงพอ ครูมีปัญหาในการใช้สื่อ ICT และงบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอ

ณพาลี อินทุสุต (2546) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานโรงเรียนอนุบาลที่จัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กออทิสติกในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า

งานวิชาการบริหารโดย โรงเรียนมีการเตรียมความพร้อมก่อนที่จะดำเนินการจัดการเรียนร่วม โดยมีรูปแบบการจัด คือ เรียนร่วมในชั้นเรียนปกติ หลักสูตรที่ใช้คือ หลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 งานบุคลากร บริหารโดยเกณฑ์พิจารณาครูที่จะเข้าสอนในชั้นเรียนร่วม คือ ได้รับการอบรม ประสบการณ์ในการทำงาน มีการบำรุงขวัญและกำลังใจด้วยการจัดทัศนศึกษาจัดงานสังสรรค์ และพัฒนาบุคลากรด้วยการอบรม งานกิจการนักเรียน บริหารโดยมีการจัดเด็กออกทัศนศึกษา 1 คน ต่อ 1 ชั้นเรียน ส่วนจำนวนนักเรียนในชั้นเรียนร่วมคือ 11-15 คน ต่อ ครู 1 คน งานธุรการ การเงิน และพัสดุ บริหารโดย นำอุปกรณ์คอมพิวเตอร์มาช่วยในการจัดเก็บเอกสารอย่างเป็นระบบ มีทะเบียนรับ-ส่งหนังสืออย่างถูกต้อง งานอาคารสถานที่ บริหารโดยมีการปรับปรุงให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนร่วม โดยเก็บสิ่งของที่อาจก่อให้เกิดอันตราย จัดให้ห้องเรียนมีขนาดเหมาะสมกับจำนวนนักเรียนและกิจกรรม มีแสงสว่างเพียงพอ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน บริหารงานโดย จัดให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน ด้วยการเชิญเข้ามาเป็นวิทยากร

กานต์ เสกขุนทด(2545) ได้ทำการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดทำแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนนำร่องการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ผลการวิจัยพบว่า

การศึกษาสภาพสถานศึกษาภารกิจหลักเน้นจัดการศึกษาให้กับเด็กปกติมากที่สุด ส่วนเด็กพิการเด็กที่มีความสามารถพิเศษมีการเน้นน้อย ผลผลิตหลักคือจัดบริการการศึกษา ก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น สภาพแวดล้อมภายนอกทุกโรงเรียนได้รับผลกระทบจากปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจและด้านการเมือง และกฎหมาย ปัจจัยภายนอกที่เป็นโอกาสคือปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม ส่วนอุปสรรคคือ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัญหาพบมากที่สุดคือไม่สามารถแยกประเด็นปัญหาให้ตรงปัจจัยหลักได้ สภาพแวดล้อมภายในทุกโรงเรียนได้รับผลกระทบจากปัจจัยด้านโครงสร้างและนโยบาย สถานศึกษาด้านผลผลิตและการบริการ ด้านบุคลากร ด้านการเงิน ด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยี ด้านการบริหารจัดการปัจจัยภายในที่เป็นจุดแข็งคือ ด้านโครงสร้างและนโยบาย สถานศึกษา ส่วนปัจจัยภายในที่เป็นจุดอ่อนคือ ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยี ปัญหาพบมากที่สุดคือบุคลากรไม่กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมา การประเมินสถานภาพ สถานศึกษาส่วนใหญ่สถานศึกษาอยู่ในสถานภาพอ่อนและแข็ง ปัญหาที่พบมากที่สุดคือวิทยากรที่ให้ความรู้ขาดความรู้และประสบการณ์ในการประเมินสถานภาพสถานศึกษาการกำหนดทิศทาง สถานศึกษาการกำหนดวิสัยทัศน์ผู้บริหารและคณะครูเป็นผู้กำหนด

วิรัช ภูเหล็ก(2547)ได้ทำการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานศูนย์การศึกษาพิเศษผลการวิจัยพบว่า

งานบริหารทั่วไป มีความถนัดในการปฏิบัติอยู่ในระดับสูงในการจัดทำแผนงานและงบประมาณ การดำเนินงานธุรการและงานสารบรรณ การดำเนินงานบุคลากร การดำเนินงานการบัญชี การดำเนินงานพัสดุ ครุภัณฑ์และอาคารสถานที่ การดำเนินงานประชาสัมพันธ์ และการดำเนินงานทะเบียนและข้อมูลสารสนเทศ ปัญหาที่พบมากที่สุด ได้แก่ งบประมาณในการดำเนินการไม่เพียงพอ ขาดงบประมาณสนับสนุน ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ บุคลากรมีภาระงานมาก และขาดการติดตามสำรวจข้อมูลเด็กพิการ

งานจัดและส่งเสริมการจัดการศึกษา มีความถนัดในการปฏิบัติอยู่ในระดับสูงในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม การประเมินและคัดแยกเด็กพิการ การประสานการให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพและเตรียมความพร้อม บริการให้คำปรึกษาและแนะแนว การจัดการเรียนร่วมกับโรงเรียนทั่วไป การพัฒนาเครือข่ายและสหวิทยาเขตที่จัดการศึกษาเพื่อคนพิการ การจัดการศึกษาเอกชนสำหรับคนพิการ การจัดระบบสนับสนุนการเรียนการสอน และการจัดการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย ปัญหาที่พบมากที่สุด ได้แก่ บุคลากรในศูนย์ไม่เพียงพอ ผู้ปกครองนักเรียนให้ความร่วมมือไม่เต็มที่ ขาดเครื่องมือ วัสดุ-อุปกรณ์ในการให้บริการ บุคลากรมีภาระงานมาก ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน และขาดงบประมาณสนับสนุน

งานพัฒนาการศึกษา พบว่า มีความถนัดในการปฏิบัติอยู่ในระดับสูงในการพัฒนาและผลิตสื่อการสอน การพัฒนาบุคลากร การพัฒนาเครือข่ายด้านคนพิการ การประเมินผลบุคลากรและการนิเทศภายใน และการประกันคุณภาพการศึกษา แต่ขาดการทำวิจัยเพื่อการพัฒนาการศึกษา ปัญหาที่พบมากที่สุด ได้แก่ ขาดงบประมาณสนับสนุน และขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน

วิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์(2547) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542. ผลการวิจัยพบว่า

รูปแบบการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542 ประกอบด้วย 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ความนำประกอบด้วยแนวคิดหลักการวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่

ส่วนที่ 2 องค์ประกอบของรูปแบบและสาระสำคัญของแบบกระจายอำนาจประกอบด้วยมิติด้านหน้าที่การจัดการสถานศึกษาได้แก่การวางแผนการจัดองค์การการนำและการควบคุมและ

มิติด้านการจัดการบริหารสถานศึกษาได้แก่การบริหารวิชาการการบริหารงบประมาณการบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป

ส่วนที่ 3 ยุทธศาสตร์การดำเนินงานและเงื่อนไขความสำเร็จ

นิยามา ประสพอาธยา(2543)ได้ทำการศึกษาการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนกรุงเทพมหานครผลการวิจัยพบว่า

โรงเรียนส่วนใหญ่มีสภาพการบริหารงานบุคคลดังนี้

1. มีการจัดทำแผนกำลังคนโดยจะทำเพื่อการวางแผนเพื่อพัฒนากำลังคนในระยะเวลาต่างๆเป็นแผนปฏิบัติการ 1-2 ปี

2. มีการดำเนินการสรรหาโดยการเปลี่ยนตำแหน่งบุคลากรที่มีความสามารถในโรงเรียนขึ้นมาแทนและจะดำเนินการสรรหาเพื่อบรรจุในตำแหน่งที่ว่างโดยการสรรหาจากบุคคลภายนอกที่มีคุณสมบัติเหมาะสม

3. มีการดำเนินการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานโดยผู้บริหารใช้อำนาจตัดสินใจในการคัดเลือกในขอบเขตที่พึงกระทำได้ใช้เกณฑ์การคัดเลือกโดยพิจารณาจากคุณวุฒิบุคลิกภาพความสามารถและความรู้ตรงตามสาขาวิชาที่ต้องการ

4. มีการนำบุคคลเข้าสู่หน่วยงานโดยผู้บริหารแต่ละฝ่ายและหัวหน้างานแนะนำการปฏิบัติงานและรายละเอียดอื่นๆ

5. มีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรใหม่โดยการให้รับมอบหมายติดตามและรายงานการปฏิบัติงานเป็นระยะ

6. มีการวิเคราะห์ความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรโดยการนำความเคลื่อนไหวทางการศึกษาใหม่ๆมาดำเนินการพัฒนาให้บุคลากรเข้าใจและนำไปปฏิบัติและพัฒนาบุคลากรโดยการฝึกอบรม

7. มีการจัดผลประโยชน์ก้อนที่นอกจากเงินเดือนโดยการแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับสวัสดิการต่างๆที่บุคลากรมีสิทธิได้รับ

8. มีการมอบหมายงานที่ทำให้ผู้ปฏิบัติมีความรู้สึกอยากทำงานต่อเนื่องโดยการพิจารณาถึงความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของบุคลากร

9. มีดำเนินการที่ทำให้บุคลากรเกิดความรู้สึกมั่นคงในการปฏิบัติงานโดยการที่ผู้บริหารให้คำปรึกษาต่างๆจัดบริการด้านสุขภาพอนามัยความปลอดภัยในโรงเรียน

10. มีการดำเนินการในเรื่องการไกล่เกลี่ยปัญหาด้านบุคคลในโรงเรียนโดยการจัดประชุมบุคลากรเป็นประจำทุกเดือน

11. มีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนและบุคคลที่ทันสมัย ส่วนปัญหาพบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาในการบริหารจำแนกเป็น 2 ระดับได้แก่ 1. กลุ่มที่มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยได้แก่ การวางแผนกำลังคนการสรรหาการคัดเลือกการประเมินผลการปฏิบัติงานการพัฒนาและค่าตอบแทนหรือสิ่งจูงใจ 2. กลุ่มที่มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุดได้แก่การนำเข้าสู่หน่วยงานการปฏิบัติงานต่อเนื่องความมั่นคงในการปฏิบัติงานการไกล่เกลี่ยปัญหาด้านบุคคลและการให้บริการข้อมูลข่าวสาร

เกสสิณี ชิวปรีชา (2554) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับโรงเรียนดีประจำตำบล ผลการวิจัยสรุปว่า

1) สภาพปัจจุบันของการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนดีประจำตำบล ในภาพรวม ใช้รูปแบบโดยผู้บริหารโรงเรียนเป็นหลัก อยู่ในระดับกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การวางแผนอยู่ในระดับมาก การนำแผนไปสู่การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนดีประจำตำบลในภาพรวม ใช้รูปแบบโดยผู้บริหารโรงเรียนเป็นหลัก อยู่ในระดับมาก ส่วนการประเมินผลโดยครูเป็นหลักอยู่ในระดับมาก ความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยครูและชุมชนเป็นหลัก เรียงลำดับ ดังนี้ การประเมินผล การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ และการวางแผน

2) รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับโรงเรียนดีประจำตำบล ควรใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับโรงเรียนดีประจำตำบลโดยครูและชุมชนเป็นหลัก โดยมีหลักการแนวคิดและวัตถุประสงค์ของรูปแบบและองค์ประกอบของการบริหาร ประกอบด้วย การวางแผน การนำแผนไปสู่การปฏิบัติและการประเมินผลโดยครูและชุมชนเป็นหลัก

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล
2. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรคือโรงเรียนที่เข้าร่วมในโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล รุ่นที่ 1 เขตพื้นที่การศึกษาละ 1 โรงเรียน(ยกเว้นกรุงเทพฯ) รวม 182 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan(1970:610) ดังนั้นจะได้กลุ่มตัวอย่าง 124 โรงเรียน การคัดเลือกโรงเรียนโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)โดย

ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้อำนวยการ 106 คน และครูผู้สอน 106 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 212 คน

เครื่องมือในการวิจัย

แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และคำถามปลายเปิด (Open-end)

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และคำถามปลายเปิด (Open-end)

ตอนที่ 3 ปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ เอกสารเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนดีประจำตำบล และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย
2. สร้างเครื่องมือตามกรอบแนวคิด
3. ปรีกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงเครื่องมือ
4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและการใช้สำนวนภาษา
5. นำแบบสอบถามที่ได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้วมาปรับปรุงแก้ไขร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล มีวิธีการและขั้นตอนดังนี้

1. การส่งแบบสอบถามไปยังประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนในโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 124 โรงเรียน โดยแยกเป็นแบบสอบถามสำหรับผู้อำนวยการและตัวแทนครูผู้สอนรวมแบบสอบถาม 248 ฉบับ พร้อมแนบซองเปล่าติดแสตมป์จำหน่ายซองถึงผู้วิจัยเพื่อส่งกลับคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์และบางโรงเรียนผู้วิจัยส่ง-รับคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง

2. การรับแบบสอบถามคืน

โรงเรียนทำการจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์คืนกลับมายังผู้วิจัย และบางโรงเรียนผู้วิจัยขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง โดยแจ้งการนัดหมายทางโทรศัพท์กับโรงเรียนเพื่อรับแบบสอบถามคืน

3. จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน

จำนวนแบบสอบถามที่ผู้วิจัยส่งไปทั้งหมด จำนวน 248 ฉบับ โดยแบ่งเป็นแบบสอบถามผู้อำนวยการ 124 ฉบับ และกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอน 124 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา จำนวน 212 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.5 โดยแบ่งเป็นแบบสอบถามสำหรับผู้อำนวยการ ได้รับกลับคืนมา จำนวน 106 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.5 และแบบสอบถามสำหรับครูผู้สอน ได้รับกลับคืนมา จำนวน 106 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.5

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for PC (Statistical Package for Social Science) ของภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งมีวิธีการวิเคราะห์ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามนำมาแจกแจงความถี่และค่าร้อยละนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และคำถามปลายเปิด (Open-end) นำมาแจกแจงความถี่และค่าร้อยละนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 3 ปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ นำมาวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

ข้อมูลของปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล ประกอบด้วย ปัญหาด้านการวางแผน ปัญหาด้านการนำแผนสู่การปฏิบัติและปัญหาด้านการประเมินผลมีการประเมินผลการตอบแบบสอบถามเป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งมีระดับค่าของปัญหา 5 ระดับดังนี้

5	หมายถึง	ระดับปัญหามากที่สุด
4	หมายถึง	ระดับปัญหามาก
3	หมายถึง	ระดับปัญหาปานกลาง
2	หมายถึง	ระดับปัญหาน้อย
1	หมายถึง	ระดับปัญหาน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินที่ผู้ตอบแบบสอบถามใช้หรือพิจารณาปัญหาการบริหารโรงเรียนดีประจำตำบล มีการกำหนดค่าเฉลี่ยเป็นช่วงดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545:65)

คะแนนเฉลี่ย	4.51 – 5.00	แปลว่า มีปัญหามากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.51 – 4.50	แปลว่า มีปัญหามาก
คะแนนเฉลี่ย	2.51 – 3.50	แปลว่า มีปัญหาปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.51 – 2.50	แปลว่า มีปัญหาน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.50	แปลว่า มีปัญหาน้อยที่สุด

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในบทนี้ เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ตอน ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามจำนวนและหาร้อยละ ปรากฏดังตารางที่ 4-1

ตารางที่ 4.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	ผู้บริหาร ($n_1=106$)		ครู ($n_2=106$)		รวม ($n_3=212$)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ						
1.1 ชาย	97	91.5	27	25.5	124	58.5
1.2 หญิง	9	8.5	79	74.5	88	41.5
2. อายุ						
2.1 น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี	0	0.0	11	10.4	11	5.2
2.2 31 - 40 ปี	0	0.0	26	24.5	26	12.3
2.3 41 - 50 ปี	3	2.8	31	29.2	34	16.0
2.4 51 ปี ขึ้นไป	103	97.2	38	35.8	141	66.5
3.ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน งานในโรงเรียนปัจจุบัน						
3.1 น้อยกว่า 1 ปี	6	5.7	12	11.3	18	8.5
3.2 1-4 ปี	34	32.1	26	24.5	60	28.3
3.3 5-8 ปี	25	23.6	18	17.0	43	20.3
3.4 9-12 ปี	9	8.5	5	4.7	14	6.6
3.5 13 ปี ขึ้นไป	32	30.2	45	42.5	77	36.3
4. วุฒิการศึกษาสูงสุด						
4.1ปริญญาตรี	13	12.3	93	87.7	106	50.0
4.2ปริญญาโท	72	67.9	13	12.3	85	40.0
4.3ปริญญาเอก	0	0.0	0	0.0	0	0.0
4.4 อื่นๆ	21	19.8	0	0.0	21	9.9

จากตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีดังนี้

เพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยมีเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 58.5 และเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 41.5 เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มพบว่า กลุ่มผู้บริหารเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 91.5 และเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 8.5 และกลุ่มครูเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 25.5 และเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 74.5

อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุ 51 ปี ขึ้นไป มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.5 รองลงมา คือ 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.0 และมีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5.2 เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มพบว่า กลุ่มผู้บริหาร อายุ 51 ปี ขึ้นไป มีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 97.2 และกลุ่มครู อายุ 51 ปี ขึ้นไป มีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 35.8

ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในโรงเรียนปัจจุบัน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระยะเวลาในการปฏิบัติงานในโรงเรียนปัจจุบัน 13 ปี ขึ้นไป มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.3 เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มพบว่ากลุ่มผู้บริหาร มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานในโรงเรียนปัจจุบัน 1-4 ปี มีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 32.1 และกลุ่มครู มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานในโรงเรียนปัจจุบัน 13 ปี ขึ้นไป มีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 42.5

วุฒิการศึกษาสูงสุด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีวุฒิกศศึกษาปริญญาตรี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.0 เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มพบว่ากลุ่มผู้บริหารส่วนใหญ่มีวุฒิกศศึกษาปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 67.9 และกลุ่มครูส่วนใหญ่มีวุฒิกศศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 87.7

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล ประกอบด้วย 1) ด้านการพัฒนาผู้เรียน 2) ด้านการพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน 3) ด้านการพัฒนาบุคลากร 4) ด้านการจัดเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและทรัพยากรทางการศึกษา 5) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน 6) ด้านการประกันคุณภาพภายใน นำเสนอในตารางที่ 4.2 – 4.8

ตารางที่ 4.2 สภาพการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนตีประจำตำบล โดยภาพรวม

การบริหารโรงเรียน ของโรงเรียนตีประจำตำบล	สภาพการบริหาร		
	ผู้บริหาร	ครู	รวม
	(n ₁ =106) จำนวน(ร้อยละ)	(n ₂ =106) จำนวน(ร้อยละ)	(n ₃ =212) จำนวน(ร้อยละ)
1 ด้านการพัฒนาผู้เรียน			
1.1 มีการส่งเสริมให้สมาชิกชุมชนรักและพัฒนาถิ่นฐานของตน	106(100.0)	106(100.0)	212(100.0)
1.2 มีการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	106(100.0)	103(97.2)	209(98.6)
1.3 มีการพัฒนาผู้เรียนให้มีการแสดงออกเชิงสร้างสรรค์	106(100.0)	103(97.2)	209(98.6)
1.4 มีการแลกเปลี่ยนนักเรียนและบุคลากรทั้งภายในและ ต่างประเทศ	42(39.6)	53(50.0)	95(44.8)
2 ด้านการพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน			
2.1 มีการปรับปรุงอาคารเรียน	106(100.0)	106(100.0)	212(100.0)
2.2 มีการจัดสภาพของโรงเรียนให้สะอาด	106(100.0)	106(100.0)	212(100.0)
2.3 มีการจัดซื้อคอมพิวเตอร์และระบบอินเทอร์เน็ต	106(100.0)	106(100.0)	212(100.0)
2.4 มีการสร้างศูนย์การเรียนรู้ด้านอาชีพ	106(100.0)	106(100.0)	212(100.0)
2.5 มีการปรับปรุงห้องสมุดเป็นห้องสมุด 3 ดี	103(97.2)	106(100.0)	209(98.1)
2.6 มีการจัดซื้ออุปกรณ์ดนตรี กีฬาและศิลปะ	92(86.8)	105(99.1)	197(92.9)
2.7 มีการสร้างสระว่ายน้ำ หรือ ศูนย์กีฬา	49(46.2)	77(72.6)	126(59.4)
3 ด้านการพัฒนาบุคลากร			
3.1 มีผู้บริหารพร้อมบริหารโรงเรียนตามเป้าหมาย	106(100.0)	106(100.0)	212(100.0)
3.2 มีการจัดการเรื่องบุคลากรครูผู้สอนใน 5 วิชาหลัก	106(100.0)	106(100.0)	212(100.0)
3.3 มีการพัฒนาครูในระหว่างปฏิบัติงาน	106(100.0)	102(96.2)	208(98.1)
3.4 มีความพร้อมด้านบุคลากรครูผู้สอน	82(77.4)	100(94.3)	182(85.8)
3.5 มีการบรรจุหรือจัดจ้างครูใหม่ ในสาระที่ขาด	80(75.5)	80(75.5)	160(75.5)
4 ด้านการจัดเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและ ทรัพยากรทางการศึกษา			
4.1 มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับโรงเรียนหรือ สถาบันการศึกษาที่อยู่ในพื้นที่เดียวกัน	97(91.5)	94(88.7)	191(90.1)
4.2 มีการบริการวิชาการสำหรับโรงเรียนใกล้เคียง	88(83.0)	100(94.3)	188(88.7)
5 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน			
5.1 มีการให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ	106 (100.0)	102(96.2)	208(98.1)
5.2 มีการให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ	99(93.4)	106(100.0)	205(96.7)
5.3 มีการให้ อบต. ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ	77 (72.6)	102(96.2)	179(84.4)
6 ด้านการประกันคุณภาพภายใน			
	106(100.0)	106(100.0)	212(100.0)

จากตารางที่ 4.2 สภาพการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล ในภาพรวม

ด้านการพัฒนาผู้เรียนพบว่า กิจกรรมที่มีความถี่มากที่สุดคือ การส่งเสริมให้สมาชิกชุมชนรักและพัฒนาถิ่นฐานของตน คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือ การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและการพัฒนาผู้เรียนให้มีการแสดงออกเชิงสร้างสรรค์ คิดเป็นร้อยละ 98.6 และกิจกรรมที่ที่มีความถี่น้อยที่สุดคือ การแลกเปลี่ยนนักเรียนและบุคลากรทั้งภายในและต่างประเทศ คิดเป็นร้อยละ 44.8

ด้านการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานพบว่า กิจกรรมที่มีความถี่มากที่สุดคือ การปรับปรุงอาคารเรียน การปรับปรุงสภาพของโรงเรียนให้มีความสะอาด การจัดซื้อคอมพิวเตอร์และระบบอินเทอร์เน็ตและการสร้างศูนย์การเรียนรู้ด้านอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 100 เท่ากัน และกิจกรรมที่ที่มีความถี่น้อยที่สุดคือ การสร้างสระว่ายน้ำ หรือ ศูนย์กีฬา คิดเป็นร้อยละ 59.4

ด้านการพัฒนาบุคลากรพบว่า กิจกรรมที่มีความถี่มากที่สุดคือ ผู้บริหารโรงเรียนมีคุณสมบัติในการบริหารโรงเรียนดีประจำตำบล มีครูผู้สอนครบ คิดเป็นร้อยละ 100 เท่ากันและ กิจกรรมที่ที่มีความถี่น้อยที่สุดคือ การบรรจุหรือจัดจ้างครูใหม่ ในสภาระการเรียนรู้ที่ขาด คิดเป็นร้อยละ 75.5

ด้านการจัดเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและทรัพยากรทางการศึกษาพบว่า กิจกรรมที่มีความถี่มากที่สุดคือ มีเครือข่ายความร่วมมือกับโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาที่อยู่ในพื้นที่เดียวกัน คิดเป็นร้อยละ 90.1 และการบริการวิชาการสำหรับนักเรียนจากโรงเรียนใกล้เคียง มีความถี่น้อย คิดเป็นร้อยละ 88.7

ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนพบว่า กิจกรรมที่มีความถี่มากที่สุดคือ มีนโยบายให้ผู้ปกครองนักเรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 98.1 รองลงมาคือ มีนโยบายให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 96.7 และกิจกรรมที่ที่มีความถี่น้อยที่สุดคือ 84.4

ด้านการประกันคุณภาพภายในพบว่า มีกิจกรรมดังกล่าว คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 4.3 สภาพการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล ด้านการพัฒนาผู้เรียน

ด้านการพัฒนาผู้เรียน	สภาพการบริหาร					
	ผู้บริหาร		ครู		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. มีรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ดังนี้	106	100.0	103	97.2	209	98.6
1.1 มีการสอนแบบโครงงาน	97	91.5	90	87.4	187	89.5
1.2 มีการสอนโดยการทดลอง	79	74.5	82	79.6	161	77.0
1.3 มีการสอนแบบอภิปรายกลุ่มย่อย	59	55.7	63	61.2	122	58.4
1.4 มีการสอนแบบปัญหาเป็นฐาน	49	46.2	59	57.3	108	51.7
1.5 มีการสอนโดยการให้สถานการณ์จำลอง	56	52.8	42	40.8	98	46.9
2. มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมการ แสดงออกเชิงสร้างสรรค์ ดังนี้	106	100.0	103	97.2	209	98.6
2.1 มีการสร้างสิ่งประดิษฐ์จากวัสดุในท้องถิ่น	106	100.0	81	78.6	187	89.5
2.2 มีการเรียนรู้อาชีพทางการเกษตร	81	76.4	89	86.4	170	81.3
2.3 มีการแสดงดนตรีพื้นบ้าน	72	67.9	62	60.2	134	64.1
2.4 มีการจัดตลาดนัดภายในโรงเรียน	26	24.5	62	60.2	88	42.1
3. มีกิจกรรมส่งเสริมให้สมาชิกชุมชนรักและ พัฒนาถิ่นฐานของตน ดังนี้	106	100.0	106	100.0	212	100.0
3.1 มีการร่วมกิจกรรมในเทศกาลต่างๆของชุมชน	106	100.0	89	84.0	195	92.0
3.2 มีการปลูกป่าชุมชน	60	56.6	64	60.4	124	58.5
3.3 มีการเก็บขยะในชุมชน	49	46.2	71	67.0	120	56.6
3.4 มีการฝึกการเป็นมัคคุเทศก์น้อย	21	19.8	23	21.7	44	20.8
4. มีการแลกเปลี่ยนนักเรียนและบุคลากรทั้ง ภายในและต่างประเทศ ดังนี้	42	39.6	53	50.0	95	44.8
4.1 มีการแลกเปลี่ยนครูสอนภาษาต่างประเทศ	14	33.3	20	37.7	34	35.8
4.2 มีการแลกเปลี่ยนบุคลากร	6	14.3	11	20.8	17	17.9
4.3 มีการแลกเปลี่ยนนักเรียน	0	0.0	0	0.0	0	0.0

จากตารางที่ 4.3 สภาพการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล ด้านการพัฒนาผู้เรียน

การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ **ในภาพรวม** พบว่า รูปแบบที่มีความ
ความถี่สูงสุดคือ การสอนแบบโครงงาน คิดเป็นร้อยละ 89.5 รองลงมาคือ การสอนแบบการ
ทดลอง คิดเป็นร้อยละ 77.0 และรูปแบบที่มีความถี่น้อยที่สุดคือ การสอนโดยใช้สถานการณ์
จำลอง คิดเป็นร้อยละ 46.9 **กลุ่มผู้บริหาร**พบว่า รูปแบบที่มีความถี่สูงสุดคือ การสอนแบบ
โครงงาน คิดเป็นร้อยละ 91.5 รองลงมาคือ การสอนโดยการทดลอง คิดเป็นร้อยละ 74.5 และ
รูปแบบที่มีความถี่น้อยที่สุดคือ การสอนแบบปัญหาเป็นฐาน คิดเป็นร้อยละ 46.2 **กลุ่มครู**พบว่า

รูปแบบที่มีความถี่สูงสุดคือ การสอนแบบโครงงาน คิดเป็นร้อยละ 87.4 รองลงมาคือ การสอนโดยการทดลอง คิดเป็นร้อยละ 79.6 และรูปแบบที่มีความถี่น้อยที่สุดคือ การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง คิดเป็นร้อยละ 40.8

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมการแสดงออกเชิงสร้างสรรค์ **ในภาพรวม** พบว่ากิจกรรมที่มีความถี่สูงสุดคือ สร้างสิ่งประดิษฐ์จากวัสดุในท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 89.5 รองลงมาคือ เรียนรู้อาชีพทางการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 81.3 และกิจกรรมที่มีความถี่น้อยที่สุดคือ จัดตลาดนัดภายในโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 42.1 **กลุ่มผู้บริหาร**พบว่า กิจกรรมที่มีความถี่สูงสุดคือ สร้างสิ่งประดิษฐ์จากวัสดุในท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือ เรียนรู้อาชีพทางการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 76.4 และกิจกรรมที่มีความถี่น้อยที่สุดคือ จัดตลาดนัดภายในโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 24.5 **กลุ่มครู**พบว่า กิจกรรมที่มีความถี่สูงสุดคือ เรียนรู้อาชีพทางการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 86.4 รองลงมา คือ สร้างสิ่งประดิษฐ์จากวัสดุในท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 78.6 และกิจกรรมที่มีความถี่น้อยที่สุดคือ การแสดงดนตรีพื้นบ้านและจัดตลาดนัดภายในโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 60.2

กิจกรรมพัฒนาชุมชน เพื่อให้เกิดความรักและการพัฒนาถิ่นฐานของตน **ในภาพรวม** พบว่า กิจกรรมที่มีความถี่สูงสุดคือ ร่วมกิจกรรมในเทศกาลต่างๆของชุมชน คิดเป็นร้อยละ 92.0 รองลงมาคือ ปลูกป่าชุมชน คิดเป็นร้อยละ 58.5 และกิจกรรมที่มีความถี่น้อยที่สุดคือ ฝึกการเป็นมัคคุเทศก์น้อย คิดเป็นร้อยละ 20.8 **กลุ่มผู้บริหาร**พบว่า กิจกรรมที่มีความถี่สูงสุดคือ ร่วมกิจกรรมในเทศกาลต่างๆของชุมชน คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมา คือ ปลูกป่าชุมชน คิดเป็นร้อยละ 56.6 และกิจกรรมที่มีความถี่น้อยที่สุดได้แก่ ฝึกการเป็นมัคคุเทศก์น้อย คิดเป็นร้อยละ 19.8 **กลุ่มครู**พบว่า กิจกรรมที่มีความถี่สูงสุดคือ ร่วมกิจกรรมในเทศกาลต่างๆของชุมชน คิดเป็นร้อยละ 84.0 รองลงมาคือ เก็บขยะในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 67.0 และกิจกรรมที่มีความถี่น้อยที่สุดคือ ฝึกการเป็นมัคคุเทศก์น้อย คิดเป็นร้อยละ 21.7

การแลกเปลี่ยนนักเรียนและบุคลากรทั้งภายในและระหว่างประเทศ **ในภาพรวม** พบว่าการแลกเปลี่ยนที่มีความถี่สูงสุดคือ แลกเปลี่ยนครูสอนภาษาต่างประเทศ คิดเป็นร้อยละ 35.8 รองลงมาคือ แลกเปลี่ยนบุคลากร คิดเป็นร้อยละ 17.9 และไม่มีการแลกเปลี่ยนนักเรียน **กลุ่มผู้บริหาร** พบว่า การแลกเปลี่ยนที่มีความถี่สูงสุดคือ แลกเปลี่ยนครูสอนภาษาต่างประเทศ คิดเป็นร้อยละ 33.3 รองลงมา คือ แลกเปลี่ยนบุคลากร คิดเป็นร้อยละ 14.3 และไม่มีการแลกเปลี่ยนนักเรียน **กลุ่มครู**พบว่า การแลกเปลี่ยนที่มีความถี่สูงสุดคือ แลกเปลี่ยนครูสอนภาษาต่างประเทศ คิดเป็นร้อยละ 37.7 รองลงมา คือ แลกเปลี่ยนบุคลากร คิดเป็นร้อยละ 20.8 และไม่มีการแลกเปลี่ยนนักเรียน

**ตารางที่ 4.4 สภาพการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนตีประจำตำบล ด้านการพัฒนา
ปัจจัยพื้นฐาน**

ด้านการพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน	สภาพการบริหาร					
	ผู้บริหาร		ครู		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. มีการปรับปรุงอาคารเรียน ดังนี้	106	100.0	106	100.0	212	100.0
1.1 มีการตกแต่งอาคารเรียน	106	100.0	97	91.5	203	95.6
1.2 มีการซ่อมแซมอาคารเรียน	106	100.0	96	90.6	202	95.3
1.3 มีการขยายและต่อเติมอาคารเรียน	66	62.3	55	51.9	121	57.1
1.4 มีการสร้างอาคารเรียนเพิ่ม	53	50.0	42	39.6	95	44.8
1.5 มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบอาคาร	11	10.4	20	18.9	31	14.6
2. มีการจัดสภาพของโรงเรียนให้สะอาด ดังนี้	106	100.0	106	100.0	212	100.0
2.1 มีการทำห้องเรียนและห้องปฏิบัติการให้มีความสะอาด	103	97.2	102	96.2	205	96.7
2.2 มีการทำโรงอาหารให้ถูกสุขลักษณะ	105	99.1	96	90.6	201	94.8
2.3 มีการปรับภูมิทัศน์และบริเวณโรงเรียนให้มีความสะอาด	97	91.5	99	93.4	196	92.5
2.4 มีการทำห้องน้ำห้องส้วมให้มีความสะอาด	97	91.5	93	87.7	190	89.6
2.5 มีการสร้างแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติ	47	44.3	72	67.9	119	56.1
3. มีการจัดซื้อคอมพิวเตอร์และระบบอินเทอร์เน็ต ดังนี้	106	100.0	106	100.0	212	100.0
3.1 มีการจัดซื้อคอมพิวเตอร์แม่ข่าย	81	76.4	91	85.8	172	81.1
3.2 มีการจัดซื้อคอมพิวเตอร์สัดส่วนต่อนักเรียน 1:10	76	71.7	36	34.0	112	52.8
3.3 มีการจัดซื้อเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไร้สายในโรงเรียน	48	45.3	67	63.2	115	54.2
3.4 มีการจัดซื้อระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง 1-2 Mb	46	43.4	54	50.9	100	47.2
3.5 มีการจัดซื้อระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง 4-10 Mb	53	50.0	35	33.0	88	41.5
3.6 มีการจัดซื้อคอมพิวเตอร์สัดส่วนต่อนักเรียน 1:20	18	17.0	27	25.5	45	21.2
3.7 มีการจัดซื้อระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วมากกว่า 10Mb	14	13.2	17	16.0	31	14.6
3.8 มีการจัดซื้อระบบอินเทอร์เน็ตดาวเทียม	9	8.5	6	5.7	15	7.1

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ด้านการพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน	สภาพการบริหาร					
	ผู้บริหาร		ครู		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
4. มีการปรับปรุงห้องสมุดเป็นห้องสมุด 3 ดี ดังนี้	103	97.2	106	100.0	209	98.1
4.1 มีการกำหนดนโยบายส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้	102	99.0	92	86.8	194	92.8
4.2 มีการจัดซื้อหนังสือและสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและเพียงพอ	96	93.2	97	91.5	193	92.3
4.3 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ตลอดเวลา	97	94.2	75	70.8	172	82.3
4.4 มีการพัฒนาบรรณารักษ์และบุคลากรของห้องสมุดให้มีมุมมองใหม่	79	76.7	88	83.0	167	79.9
4.5 มีการสนับสนุนให้บรรณารักษ์และบุคลากรของห้องสมุดได้แลกเปลี่ยนความรู้กับห้องสมุดอื่นๆ	87	84.5	79	74.5	166	79.4
4.6 มีการตกแต่งอาคารทั้งภายในและภายนอกห้องสมุดให้มีเอกลักษณ์	75	72.8	83	78.3	158	75.6
5. มีการสร้างสระว่ายน้ำ หรือ ศูนย์กีฬา ดังนี้	49	46.2	77	72.6	126	59.4
5.1 มีการบริหารจัดการอาคารศูนย์กีฬา ให้มีการใช้งานร่วมกับชุมชน	28	57.1	47	61.0	75	59.5
5.2 มีการบริหารจัดการสระว่ายน้ำเอง	10	20.4	9	11.7	19	15.1
5.3 มีการบริหารจัดการสระว่ายน้ำร่วมกับอปท.	8	16.3	9	11.7	17	13.5
6. มีการจัดซื้ออุปกรณ์ดนตรี กีฬาและศิลปะดังนี้	92	86.8	105	99.1	197	92.9
6.1 มีการจัดซื้ออุปกรณ์กีฬา	86	93.5	92	87.6	178	90.4
6.2 มีการจัดซื้อเครื่องดนตรีไทย	63	68.5	79	75.2	142	72.1
6.3 มีการจัดซื้อสื่อและอุปกรณ์การสอนศิลปะ	67	72.8	60	57.1	127	64.5
6.4 มีการจัดซื้อเครื่องดนตรีสากล	54	58.7	67	63.8	121	61.4
7. มีการสร้างศูนย์การเรียนรู้ด้านอาชีพ ดังนี้	106	100.0	106	100.0	212	100.0
7.1 มีการเตรียมพื้นที่สำหรับการเกษตร	96	90.6	88	83.0	184	87.0
7.2 มีการสร้างโรงฝึกงานหรือโรงฝึกอาชีพในท้องถิ่น	84	79.2	73	68.9	157	74.0
7.3 มีการสร้างศูนย์การผลิตทางการเกษตรและการแปรรูปอาหาร	30	28.3	41	38.7	71	33.5
7.4 มีการสร้างศูนย์การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของชุมชน	20	18.9	21	19.8	41	19.3

จากตารางที่ 4.4 สภาพการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล ด้านการพัฒนา ปัจจัยพื้นฐาน

การปรับปรุงอาคารเรียน **ในภาพรวมพบว่า** การปรับปรุงที่มีความถี่สูงสุดคือ ตกแต่งอาคารเรียน คิดเป็นร้อยละ 95.6 รองลงมาคือ ซ่อมแซมอาคารเรียน คิดเป็นร้อยละ 95.3 และการปรับปรุงที่มีความถี่น้อยที่สุดคือ เปลี่ยนแปลงรูปแบบอาคาร คิดเป็นร้อยละ 14.6 **กลุ่มผู้บริหารพบว่า** การปรับปรุงที่มีความถี่สูงสุดคือ ตกแต่งอาคารเรียนและซ่อมแซมอาคารเรียน คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมา คือ ขยายและต่อเติมอาคารเรียน คิดเป็นร้อยละ 62.3 และการปรับปรุงที่มีความถี่น้อยที่สุดคือ เปลี่ยนแปลงรูปแบบอาคาร คิดเป็นร้อยละ 10.4 **กลุ่มครูพบว่า** กิจกรรมที่มีความถี่สูงสุดคือ ตกแต่งอาคารเรียน คิดเป็นร้อยละ 91.5 รองลงมา คือ ซ่อมแซมอาคารเรียนคิดเป็นร้อยละ 90.6 และการปรับปรุงที่มีความถี่น้อยที่สุดคือ เปลี่ยนแปลงรูปแบบอาคาร คิดเป็นร้อยละ 18.9

การปรับปรุงสภาพของโรงเรียนให้มีความสะอาด ร่มรื่น **ในภาพรวมพบว่า** การปรับปรุงที่มีความถี่สูงสุดคือ ทำโรงอาหารให้ถูกสุขลักษณะ คิดเป็นร้อยละ 94.8 รองลงมาคือ ทำห้องเรียนและห้องปฏิบัติการให้มีความสะอาด คิดเป็นร้อยละ 96.7 และการปรับปรุงที่มีความถี่น้อยที่สุดได้แก่ สร้างแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 56.1 **กลุ่มผู้บริหารพบว่า** การปรับปรุงที่มีความถี่สูงสุดคือ ทำโรงอาหารให้ถูกสุขลักษณะ คิดเป็นร้อยละ 99.1 รองลงมา คือ ทำห้องเรียนและห้องปฏิบัติการให้มีความสะอาด คิดเป็นร้อยละ 97.2 และการปรับปรุงที่มีความถี่น้อยที่สุดคือ สร้างแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 44.3 **กลุ่มครูพบว่า** การปรับปรุงที่มีความถี่สูงสุดคือ ทำห้องเรียนและห้องปฏิบัติการให้มีความสะอาด คิดเป็นร้อยละ 96.2 รองลงมาคือ ทำโรงอาหารให้ถูกสุขลักษณะ คิดเป็นร้อยละ 90.6 และการปรับปรุงที่มีความถี่น้อยที่สุดคือ สร้างแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 67.9

การจัดซื้อคอมพิวเตอร์และระบบอินเทอร์เน็ต **ในภาพรวมพบว่า** รายการจัดซื้อที่มีความถี่สูงสุดคือ จัดซื้อคอมพิวเตอร์แม่ข่าย คิดเป็นร้อยละ 81.1 รองลงมาคือ จัดซื้อเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไร้สายในโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 54.2 และรายการจัดซื้อที่มีความถี่น้อยที่สุดคือ จัดซื้อระบบอินเทอร์เน็ตดาวเทียม คิดเป็นร้อยละ 7.1 **กลุ่มผู้บริหารพบว่า** รายการจัดซื้อที่ทำมากที่สุดคือ จัดซื้อคอมพิวเตอร์แม่ข่าย คิดเป็นร้อยละ 76.4 รองลงมา คือ จัดซื้อคอมพิวเตอร์ส่วนตัวต่อนักเรียน 1:20 คิดเป็นร้อยละ 71.7 และรายการจัดซื้อที่มีความถี่น้อยที่สุดได้แก่ จัดซื้อระบบอินเทอร์เน็ตดาวเทียม คิดเป็นร้อยละ 8.5 **กลุ่มครูพบว่า** รายการจัดซื้อที่มีมากที่สุดคือ จัดซื้อคอมพิวเตอร์แม่ข่าย คิดเป็นร้อยละ 85.8 รองลงมา คือ จัดซื้อเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไร้สายใน

โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 63.2 และรายการจัดซื้อที่มีความถี่น้อยที่สุดคือ จัดซื้อระบบอินเทอร์เน็ต ดาวเทียม คิดเป็นร้อยละ 5.7

การปรับปรุงห้องสมุดเป็นห้องสมุด 3 ดี **ในภาพรวมพบว่า** การปรับปรุงที่มีความถี่สูงสุดคือ กำหนดนโยบายส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 92.8 รองลงมาคือ จัดซื้อหนังสือและสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 92.3 และการปรับปรุงที่มีความถี่น้อยที่สุดได้แก่ ตกแต่งอาคารทั้งภายในและภายนอกห้องสมุดให้มีเอกลักษณ์ คิดเป็นร้อยละ 75.6 **กลุ่มผู้บริหารพบว่า** การปรับปรุงที่มีความถี่สูงสุดคือ กำหนดนโยบายส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 99.0 รองลงมา คือ จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ตลอดเวลา คิดเป็นร้อยละ 94.2 และการปรับปรุงที่มีความถี่น้อยที่สุดได้แก่ ตกแต่งอาคารทั้งภายในและภายนอกห้องสมุดให้มีเอกลักษณ์ คิดเป็นร้อยละ 72.8 **กลุ่มครูพบว่า** การปรับปรุงที่มีความถี่มากที่สุดคือ จัดซื้อหนังสือและสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 91.5 รองลงมาคือ กำหนดนโยบายส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 86.8 และการปรับปรุงที่มีความถี่น้อยที่สุดคือ จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ตลอดเวลา คิดเป็นร้อยละ 70.8

การสร้างสระว่ายน้ำ หรือ ศูนย์กีฬา **ในภาพรวมพบว่า** การบริหารจัดการที่มีความถี่สูงสุดคือ บริหารจัดการอาคารศูนย์กีฬา ให้มีการใช้งานร่วมกับชุมชน คิดเป็นร้อยละ 59.5 รองลงมาคือ บริหารจัดการสระว่ายน้ำโดยโรงเรียนบริหารจัดการเอง 15.1 และการบริหารจัดการที่มีความถี่น้อยที่สุดได้แก่ บริหารจัดการสระว่ายน้ำร่วมกับองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 13.5 **กลุ่มผู้บริหารพบว่า** การบริหารจัดการที่มีมากที่สุดคือ บริหารจัดการอาคารศูนย์กีฬา ให้มีการใช้งานร่วมกับชุมชน คิดเป็นร้อยละ 57.1 รองลงมา คือ บริหารจัดการสระว่ายน้ำโดยโรงเรียนบริหารจัดการเอง คิดเป็นร้อยละ 20.4 และการบริหารจัดการที่มีความถี่น้อยที่สุดคือ บริหารจัดการสระว่ายน้ำร่วมกับองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 16.3 **กลุ่มครูพบว่า** การบริหารจัดการที่มีความถี่มากที่สุดคือ สร้างอาคารศูนย์กีฬา สำหรับการแข่งขันกีฬา และจัดกิจกรรมของโรงเรียนรวมถึงชุมชนได้มีโอกาสในการเข้าใช้งาน คิดเป็นร้อยละ 61.0 รองลงมา คือ บริหารจัดการสระว่ายน้ำโดยโรงเรียนบริหารจัดการเองและบริหารจัดการสระว่ายน้ำร่วมกับองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 11.7 เท่ากัน

การจัดซื้ออุปกรณ์ดนตรี กีฬาและศิลปะ **ในภาพรวมพบว่า** รายการจัดซื้อที่มีความถี่สูงสุดคือ อุปกรณ์กีฬา คิดเป็นร้อยละ 90.4 รองลงมา คือ เครื่องดนตรีไทย คิดเป็นร้อยละ 72.1 และรายการจัดซื้อที่มีความถี่น้อยที่สุดคือ เครื่องดนตรีสากล คิดเป็นร้อยละ 61.4 **กลุ่มผู้บริหารพบว่า** รายการจัดซื้อที่มีความถี่มากที่สุดคือ อุปกรณ์กีฬา คิดเป็นร้อยละ 93.5 รองลงมา คือ สื่อ

และอุปกรณ์การสอนศิลปะ คิดเป็นร้อยละ 72.8 และรายการจัดซื้อที่มีความถี่น้อยที่สุดได้แก่ เครื่องดนตรีสากล คิดเป็นร้อยละ 58.7 **กลุ่มครู**พบว่า รายการจัดซื้อที่มีความถี่มากที่สุดคือ อุปกรณ์กีฬา คิดเป็นร้อยละ 87.6 รองลงมา คือ เครื่องดนตรีไทย คิดเป็นร้อยละ 75.2 และรายการจัดซื้อที่มีความถี่น้อยที่สุดได้แก่ เครื่องดนตรีสากล คิดเป็นร้อยละ 57.1

การสร้างศูนย์การเรียนรู้ด้านอาชีพ **ในภาพรวม**พบว่า การก่อสร้างศูนย์การเรียนรู้ที่มีความถี่สูงสุดคือ เตรียมพื้นที่สำหรับทำการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 87.0 รองลงมาคือ สร้างโรงฝึกงานหรือโรงฝึกอาชีพในท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 74.0 และการก่อสร้างศูนย์การเรียนรู้ที่มีความถี่น้อยที่สุดได้แก่ สร้างศูนย์การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของชุมชน คิดเป็นร้อยละ 19.3 **กลุ่มผู้บริหาร**พบว่า การก่อสร้างศูนย์การเรียนรู้ที่มีความถี่สูงสุดคือ เตรียมพื้นที่สำหรับทำการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 90.6 รองลงมาคือ สร้างโรงฝึกงานหรือโรงฝึกอาชีพในท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 79.2 และการก่อสร้างศูนย์การเรียนรู้ที่มีความถี่น้อยที่สุดได้แก่ สร้างศูนย์การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของชุมชน คิดเป็นร้อยละ 18.9 **กลุ่มครู**พบว่า การก่อสร้างศูนย์การเรียนรู้ที่มีความถี่มากที่สุดคือ พื้นที่สำหรับทำการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 83.0 รองลงมา คือ สร้างโรงฝึกงานหรือโรงฝึกอาชีพในท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 68.9 และการก่อสร้างศูนย์การเรียนรู้ที่มีความถี่น้อยที่สุดได้แก่ สร้างศูนย์การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของชุมชน คิดเป็นร้อยละ 19.8

ตารางที่ 4.5 สภาพการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนตีประจำตำบล ด้านการพัฒนาบุคลากร

ด้านการพัฒนาบุคลากร	สภาพการบริหาร					
	ผู้บริหาร		ครู		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ผู้บริหารโรงเรียนมีคุณสมบัติในการบริหารโรงเรียนตีประจำตำบล ดังนี้	106	100.0	106	100.0	212	100.0
1.1 มีวุฒิทางการบริหารการศึกษา	106	100.0	106	100.0	212	100.0
1.2 ผ่านการฝึกอบรม สัมมนาทางการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนตีประจำตำบล	106	100.0	106	100.0	212	100.0
1.3 มีความรู้ความเข้าใจในหลักการและเป้าหมายของโครงการโรงเรียนตีประจำตำบล	106	100.0	94	88.7	200	94.3
2. มีครูผู้สอนที่มีคุณสมบัติครบ ดังนี้	82	77.4	100	94.3	182	85.8
2.1 มีครูครบตามเกณฑ์ที่ อ.ก.ค.ศ. กำหนด	66	80.5	84	84.0	150	82.4
2.2 มีครูที่สามารถสอนได้ครบทุกสาระวิชา	65	79.3	85	85.0	150	82.4
3. มีการจัดครูผู้สอนใน 5 วิชาหลัก ดังนี้	106	100.0	106	100.0	212	100.0
3.1 มีการจัดครูสอนตรงตามวิชาเอกใน 5 วิชาหลักครบทุกระดับชั้น	66	62.3	70	66.0	136	64.2
3.2 มีการจัดครูสอนไม่ตรงตามวิชาเอกใน 5 วิชาหลัก	31	29.2	39	36.8	70	33.0
3.3 มีการจัดครูสอนโดยมีบุคลากรภายนอกมาช่วยในรายวิชาที่ขาดครู	27	25.5	30	28.3	57	26.9
4. มีการพัฒนาครูในระหว่างปฏิบัติงาน ดังนี้	106	100.0	102	96.2	208	98.1
4.1 มีการประชุมสัมมนา	100	94.3	97	95.1	197	94.7
4.2 มีการเยี่ยมชั้นเรียน	102	96.2	92	90.2	194	93.3
4.3 มีการเข้ารับการฝึกอบรม	97	91.5	91	89.2	188	90.4
4.4 มีกระบวนการคลินิก	4	3.8	25	24.5	29	13.9
5. มีการบรรจุหรือจัดจ้างครูใหม่ ในสาระการเรียนรู้ที่ขาด ดังนี้	80	75.5	80	75.5	160	75.5
5.1 มีการจ้างครูอัตราจ้างโดยโรงเรียนจัดการเอง	53	66.3	50	62.5	103	64.4
5.2 มีการบรรจุแต่งตั้งครูโดยโรงเรียนจัดการเอง	17	21.3	56	70.0	73	45.6
5.3 มีการจ้างครูอัตราจ้างโดยองค์กรส่วนท้องถิ่นเข้ามาช่วยเหลือ	33	41.3	18	22.5	51	31.9

จากตารางที่ 4.5 สภาพการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล ด้านการพัฒนาบุคลากร

ผู้บริหารโรงเรียนมีคุณสมบัติในการบริหารโรงเรียนดีประจำตำบล **ในภาพรวมพบว่า** คุณสมบัติที่มีความถี่สูงสุดคือ มีวุฒิทางการบริหารการศึกษาและผ่านการฝึกอบรม สัมมนาทางการบริหารโรงเรียนในโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล คิดเป็นร้อยละ 100 เท่ากัน และคุณสมบัติที่มีความถี่น้อยที่สุดคือ มีความรู้ความเข้าใจในหลักการและเป้าหมายของโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล คิดเป็นร้อยละ 94.3 **กลุ่มผู้บริหารพบว่า** ทุกกิจกรรมมีความถี่สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 100 และ**กลุ่มครูพบว่า** คุณสมบัติที่มีความถี่มากที่สุดคือ มีวุฒิทางการบริหารการศึกษาและผ่านการฝึกอบรม สัมมนาทางการบริหารโรงเรียนในโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล คิดเป็นร้อยละ 100 เท่ากัน และคุณสมบัติที่มีความถี่น้อยที่สุดคือ มีความรู้ความเข้าใจในหลักการและเป้าหมายของโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล คิดเป็นร้อยละ 96.2

ครูผู้สอนครบ **ในภาพรวมพบว่า** ทั้งสองคุณสมบัติมีความถี่เท่ากัน คือ มีครูครบตามเกณฑ์ที่ อ.ก.ค.ศ. กำหนดและมีครูที่สามารถสอนได้ครบทุกสาระวิชา คิดเป็นร้อยละ 82.4 **กลุ่มผู้บริหารพบว่า** คุณสมบัติที่มีความถี่มากที่สุดคือ มีครูครบตามเกณฑ์ที่ อ.ก.ค.ศ. กำหนด 80.5 รongลงมาคือ มีครูที่สามารถสอนได้ครบทุกสาระวิชา คิดเป็นร้อยละ 79.3 **กลุ่มครูพบว่า** คุณสมบัติที่มีความถี่มากที่สุดคือ มีครูที่สามารถสอนได้ครบทุกสาระวิชา คิดเป็นร้อยละ 85.0 รongลงมาคือ มีครูครบตามเกณฑ์ที่ อ.ก.ค.ศ. กำหนด คิดเป็นร้อยละ 84.0

การจัดครูผู้สอนใน 5 วิชาหลัก **ในภาพรวมพบว่า** การจัดครูผู้สอนที่มีความถี่สูงสุดคือ สอนตรงตามวิชาเอกใน 5 วิชาหลัก ครบทุกระดับชั้น คิดเป็นร้อยละ 64.2 รongลงมาคือ สอนไม่ตรงตามวิชาเอกใน 5 วิชาหลัก คิดเป็นร้อยละ 33.0 และการจัดครูผู้สอนที่มีความถี่น้อยที่สุดคือ สอนโดยมีบุคลากรภายนอกมาช่วยในรายวิชาที่ขาดครู คิดเป็นร้อยละ 26.9 **กลุ่มผู้บริหารพบว่า** การจัดครูผู้สอนที่มีความถี่สูงสุด คือ สอนตรงตามวิชาเอกใน 5 วิชาหลัก ครบทุกระดับชั้น คิดเป็นร้อยละ 62.3 รongลงมาคือ สอนไม่ตรงตามวิชาเอกใน 5 วิชาหลัก คิดเป็นร้อยละ 29.2 และการจัดครูผู้สอนที่มีความถี่น้อยที่สุดได้แก่ สอนโดยมีบุคลากรภายนอกมาช่วยในรายวิชาที่ขาดครู 25.5 **กลุ่มครูพบว่า** การจัดครูผู้สอนที่มีความถี่สูงสุด คือ สอนตรงตามวิชาเอกใน 5 วิชาหลัก ครบทุกระดับชั้น คิดเป็นร้อยละ 66.0 รongลงมา คือ สอนไม่ตรงตามวิชาเอกใน 5 วิชาหลักคิดเป็นร้อยละ 36.8 และการจัดครูผู้สอนที่มีความถี่น้อยที่สุดได้แก่ สอนโดยมีบุคลากรภายนอกมาช่วยในรายวิชาที่ขาดครู คิดเป็นร้อยละ 28.3

การพัฒนาครูในระหว่างปฏิบัติงาน **ในภาพรวมพบว่า** กิจกรรมที่มีความถี่สูงสุด เข้ารับการฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ 94.7 รongลงมาคือ เยี่ยมชั้นเรียน คิดเป็นร้อยละ 93.3 และกิจกรรมที่

มีความถี่น้อยที่สุดคือ กระบวนการคลินิก คิดเป็นร้อยละ 13.9 **กลุ่มผู้บริหาร**พบว่า กิจกรรมที่มีความถี่สูงที่สุดคือ เยี่ยมชั้นเรียน คิดเป็นร้อยละ 96.2 รองลงมาคือ ประชุมสัมมนา คิดเป็นร้อยละ 95.1 และกิจกรรมที่มีความถี่น้อยที่สุดได้แก่ กระบวนการคลินิก คิดเป็นร้อยละ 3.8 **กลุ่มครู** เห็นว่า กิจกรรมที่มีความถี่สูงที่สุด คือ เข้าร่วมการฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ 95.1 รองลงมา คือ เยี่ยมชั้นเรียน คิดเป็นร้อยละ 90.2 และกิจกรรมที่มีความถี่น้อยที่สุดได้แก่ กระบวนการคลินิก คิดเป็นร้อยละ 24.5

การบรรจุหรือจัดจ้างครูใหม่ ในสาระที่ขาด **ในภาพรวม**พบว่า กิจกรรมที่มีความถี่สูงที่สุด คือ จัดครูอัตราจ้างโดยโรงเรียนจัดการเอง คิดเป็นร้อยละ 64.4 รองลงมาคือ บรรจุแต่งตั้งครูโดยโรงเรียนจัดการเอง คิดเป็นร้อยละ 45.6 และกิจกรรมที่มีความถี่น้อยที่สุดได้แก่ จัดครูอัตราจ้างโดยองค์กรส่วนท้องถิ่นเข้ามาช่วยเหลือ คิดเป็นร้อยละ 31.9 **กลุ่มผู้บริหาร**พบว่า กิจกรรมที่มีความถี่สูงที่สุด คือ จัดครูอัตราจ้างโดยโรงเรียนจัดการเอง คิดเป็นร้อยละ 66.3 รองลงมาคือ จัดครูอัตราจ้างโดยองค์กรส่วนท้องถิ่นเข้ามาช่วยเหลือ คิดเป็นร้อยละ 41.3 และกิจกรรมที่มีความถี่น้อยที่สุดได้แก่ บรรจุแต่งตั้งครูโดยโรงเรียนจัดการเอง คิดเป็นร้อยละ 21.3 **กลุ่มครู**พบว่า กิจกรรมที่มีความถี่สูงที่สุด คือ บรรจุแต่งตั้งครูโดยโรงเรียนจัดการเอง คิดเป็นร้อยละ 70.0 รองลงมา คือ จัดครูอัตราจ้างโดยโรงเรียนจัดการเอง คิดเป็นร้อยละ 62.5 และกิจกรรมที่มีความถี่น้อยที่สุดได้แก่ จัดครูอัตราจ้างโดยองค์กรส่วนท้องถิ่นเข้ามาช่วยเหลือ คิดเป็นร้อยละ 22.5

ตารางที่ 4.6 สภาพการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนตีประจำตำบล ด้านการจัดเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและทรัพยากรทางการศึกษา

ด้านการจัดเครือข่ายความร่วมมือทาง วิชาการและทรัพยากรทางการศึกษา	สภาพการบริหาร					
	ผู้บริหาร		ครู		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. มีการบริการวิชาการสำหรับโรงเรียนใกล้เคียง อย่างไร	88	83.0	100	94.3	188	88.7
1.1 มีการพัฒนาครูผู้สอนเพื่อเป็นแกนนำการจัด กิจกรรมร่วมกัน	80	90.9	68	68.0	148	78.7
1.2 มีการวางแผนการจัดการเรียนรู้การวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ร่วมกัน	74	84.1	55	55.0	129	68.6
1.3 มีการนำนักเรียนมาเรียนรวมในวิชาเฉพาะหรือ ชั้นเรียนที่ขาดแคลนครู	17	19.3	35	35.0	52	27.7
1.4 มีการจัดครูเคลื่อนที่ไปสอนหมุนเวียนใน รายวิชาเฉพาะหรือชั้นเรียนที่ขาดแคลนครู	1	1.1	12	12.0	13	6.9
2. มีเครือข่ายความร่วมมือกับโรงเรียนหรือ สถาบันการศึกษาที่อยู่ในพื้นที่เดียวกัน ดังนี้	97	91.5	94	88.7	191	90.1
2.1 มีเครือข่ายกับโรงเรียนในฝัน	52	53.6	55	58.5	107	56.0
2.2 มีเครือข่ายกับสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น	41	42.3	36	38.3	77	40.3
2.3 มีเครือข่ายกับโรงเรียนมาตรฐานสากล	32	33.0	42	44.7	74	38.7
2.4 มีเครือข่ายกับการศึกษานอกระบบและตาม อัธยาศัย	34	35.1	23	24.5	57	29.8

จากตารางที่ 4.6 สภาพการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนตีประจำตำบล ด้านการจัดเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและทรัพยากรทางการศึกษา

การบริการวิชาการสำหรับนักเรียนจากโรงเรียนใกล้เคียง **ในภาพรวมพบว่า** กิจกรรมที่มีความ
ความถี่สูงสุด คือ พัฒนาครูผู้สอนเพื่อเป็นแกนนำการจัดกิจกรรมร่วมกัน คิดเป็นร้อยละ 78.7
รองลงมา คือ วางแผนการจัดการเรียนรู้การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ร่วมกัน คิดเป็นร้อยละ 68.6
และกิจกรรมที่มีความถี่น้อยที่สุดได้แก่ จัดครูเคลื่อนที่ไปสอนหมุนเวียนในรายวิชาเฉพาะหรือชั้น
เรียนที่ขาดแคลนครู คิดเป็นร้อยละ 6.9 **กลุ่มผู้บริหารพบว่า** กิจกรรมที่มีความถี่สูงสุด คือ พัฒนา
ครูผู้สอนเพื่อเป็นแกนนำการจัดกิจกรรมร่วมกัน คิดเป็นร้อยละ 90.9 รองลงมา คือ วางแผนการ
จัดการเรียนรู้การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ร่วมกัน คิดเป็นร้อยละ 84.1 และกิจกรรมที่มีความถี่
น้อยที่สุดได้แก่ จัดครูเคลื่อนที่ไปสอนหมุนเวียนในรายวิชาเฉพาะหรือชั้นเรียนที่ขาดแคลนครู คิดเป็น
ร้อยละ 1.1 **กลุ่มครูพบว่า** กิจกรรมที่มีความถี่สูงสุด คือ พัฒนาครูผู้สอนเพื่อเป็นแกนนำการจัด

กิจกรรมร่วมกัน คิดเป็นร้อยละ 68.0 รองลงมาคือ วางแผนการจัดการเรียนรู้การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ร่วมกัน คิดเป็นร้อยละ 55.0 และกิจกรรมที่มีความถี่น้อยที่สุดได้แก่ จัดครูเคลื่อนที่ไปสอน หมุนเวียนในรายวิชาเฉพาะหรือชั้นเรียนที่ขาดแคลนครู คิดเป็นร้อยละ 12.0

เครือข่ายความร่วมมือกับโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาที่อยู่ในพื้นที่เดียวกัน **ในภาพรวมพบว่า** ประเภทที่มีความถี่สูงสุดคือ โรงเรียนในฝัน คิดเป็นร้อยละ 56.0 รองลงมา คือ สถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 40.3 และประเภทที่มีน้อยที่สุดได้แก่ การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย คิดเป็นร้อยละ 29.8 **กลุ่มผู้บริหารพบว่า** ประเภทที่มีความถี่สูงสุดคือ โรงเรียนในฝัน คิดเป็นร้อยละ 53.6 รองลงมาคือ สถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 42.3 และประเภทที่มีความถี่น้อยที่สุดได้แก่ โรงเรียนมาตรฐานสากล คิดเป็นร้อยละ 33.0 **กลุ่มครูพบว่า** ประเภทที่มีความถี่สูงสุดคือ โรงเรียนในฝัน คิดเป็นร้อยละ 58.5 รองลงมา คือ โรงเรียนมาตรฐานสากล คิดเป็นร้อยละ 44.7 และประเภทที่มีความถี่น้อยที่สุดได้แก่ การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย คิดเป็นร้อยละ 24.5

ตารางที่ 4.7 สภาพการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนตีประจำตำบล ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	สภาพการบริหาร					
	ผู้บริหาร		ครู		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของโรงเรียนดังนี้	106	100.0	102	96.2	208	98.1
1.1 มีการแสดงความคิดเห็น ตีชม ให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน	100	94.3	91	89.2	191	91.8
1.2 มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียน	84	79.2	85	83.3	169	81.3
1.3 มีการวางแผน กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมตามหลักสูตรสถานศึกษา	62	58.5	70	68.6	132	63.5
1.4 มีการร่างหลักสูตรสถานศึกษา	57	53.8	60	58.8	117	56.3
2. ชุมชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน ดังนี้	99	93.4	106	100.0	205	96.7
2.1 มีการแสดงความคิดเห็น ตีชม ให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน	96	97.0	90	84.9	190	92.7
2.2 มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียน	93	93.9	95	89.6	188	91.7
2.3 มีการร่างหลักสูตรสถานศึกษา	54	54.5	79	74.5	133	64.9
2.4 มีการวางแผน กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมตามหลักสูตรสถานศึกษา	62	62.6	67	63.2	129	62.9
3. อปท. ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน ดังนี้	77	72.6	102	96.2	179	84.4
3.1 องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นมีโอกาแสดงความคิดเห็น ตีชม ให้คำแนะนำ ในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน	75	97.4	76	74.5	161	89.9
3.2 องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียน	73	94.8	73	71.6	156	87.2
3.3 องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาโดยมีแผนการพัฒนาร่วมกับโรงเรียนอย่างเป็นทางการ	75	97.4	70	68.6	155	86.6
3.4 องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา	70	90.9	68	66.7	148	82.7

รองลงมา คือ จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 87.2 และนโยบายที่มีความถี่น้อยที่สุดคือ วางแผน กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมตามหลักสูตรสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 82.7 **กลุ่มผู้บริหาร**พบว่า นโยบายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมที่มีความถี่สูงสุดคือ คือ แสดงความคิดเห็น ตีชม ให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนและจัดทำแผนการพัฒนาร่วมกับโรงเรียนอย่างเป็นทางการเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 97.4 รองลงมาคือ จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 94.8 และนโยบายที่มีความถี่น้อยที่สุดคือ วางแผน กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมตามหลักสูตรสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 90.9 **กลุ่มครู**พบว่า นโยบายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมที่มีความถี่สูงสุดคือ แสดงความคิดเห็น ตีชม ให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 74.5 รองลงมา คือ จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 71.6 และนโยบายที่มีความถี่น้อยที่สุดคือ วางแผน กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมตามหลักสูตรสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 66.7

ตารางที่ 4.8 สภาพการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล ด้านการประกันคุณภาพภายใน

ด้านการประกันคุณภาพภายใน	สภาพการบริหาร					
	ผู้บริหาร		ครู		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มีการดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายใน ดังนี้	106	100.0	106	100.0	212	100.0
1. มีการประเมินตนเอง	106	100.0	96	90.6	202	95.3
2. มีการกำหนดแผนปฏิบัติการรายปีและ แผนพัฒนาระยะ 4 ปี	94	88.7	100	94.3	194	91.5
3. มีการรายงานผลการปฏิบัติงานต่อ คณะกรรมการสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา	100	94.3	91	85.8	191	90.1

จากตารางที่ 4.8 สภาพการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล ด้านการประกันคุณภาพภายใน

การดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายใน **ในภาพรวมพบว่า** การดำเนินการที่มีความถี่สูงที่สุดคือ ประเมินตนเอง คิดเป็นร้อยละ 95.3 รองลงมาคือ กำหนดแผนปฏิบัติการรายปีและแผนพัฒนาระยะ 4 ปี คิดเป็นร้อยละ 91.5 การดำเนินการที่มีความถี่น้อยที่สุดคือ รายงานผลการปฏิบัติงานต่อคณะกรรมการสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา คิดเป็นร้อยละ 90.1 **กลุ่มผู้บริหารพบว่า** การดำเนินการที่มีความถี่สูงที่สุดคือ ประเมินตนเอง คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมา คือ รายงานผลการปฏิบัติงานต่อคณะกรรมการสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา คิดเป็นร้อยละ 94.3 และการดำเนินการที่มีความถี่น้อยที่สุดคือ กำหนดแผนปฏิบัติการรายปีและแผนพัฒนาระยะ 4 ปี คิดเป็นร้อยละ 88.7 **กลุ่มครูพบว่า** การดำเนินการที่มีความถี่สูงที่สุดคือ กำหนดแผนปฏิบัติการรายปีและแผนพัฒนาระยะ 4 ปี คิดเป็นร้อยละ 94.3 รองลงมาคือ ประเมินตนเอง คิดเป็นร้อยละ 90.6 และการดำเนินการที่มีความถี่น้อยที่สุดคือ รายงานผลการปฏิบัติงานต่อคณะกรรมการสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา คิดเป็นร้อยละ 85.8

ตอนที่ 3 ปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล ประกอบด้วย ด้านการวางแผน ด้านการนำแผนไปสู่การปฏิบัติและด้านการประเมินผล นำเสนอในตารางที่ 4.9 – 4.12

ตารางที่ 4.9 ปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล โดยภาพรวม

การบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล	ระดับปัญหา		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล
ด้านการวางแผน	1.73	0.93	น้อย
ด้านการนำแผนสู่การปฏิบัติ	1.88	1.02	น้อย
ด้านการประเมินผล	1.84	0.85	น้อย
รวม	1.82	0.98	น้อย

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบลในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 1.82$, S.D. = 0.98) โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ ดังนี้ ปัญหาการนำแผนสู่การปฏิบัติ ($\bar{x} = 1.88$, S.D. = 1.02) ปัญหาการประเมินผล ($\bar{x} = 1.84$, S.D. = 0.85) และปัญหาการวางแผน ($\bar{x} = 1.73$, S.D. = 0.93) อยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 ปัญหาการบริหารของโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล ด้านการวางแผน

ปัญหาการบริหารโรงเรียน ด้านการวางแผน	ระดับปัญหา								
	ผู้บริหาร (n ₁ =106)			ครู (n ₂ =106)			รวม (n _t =212)		
	\bar{x}_1	S.D.	แปลผล	\bar{x}_2	S.D.	แปลผล	\bar{x}_t	S.D.	แปลผล
1.การกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการบริหารโรงเรียนโดยรวมไม่ชัดเจน	2.12	1.14	น้อย	1.68	0.68	น้อย	1.88	0.97	น้อย
2.การจัดทำแผนปฏิบัติการไม่สอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียน	1.77	1.05	น้อย	1.41	0.69	น้อยที่สุด	1.61	0.92	น้อย
3.แผนปฏิบัติการไม่มีการกำหนดผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน	1.49	0.97	น้อยที่สุด	1.44	0.71	น้อยที่สุด	1.47	0.94	น้อยที่สุด
4.แผนปฏิบัติการไม่ได้กำหนดระยะเวลาการปฏิบัติ	1.75	1.05	น้อย	1.40	0.70	น้อยที่สุด	1.55	0.91	น้อย
5.การจัดทำตัวชี้วัด ตามนโยบายและแผนที่กำหนดไม่ชัดเจน	1.77	0.93	น้อย	1.53	0.71	น้อย	1.67	0.90	น้อย
6.การจัดทำแผนการพัฒนาผู้เรียนไม่ชัดเจน	1.92	0.94	น้อย	1.69	0.75	น้อย	1.76	0.92	น้อย
7.การจัดทำแผนการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานไม่สอดคล้องกับความต้องการ	1.76	0.93	น้อย	1.49	0.71	น้อยที่สุด	1.67	0.90	น้อย
8.การจัดทำแผนการพัฒนาคูลากรไม่ชัดเจน	1.94	0.98	น้อย	1.80	0.86	น้อย	1.85	0.96	น้อย
9.การจัดทำแผนการพัฒนาคือความร่วมมือทางวิชาการและทรัพยากรทางการศึกษาไม่ชัดเจน	1.99	0.90	น้อย	1.70	0.83	น้อย	1.84	0.96	น้อย
10.การจัดทำแผนการพัฒนาคือการมีส่วนร่วมของชุมชนไม่ชัดเจน	2.01	1.12	น้อย	1.82	0.63	น้อย	1.93	0.94	น้อย
11.การจัดทำแผนการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในไม่ชัดเจน	1.92	0.99	น้อย	1.58	0.70	น้อย	1.72	0.89	น้อย
รวม	1.86	0.99	น้อย	1.59	0.72	น้อย	1.73	0.93	น้อย

จากตารางที่ 4.10 ปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล ด้านการวางแผน

ในภาพรวมพบว่า ปัญหาในด้านการวางแผน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}_t = 1.73$, S.D. = 0.93) โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ ดังนี้ การจัดทำแผนการพัฒนาคือการมีส่วนร่วมของชุมชนไม่ชัดเจน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}_t = 1.93$, S.D. = 0.94) รองลงมาคือ การกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการบริหารโรงเรียนโดยรวมไม่ชัดเจน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}_t = 1.88$, S.D. = 0.97) และการจัดทำแผนการพัฒนาคูลากรไม่ชัดเจน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}_t = 1.85$, S.D. = 0.96) ตามลำดับ ส่วนข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ แผนปฏิบัติการไม่มีการกำหนดผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน อยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{x}_t = 1.47$, S.D. = 0.93)

กลุ่มผู้บริหารพบว่า ปัญหาด้านการวางแผน ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}_1=1.86$, S.D. = 0.99) โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ ดังนี้ การกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการบริหารโรงเรียนโดยรวมไม่ชัดเจน อยู่ในระดับน้อย($\bar{x}_1=2.12$, S.D. = 1.14) รองลงมาคือ การจัดทำแผนการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนไม่ชัดเจน อยู่ในระดับน้อย($\bar{x}_1=2.01$, S.D. = 1.12) และการจัดทำแผนการพัฒนาคือความร่วมมือทางวิชาการและทรัพยากรทางการศึกษาไม่ชัดเจน อยู่ในระดับน้อย($\bar{x}_1=1.99$, S.D. = 0.90) ตามลำดับ ส่วนข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับข้อรายการอื่นๆ ได้แก่ แผนปฏิบัติการไม่มีการกำหนดผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน อยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{x}_1=1.49$, S.D. = 0.97)

กลุ่มครูพบว่า ปัญหาด้านการวางแผน ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}_2=1.59$, S.D. = 0.73) โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ ดังนี้ การจัดทำแผนการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนไม่ชัดเจน อยู่ในระดับน้อย($\bar{x}_2=1.82$, S.D. = 0.63) รองลงมาคือ การจัดทำแผนการพัฒนาคือบุคลากรไม่ชัดเจน อยู่ในระดับน้อย($\bar{x}_2=1.80$, S.D. = 0.86) และการจัดทำแผนการพัฒนาคือความร่วมมือทางวิชาการและทรัพยากรทางการศึกษาไม่ชัดเจน อยู่ในระดับน้อย($\bar{x}_2=1.70$, S.D. = 0.83) ตามลำดับ ส่วนข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับข้อรายการอื่นๆ ได้แก่ แผนปฏิบัติการไม่ได้กำหนดระยะเวลาการปฏิบัติ อยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{x}_2=1.40$, S.D. = 0.70)

ตารางที่ 4.11 ปัญหาการบริหารของโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล ด้านการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ

ปัญหาการบริหารโรงเรียน ด้านการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ	ระดับปัญหา								
	ผู้บริหาร (n ₁ =106)			ครู (n ₂ =106)			รวม (n _t =212)		
	\bar{x}_1	S.D.	แปลผล	\bar{x}_2	S.D.	แปลผล	\bar{x}_t	S.D.	แปลผล
1.การสื่อสารสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติตามนโยบายและแผนไม่ต่อเนื่อง	2.01	0.92	น้อย	1.88	0.97	น้อย	1.92	0.89	น้อย
2.การมอบหมายผู้รับผิดชอบกิจกรรมตามนโยบายและแผนไม่ชัดเจน	1.76	0.93	น้อย	1.69	1.03	น้อย	1.67	0.93	น้อย
3.การจัดสรรงบประมาณตามนโยบายและแผนด้านต่างๆ ไม่เพียงพอ	2.50	1.26	น้อย	1.99	1.15	น้อย	2.12	1.11	น้อย
4.การติดตามการดำเนินงาน ตามนโยบายและแผนที่กำหนดไม่ต่อเนื่อง	2.07	0.78	น้อย	1.90	1.06	น้อย	1.97	0.87	น้อย
5.การปฏิบัติตามข้อตกลง (MOU) ด้านการพัฒนาผู้เรียนไม่ต่อเนื่อง	1.84	0.77	น้อย	2.28	2.97	น้อย	1.94	1.85	น้อย
6.การปฏิบัติตามข้อตกลง (MOU) ด้านการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานไม่ต่อเนื่อง	2.01	0.67	น้อย	1.90	1.16	น้อย	1.89	0.90	น้อย
7.การปฏิบัติตามข้อตกลง (MOU) ด้านการพัฒนาบุคลากรไม่ต่อเนื่อง	1.96	0.70	น้อย	1.91	1.12	น้อย	1.88	0.90	น้อย
8.การปฏิบัติตามข้อตกลง (MOU) ด้านการจัดเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและทรัพยากรทางการศึกษาไม่ต่อเนื่อง	2.01	0.67	น้อย	1.97	1.08	น้อย	1.92	0.87	น้อย
9.การปฏิบัติตามข้อตกลง (MOU) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนไม่ต่อเนื่อง	1.80	0.79	น้อย	1.92	1.16	น้อย	1.76	0.95	น้อย
10.การปฏิบัติตามข้อตกลง (MOU) ด้านการประกันคุณภาพภายในไม่ต่อเนื่อง	1.85	0.77	น้อย	1.90	1.16	น้อย	1.77	0.95	น้อย
รวม	1.98	0.83	น้อย	1.93	1.29	น้อย	1.88	1.02	น้อย

จากตารางที่ 4.11 ปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล ด้านการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ

ในภาพรวม พบว่า ปัญหาด้านการนำแผนสู่การปฏิบัติ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}_t=1.88$, S.D. = 1.02) โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ ดังนี้ การจัดสรรงบประมาณตามนโยบายและแผนด้านต่างๆ ไม่เพียงพอ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}_t=2.12$, S.D. = 1.10) รองลงมาคือ การติดตามการดำเนินงาน ตามนโยบายและแผนที่กำหนดไม่ต่อเนื่อง อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}_t=1.97$, S.D. = 0.87) และการสื่อสารสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติตามนโยบายและแผนไม่

ต่อเนื่อง อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}_1=1.93$, S.D. = 0.89) ตามลำดับ ส่วนข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เมื่อเทียบกับข้อรายการอื่นๆ ได้แก่ การมอบหมายผู้รับผิดชอบกิจกรรมตามนโยบายและแผนไม่ชัดเจน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}_1=1.67$, S.D. = 0.93)

กลุ่มผู้บริหาร พบว่า ปัญหาด้านการนำแผนสู่การปฏิบัติ ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}_1=1.98$, S.D. = 0.826) โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ ดังนี้ การจัดสรรงบประมาณตามนโยบายและแผน ด้านต่างๆ ไม่เพียงพอ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}_1=2.50$, S.D. = 1.26) รองลงมาคือ การติดตามการดำเนินงาน ตามนโยบายและแผนที่กำหนดไม่ต่อเนื่อง อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}_1=2.07$, S.D. = 0.78) และการสื่อสารสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติตามนโยบายและแผนไม่ต่อเนื่อง อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}_1=2.03$, S.D. = 0.92) ตามลำดับ ส่วนข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับข้อรายการอื่นๆ ได้แก่ การมอบหมายผู้รับผิดชอบกิจกรรมตามนโยบายและแผนไม่ชัดเจน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}_1=1.76$, S.D. = 0.93)

กลุ่มครู พบว่า ปัญหาด้านการนำแผนสู่การปฏิบัติ ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}_2=1.93$, S.D. = 1.29) โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ ดังนี้ การปฏิบัติตามข้อตกลง (MOU) ด้านการพัฒนาผู้เรียนไม่ต่อเนื่อง อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}_2=2.28$, S.D. = 2.97) รองลงมาคือ การจัดสรรงบประมาณตามนโยบายและแผน ด้านต่างๆ ไม่เพียงพอ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}_2=1.99$, S.D. = 1.15) และการปฏิบัติตามข้อตกลง (MOU) ด้านการจัดเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและทรัพยากรทางการศึกษาไม่ต่อเนื่อง อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}_2=1.97$, S.D. = 1.07) ตามลำดับ ส่วนข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับข้อรายการอื่นๆ ได้แก่ การมอบหมายผู้รับผิดชอบกิจกรรมตามนโยบายและแผนไม่ชัดเจน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}_2=1.69$, S.D. = 1.03)

ตารางที่ 4.12 ปัญหาการบริหารของโรงเรียนของโรงเรียนตีประจำตำบล ด้านการประเมินผล

ปัญหาการบริหารโรงเรียน ด้านการประเมินผล	ระดับปัญหา								
	ผู้บริหาร (n ₁ =106)			ครู (n ₂ =106)			รวม (n _t =212)		
	\bar{x}_1	S.D.	แปลผล	\bar{x}_2	S.D.	แปลผล	\bar{x}_t	S.D.	แปลผล
1.การเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดตามนโยบายและแผนที่กำหนดไม่ครบถ้วน	1.93	0.83	น้อย	2.08	0.98	น้อย	2.00	0.92	น้อย
2.การวิเคราะห์ข้อมูลตามตัวชี้วัดตามนโยบายและแผนที่กำหนดไม่สมบูรณ์	1.92	0.77	น้อย	1.97	1.06	น้อย	1.93	0.94	น้อย
3.การรายงานผลการปฏิบัติการพัฒนาตามนโยบายไม่ชัดเจน	1.72	0.70	น้อย	1.81	0.96	น้อย	1.69	0.80	น้อย
4.การนำเสนอสารสนเทศจากการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขไม่ต่อเนื่อง	1.97	0.74	น้อย	1.91	1.02	น้อย	1.91	0.85	น้อย
5.การประเมินผลด้านการพัฒนาผู้เรียนไม่ต่อเนื่อง	1.87	0.54	น้อย	1.87	0.86	น้อย	1.83	0.70	น้อย
6.การประเมินผลด้านการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานไม่ต่อเนื่อง	1.80	0.58	น้อย	1.81	0.98	น้อย	1.75	0.77	น้อย
7.การประเมินผลด้านการพัฒนาบุคลากรไม่ต่อเนื่อง	1.69	0.71	น้อย	1.94	1.05	น้อย	1.76	0.88	น้อย
8.การประเมินผลด้านการจัดเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและทรัพยากรทางการศึกษาไม่ต่อเนื่อง	1.82	0.66	น้อย	2.25	1.23	น้อย	1.97	0.94	น้อย
9.การประเมินผลด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนไม่ต่อเนื่อง	1.79	0.58	น้อย	1.88	1.11	น้อย	1.79	0.82	น้อย
10.การประเมินผลด้านการประกันคุณภาพภายในไม่ต่อเนื่อง	1.88	0.79	น้อย	1.72	1.03	น้อย	1.80	0.88	น้อย
รวม	1.84	0.69	น้อย	1.92	1.03	น้อย	1.84	0.85	น้อย

จากตารางที่ 4.12 ปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนตีประจำตำบล ด้านการประเมินผล

ในภาพรวม พบว่า ปัญหาในด้านการประเมินผล อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}_t = 1.84$, S.D. = 0.85) โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ ดังนี้ การเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดตามนโยบายและแผนที่กำหนดไม่ครบถ้วน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}_t = 2.00$, S.D. = 0.92) รองลงมาคือ การประเมินผลด้านการจัดเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและทรัพยากรทางการศึกษาไม่ต่อเนื่อง อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}_t = 1.97$, S.D. = 0.94) และการวิเคราะห์ข้อมูลตามตัวชี้วัดตามนโยบายและแผนที่กำหนดไม่สมบูรณ์ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}_t = 1.93$, S.D. = 0.94) ตามลำดับ ส่วนข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

เมื่อเทียบกับข้อรายการอื่นๆ ได้แก่ การรายงานผลการปฏิบัติการพัฒนาตามนโยบายไม่ชัดเจน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}_1=1.69$, S.D. = 0.80)

กลุ่มผู้บริหาร พบว่า ปัญหาด้านการประเมินผล ในภาพรวม อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}_1=1.84$, S.D. = 0.69) โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ ดังนี้ การนำสารสนเทศจากการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขไม่ต่อเนื่อง อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}_1=1.97$, S.D. = 0.74) รองลงมาคือ การเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดตามนโยบายและแผนที่กำหนดไม่ครบถ้วน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}_1=1.93$, S.D. = 0.83) และการวิเคราะห์ข้อมูลตามตัวชี้วัดตามนโยบายและแผนที่กำหนดไม่สมบูรณ์ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}_1=1.92$, S.D. = 0.77) ตามลำดับ ส่วนข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับข้อรายการอื่นๆ ได้แก่ การประเมินผลด้านการพัฒนาบุคลากรไม่ต่อเนื่อง อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}_1=1.69$, S.D. = 0.71)

กลุ่มครู พบว่า ปัญหาด้านประเมินผล ในภาพรวม อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}_2=1.92$, S.D. = 1.03) โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ ดังนี้ การประเมินผลด้านการจัดเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและทรัพยากรทางการศึกษาไม่ต่อเนื่อง อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}_2= 2.25$, S.D.= 1.23) รองลงมาคือ การเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดตามนโยบายและแผนที่กำหนดไม่ครบถ้วน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}_2=2.08$, S.D. = 0.98) และการวิเคราะห์ข้อมูลตามตัวชี้วัดตามนโยบายและแผนที่กำหนดไม่สมบูรณ์ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}_2=1.97$, S.D. = 1.06) ตามลำดับ ส่วนข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับข้อรายการอื่นๆ ได้แก่ การประเมินผลด้านการประกันคุณภาพภายในไม่ต่อเนื่อง อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}_2=1.72$, S.D. = 1.03)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนในโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือโรงเรียนที่เข้าร่วมในโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล รุ่นที่ 1 เขตพื้นที่การศึกษาระดับ 1 โรงเรียน(ยกเว้นกรุงเทพฯ)รวม 182 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง 124 โรงเรียนโดยผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้อำนวยการและครู จาก 106 โรงเรียนรวมทั้งสิ้น 212 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในบทนี้เป็นการนำเสนอเกี่ยวกับ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

สภาพการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล

สภาพการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบลประกอบด้วย ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการจัดเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและทรัพยากรทางการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนและด้านการประกันคุณภาพภายใน ซึ่งมีข้อค้นพบดังนี้

ด้านการพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมที่มีมากที่สุดคือ การส่งเสริมให้สมาชิกชุมชนรักและพัฒนาถิ่นฐานของตน โดยการร่วมกิจกรรมในเทศกาลต่างๆของชุมชนและการปลูกป่าชุมชนและกิจกรรมที่มีน้อยที่สุดคือการแลกเปลี่ยนนักเรียนและบุคลากรทั้งภายในและต่างประเทศ โดยมีการแลกเปลี่ยนครูสอนภาษาต่างประเทศและบุคลากรแต่ยังไม่มีการแลกเปลี่ยนนักเรียน

ด้านการพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน

กิจกรรมที่มีมากที่สุดในภาพรวมโดยมีความถี่สูงสุด คือ การจัดสภาพของโรงเรียนให้สะอาดโดยทำห้องเรียนและห้องปฏิบัติการให้มีความน่าอยู่ น่าเรียน และกิจกรรมที่มีน้อยที่สุดคือการสร้างสระว่ายน้ำและศูนย์กีฬาโดยมีการบริหารจัดการร่วมกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ด้านการพัฒนาบุคลากร

กิจกรรมที่มีมากที่สุดคือ ผู้บริหารโรงเรียนมีคุณสมบัติในการบริหารโรงเรียนดีประจำตำบลโดย มีวุฒิทางการบริหารและผ่านการฝึกอบรม สัมมนาทางการบริหารโรงเรียนของโรงเรียน

ตีประจำตำบลและมีการจัดการเรื่องบุคลากรครูผู้สอนใน 5 วิชาหลักโดยจัดครูสอนได้ตรงตามวิชาเอกใน 5 วิชาหลัก ครบทุกระดับชั้น

ด้านการจัดเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและทรัพยากรทางการศึกษา

กิจกรรมที่มีมากที่สุดคือ มีเครือข่ายความร่วมมือกับโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาที่อยู่ในพื้นที่เดียวกันคือ โรงเรียนในฝันและสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น รองลงมาคือ การบริการวิชาการสำหรับโรงเรียนใกล้เคียงโดยการจัดครูเคลื่อนที่ไปสอนหมุนเวียนในรายวิชาเฉพาะหรือชั้นเรียนที่ขาดแคลนครู

ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

กิจกรรมที่มีมากที่สุดคือ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของโรงเรียนโดยร่วมแสดงความคิดเห็น ตีชม ให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน รองลงมาคือ ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนโดยร่วมแสดงความคิดเห็น ตีชม ให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนเช่นเดียวกัน

ด้านการประกันคุณภาพภายใน

กิจกรรมที่มีมากที่สุดคือ การประเมินตนเอง รองลงมาคือ การกำหนดแผนปฏิบัติการรายปีและแผนพัฒนายาระยะ 4 ปี

ปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนตีประจำตำบล

ด้านการวางแผน

ปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนตีประจำตำบล ด้านการวางแผน อยู่ในระดับน้อย โดยการจัดทำแผนพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนไม่ชัดเจน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและแผนปฏิบัติการไม่มีการกำหนดผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

ด้านการนำแผนสู่การปฏิบัติ

ปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนตีประจำตำบลด้านการนำแผนสู่การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย การจัดสรรงบประมาณตามนโยบายและแผน ด้านต่างๆ ไม่เพียงพอ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและการมอบหมายผู้รับผิดชอบกิจกรรมตามนโยบายและแผนไม่ชัดเจนมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

ด้านการประเมินผล

ปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนตีประจำตำบล ด้านการประเมินผล อยู่ในระดับน้อย โดยการเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดตามนโยบายและแผนที่กำหนดไม่ครบถ้วนมีค่าเฉลี่ยสูงสุดและการรายงานผลการปฏิบัติการพัฒนาตามนโยบายไม่ชัดเจนมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบลตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญที่พบมาอภิปรายดังนี้

1. สภาพการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล

1.1 **ด้านการพัฒนาผู้เรียน** ในภาพรวมมีค่าร้อยละความถี่สูง โดยเฉพาะกิจกรรมการส่งเสริมให้สมาชิกชุมชนรักและพัฒนาถิ่นฐานของตน โดยการร่วมกิจกรรมในเทศกาลต่างๆ ของชุมชนแสดงให้เห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาโรงเรียนในชนบทให้มีคุณภาพ เพื่อผลิตบุคลากรที่ดีเป็นที่ต้องการของสังคม ไม่เพียงแต่ด้านวิชาการแต่ด้านกิจกรรมที่ควรได้รับการปลูกฝังให้มีความผูกพันและมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ตลอดจนวางแผนวัฒนธรรมของท้องถิ่นไว้ให้มีความยั่งยืน สอดคล้องกับแนวการจัดการศึกษาตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ ดังที่พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 6 ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

โรงเรียนดีประจำตำบลยังขาดการสนับสนุนการแลกเปลี่ยนนักเรียนและบุคลากรทั้งภายในและต่างประเทศ โดยมีการแลกเปลี่ยนครูสอนภาษาต่างประเทศแต่ยังไม่มีแลกเปลี่ยนนักเรียน

1.2 **ด้านการพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน** ในภาพรวมมีค่าร้อยละความถี่สูง โดยเฉพาะกิจกรรมการจัดสภาพของโรงเรียนให้สะอาดโดยทำห้องเรียนและห้องปฏิบัติการให้มีความน่าอยู่น่าเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ กิติมา ปรีดีดีล (2532) กล่าวว่า อาคารสถานที่ ห้องเรียนทั่วไป เฉพาะวิชา โรงอาหาร หอประชุม อาคารอำนวยการ ห้องสมุด นับว่าเป็นส่วนสำคัญในการสนับสนุนการสอนให้มีประสิทธิภาพ มีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมจูงใจให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี การปรับปรุงอาคารเรียนโดยการตกแต่งอาคารเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ บุญช่วย จินดา ประพันธ์ (2536, 120) กล่าวว่า จุดประสงค์ของการปรับปรุงอาคารเรียน เพื่อเปลี่ยนแปลงสภาพทั่วไปของอาคารเรียนโดยยกระดับของเดิมที่มีอยู่แล้วให้ได้มาตรฐานที่ต้องการ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงบรรยากาศให้ดี มีความสวยงามน่าอยู่น่าเรียนยิ่งขึ้น

โรงเรียนดีประจำตำบลยังขาดการสร้างสระว่ายน้ำและศูนย์กีฬาโดยมีการบริหารจัดการร่วมกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้นจึงควรมีการทบทวนการบริหารจัดการร่วมกันระหว่างโรงเรียนและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้เกิดการพัฒนาการใช้ทรัพย์สินที่เป็นสมบัติของทางราชการให้เกิดประโยชน์สูงสุดร่วมกันในทุกๆ ด้าน

1.3 ด้านการพัฒนาบุคลากรในภาพรวมมีค่าร้อยละความถี่สูง โดยเฉพาะคุณสมบัติที่มีมากคือ ผู้บริหารโรงเรียนมีคุณสมบัติในการบริหารโรงเรียนดีประจำตำบลโดย มีวุฒิทางการบริหารและผ่านการฝึกอบรม สัมมนาทางการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล สอดคล้องกับแนวคิดของ เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2540:29-30) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้จากการฝึกอบรม การฝึกอบรมเป็นวิธีการที่สำคัญอีกวิธีหนึ่งในการพัฒนาการเป็นผู้นำ มีงานวิจัยต่าง ๆ ยืนยันว่าการเป็นผู้นำสามารถเกิดขึ้นได้จากการฝึกอบรม การฝึกอบรมการเป็นผู้นำนั้นจะช่วยให้ผู้บริหารเข้าใจสถานการณ์ และเข้าใจวิธีการที่จะควบคุมกิจกรรมของกลุ่ม การฝึกอบรมจะช่วยให้มีความรู้ รู้จักกระบวนการในการนำ และรู้จักเทคนิคที่จะปรับพฤติกรรมของตนให้สอดคล้องกับสถานการณ์

โรงเรียนดีประจำตำบลมีการจัดการเรื่องบุคลากรครูผู้สอนใน 5 วิชาหลักโดยจัดครูสอนได้ตรงตามวิชาเอกใน 5 วิชาหลัก ครบทุกระดับชั้น เพื่อให้เป็นไปตามภาพความสำเร็จภาพความสำเร็จของโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลที่ต้องการเน้นในข้อแรกคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับสูงไม่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน 5 กลุ่มสาระหลัก คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษาและภาษาต่างประเทศ การจัดให้ครูได้สอนตรงตามวิชาเอกย่อมทำให้เกิดผลดีในการจัดการเรียนการสอน ด้วยความรู้และความถนัดของครูผู้สอนเองจะทำให้ผลที่ออกมาเป็นไปในทิศทางที่ต้องการได้ดีขึ้น ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องมีการบริหารบุคลากรสายการสอนให้มีการสอนตรงสาขาเอกโดยเฉพาะในวิชาภาษาไทยและคณิตศาสตร์ เน้นให้ผู้เรียน อ่านออกเขียนได้และคิดเลขเป็น และพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถตรงกับวิชาที่สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยการอบรมทางวิชาการและการศึกษาดูงานในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับแนวคิดของ ภิญโญ สาร (2526) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน คือ การดำเนินการช่วยครูทำงานให้ถูกต้อง และได้มีโอกาสเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อความก้าวหน้าในวิชาการของครูแต่ละคน โดยมุ่งผลเพื่อเสริมสร้างให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานแก่โรงเรียนเป็นประการสำคัญ

1.4 ด้านการจัดเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและทรัพยากรทางการศึกษา

ในภาพรวมมีค่าร้อยละความถี่สูง โดยเฉพาะการจัดเครือข่ายความร่วมมือกับโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาที่อยู่ในพื้นที่เดียวกันคือ โรงเรียนในฝันและสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น เป้าหมายของโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลคือ ต้องการพัฒนาโรงเรียนในท้องถิ่นชนบทให้เป็นโรงเรียนคุณภาพ มีความพร้อมและสามารถให้บริการการศึกษาแก่นักเรียนอย่างมีคุณภาพ การจะบรรลุเป้าหมายได้อย่างรวดเร็วนั้นต้องอาศัยเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันที่เป็นพี่เลี้ยงซึ่งมีศักยภาพสูงกว่า เช่น โรงเรียนในฝันหรือสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น ซึ่งมีความพร้อมในด้านต่างๆ มากกว่า สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544) กล่าวว่า เครือข่ายอันเกิดจากการรวมตัวของบุคคล กลุ่ม องค์กรหรือสถาบันทางสังคมต่างๆ เพื่อประสาน เชื่อมโยง นำไปสู่การเพิ่มพลัง สรรพปัจจัยและการบรรลุผลสำเร็จในเป้าหมายสูงสุดร่วมกัน

การบริการวิชาการสำหรับโรงเรียนใกล้เคียงโดยการจัดครูเคลื่อนที่ไปสอนหมุนเวียนใน รายวิชาเฉพาะหรือชั้นเรียนที่ขาดแคลนครู เนื่องจากโรงเรียนดีประจำตำบลมีจุดประสงค์ที่มุ่งเน้น การสร้างเครือข่ายความร่วมมือสถาบันต่างๆ ที่อยู่ใกล้เคียง เพื่อการได้รับประโยชน์ในการพัฒนา ตนเองและเพื่อเป็นการช่วยยกระดับของโรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่ใกล้เคียงให้มีคุณภาพมากขึ้น ซึ่ง ควรมีการวางแผนการดำเนินงานโดยครู ซึ่งเป็นบุคลากรส่วนใหญ่ของโรงเรียนและเป็นผู้ปฏิบัติ โดยตรงในการพัฒนาคุณภาพการบริการวิชาการ เพื่อให้ครูได้มองเห็นเป้าหมายไปทิศทางเดียวกับ ผู้บริหาร ซึ่งเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์(2543)ได้เสนอแนวคิดการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ว่าเป็น สิ่งจำเป็นในการสร้างเครือข่าย เป็นการมองเห็นภาพจุดหมายในอนาคตร่วมกันระหว่างสมาชิกใน กลุ่ม การรับรู้เข้าใจทิศทางเดียวกัน และมีเป้าหมายที่จะดำเนินงานไปด้วยกัน ซึ่งจะช่วยให้เครือข่าย มีพลัง เกิดเอกภาพและบรรเทาความขัดแย้งอันเกิดจากมุมมองที่แตกต่างกัน ดังนั้นควรส่งเสริม การดำเนินงานในลักษณะการมีส่วนร่วมโดยครูหรือกรรมการตัวแทนครู ตั้งแต่การร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมกำกับติดตามและประเมินผล และร่วมรับผลการดำเนินงาน

1.5 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

ในภาพรวมมีค่าร้อยละความถี่สูง โดยเฉพาะผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ต่างๆของโรงเรียนโดยร่วมแสดงความคิดเห็น ทิชม ให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานของบุคลากรใน โรงเรียนการพัฒนาโรงเรียนดีประจำตำบล ต้องมีการร่วมมือจากหลายฝ่ายในการช่วยกันพัฒนา ไม่ใช่แค่คณะครูและผู้บริหารเท่านั้น ชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการช่วย พัฒนาโรงเรียนไปพร้อมกับคณะครูในโรงเรียน ถ้าชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนจะทำให้ โรงเรียนมีการพัฒนาและทำให้การจัดการศึกษาสอดคล้อง และเป็นไปตามความต้องการของ

ชุมชนมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยลดปัญหาระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอีกด้วย จึงถือได้ว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนมีความสำคัญ ดังที่ กิติมา ปรีดีดิลก (2532) กล่าวถึงการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนไว้ว่า เป็นสิ่งจำเป็นในการบริหารงานยุคปัจจุบัน เพราะโรงเรียนต้องอาศัยทรัพยากรจากชุมชนมาช่วยในการพัฒนาโรงเรียน ได้แก่ ด้านวิทยากรและสถานประกอบการ เช่นเดียวกับ สุวัฒน์ มุทเมธา (2524) ได้กล่าวไว้ว่า โรงเรียนจะสัมพันธ์กับบุคคลในชุมชน โรงเรียนต้องเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาต้องพยายามทำให้ชุมชนยอมรับว่าโรงเรียนเป็นสถาบันของชุมชน รู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน ยินดีให้ความช่วยเหลือโรงเรียน อาจจะเป็นเงิน วัสดุสิ่งของ แรงงาน ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียน ในการจัดการศึกษา จะต้องแสดงความคิดเห็น อภิปรายเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของโรงเรียน ชุมชนมีบทบาทหน้าที่หลายอย่างที่มากกว่าการหาเงินทุน ทั้งนี้เพื่อให้ครู ผู้ปกครอง และประชาชนมีความเข้าใจอันดีต่อกัน เพื่อปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้เป็นที่ตามความต้องการของชุมชน โรงเรียนจำเป็นต้องรู้ถึงความต้องการของชุมชน สภาพและปัญหาปัจจุบัน เพื่อนำไปจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับชุมชนและยังเป็นการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างชุมชนกับโรงเรียนคอยช่วยเหลือเกื้อกูลกันเพื่อประโยชน์สูงสุดที่เกิดขึ้นกับนักเรียนที่เป็นลูกหลานของคนในชุมชน

1.6 ด้านการประกันคุณภาพภายใน ในภาพรวมมีค่าร้อยละความถี่สูง โดยเฉพาะกิจกรรมการประเมินตนเอง เมื่อโรงเรียนตีประจำตำบลมีการจัดทำแผนการปฏิบัติการและดำเนินงานตามแผน สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือ การประเมินตนเอง เพื่อผลการวิจัยจะเป็นสารสนเทศและแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขพัฒนาโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ และเป็นข้อมูลพื้นฐานแก่โรงเรียนอื่นๆ ในชนบทที่อยู่ห่างไกลสามารถนำไปปรับใช้ในการพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ข้อมูลในการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาให้โครงการในรุ่นต่อไปสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เป็นไปตามแนวการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งจะต้องผ่านการประเมินเพื่อควบคุมคุณภาพภายในและคุณภาพภายนอก โดยมีระบบการควบคุมเพื่อให้ผลผลิตมีคุณภาพเหมาะสมและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อผลประโยชน์ของผู้เรียน ผู้ปกครอง และสังคม สอดคล้องกับแนวคิดของ สมคิด พรมจัญญ์ (2535) ที่กล่าวว่า การประเมินตนเองคือกระบวนการที่ก่อให้เกิดการใช้ปัญญาใคร่ครวญ ตรวจสอบหาเหตุผลและตรวจสอบข้อบกพร่องในสิ่งที่ทำ มีการวางแผน การวัดผล คิดค้นวิธีการแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนา ผู้ประเมินเป็นผู้ปฏิบัติงานในโครงการหรือองค์กรนั้น ซึ่งการประเมินตนเองมีข้อดีคือ เป็นการประเมินผลการ

ปฏิบัติงานอย่างหนึ่งที่มีความสะดวก รวดเร็ว ประหยัดเวลาและทรัพยากร ง่ายต่อการวิเคราะห์ ข้อมูลและที่สำคัญการประเมินตนเองมีประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานของตนให้ดีขึ้น

กิจกรรมที่มีร้อยละความถี่สูงรองลงมาคือ การกำหนดแผนปฏิบัติการรายปีและแผนพัฒนาระยะ 4 ปี เป็นการกำหนดวิธีการ ปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า เพื่อให้กิจการต่างๆ สำเร็จ ลุล่วงตามเป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งการวางแผนจะต้องมีนโยบายและกำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์ไว้อย่างแน่นอนว่าโรงเรียนดีประจำตำบลแต่ละแห่งซึ่งมีความแตกต่างกันตามบริบทของโรงเรียน ต้องการจะเป็นอย่างไร

2. ปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล

ปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบลในภาพรวมอยู่ในระดับน้อยโดย ค่าเฉลี่ยระดับปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล จากน้อยไปมาก ดังนี้ ปัญหา ด้านการวางแผนมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด รองลงมาคือ ด้านการประเมินผล และการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ ตามลำดับ

2.1 ด้านการวางแผน

ปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล ด้านการวางแผน อยู่ในระดับน้อย โดยการจัดทำแผนพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนไม่ชัดเจน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด การพัฒนาการมีส่วนร่วมของโรงเรียนและชุมชนให้เกิดเป็นรูปธรรมและมีความยั่งยืนนั้นผู้ที่มิบทบาทหลักคือ ผู้บริหารที่นับว่ามีความสำคัญเป็นอันดับแรกที่จะทำให้เกิดการผลักดันให้เกิดพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนได้ชัดเจน และผู้ที่มีความสำคัญที่สุดคือ ครูที่จะทำหน้าที่ในการร่วมมือกับชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาร่วมกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกสสิณี ชิวปรีชา(2554) ได้ ทำการศึกษาการพัฒนาารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับโรงเรียนดีประจำตำบล พบว่า ในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย แผนปฏิบัติการ กิจกรรมและตัวชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาโรงเรียนให้มีความร่วมมือกับท้องถิ่นและบริการชุมชน มีความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยครูและชุมชนเป็นหลัก เป็นลำดับที่หนึ่งในส่วนแผนปฏิบัติการไม่มีการกำหนด ผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

2.2 ด้านการนำแผนสู่การปฏิบัติ

ปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบลด้านการนำแผนสู่การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย โดยการจัดสรรงบประมาณตามนโยบายและแผน ด้านต่างๆ ไม่เพียงพอ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเนื่องจากความคาดหวังในการพัฒนาเป็นโรงเรียนดีประจำตำบลให้เป็นโรงเรียนคุณภาพของ

ชุมชน และเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม โดยกำหนดคุณลักษณะหรือภาพลักษณ์ของโรงเรียน คือ เป็นโรงเรียนที่มีมาตรฐานคุณภาพระดับสูง มีความเข้มแข็งทั้งด้านวิชาการ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดนตรี กีฬาและศิลปะ เป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมด้านกายภาพที่มีความสะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย เป็นโรงเรียน ทำมาหากินที่เน้นการพัฒนาพื้นฐานด้านอาชีพและการมีรายได้ระหว่างเรียน เป็นโรงเรียนของชุมชนที่มีความร่วมมือกับท้องถิ่นและบริการชุมชนอย่างเข้มแข็งซึ่งจากกิจกรรมที่กล่าวมา เป็นภารกิจที่ยากในการปฏิบัติ และปัจจัยในด้านงบประมาณที่โรงเรียนในโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลได้รับ แม้จะมีมากเมื่อเทียบกับงบประมาณเดิมที่โรงเรียนได้รับในแต่ละปี แต่งบประมาณที่ได้รับจากโครงการต้องกระจายและถูกนำไปใช้ในหลายกิจกรรม ทำให้ไม่เพียงพอสำหรับการทำงานในทุกๆ ด้านพร้อมกันและการมอบหมายผู้รับผิดชอบกิจกรรมตามนโยบายและแผนไม่ชัดเจนมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

2.3 ด้านการประเมินผล

ปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล ด้านการประเมินผล อยู่ในระดับน้อย โดยการเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดตามนโยบายและแผนที่กำหนดไม่ครบถ้วนมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด เนื่องจากโรงเรียนดีประจำตำบลมีการประเมินผลการปฏิบัติงานในหลายด้านและทุกๆ ด้านก็มีหลายตัวชี้วัด ซึ่งบางตัวชี้วัดก็สามารถดำเนินการได้ครบถ้วน และบางตัวชี้วัดก็ยังไม่อยู่ในขั้นการดำเนินงานทำให้การเก็บข้อมูลยังไม่ครบถ้วน ดังนั้นโรงเรียนจึงควรปรับการประเมินผลเป็นแบบการประเมินระหว่างการดำเนินการโครงการ เพื่อการปรับปรุงเป็นสำคัญ ที่จะช่วยตั้งให้วัตถุประสงค์ของโครงการให้เป็นไปตามเป้าหมายที่แท้จริง และเป็นการตรวจสอบความก้าวหน้าของโครงการว่าดำเนินการอย่างไร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการวิจัยพบว่า โรงเรียนดีประจำตำบลมีการแลกเปลี่ยนนักเรียนและบุคลากรทั้งภายในและต่างประเทศน้อยที่สุด ดังนั้นจึงควรเพิ่มการดำเนินงานกิจกรรมดังกล่าวเพื่อให้นักเรียนและบุคลากรมีความรู้ และทักษะทางด้านภาษาต่างประเทศที่ดีขึ้น เป็นการเตรียมความพร้อมของการเป็นชาติสมาชิกประชาคมอาเซียน

2. จากการวิจัยพบว่า โรงเรียนดีประจำตำบลมีความพร้อมด้านการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานในด้านต่างๆ แต่ยังขาดการสร้างสระว่ายน้ำหรือศูนย์กีฬาเอนกประสงค์ ดังนั้นจึงควรเห็นความสำคัญในการพัฒนาทางด้านวิชาการและการส่งเสริมสุขภาพควบคู่กันไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษา แนวทางการพัฒนาผู้เรียน โดยการแลกเปลี่ยนนักเรียนและบุคลากรครูผู้สอนภาษาต่างประเทศทั้งภายในและต่างประเทศ

ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนดีประจำตำบลมีการแลกเปลี่ยนนักเรียนและบุคลากรทั้งภายในและต่างประเทศน้อยที่สุด ดังนั้นโรงเรียนดีประจำตำบลจึงควรมีการศึกษาหาแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนโดยการแลกเปลี่ยนนักเรียนและบุคลากรครูผู้สอนเพื่อการเพิ่มศักยภาพของโรงเรียนดีประจำตำบลด้านการใช้ภาษาที่สองให้มากขึ้น

2. ควรมีการศึกษาแนวทางการร่วมมือในการพัฒนาการแลกเปลี่ยนนักเรียนและบุคลากรครูผู้สอนภาษาต่างประเทศกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลการวิจัยในด้านความร่วมมือกับชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมกับโรงเรียนค่อนข้างน้อย ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาแนวทางการร่วมมือในการพัฒนาการแลกเปลี่ยนนักเรียนและครูผู้สอนเพื่อเป็นไปตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาที่เน้น คุณภาพ โอกาสและการมีส่วนร่วมทางการศึกษา

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กมล สุคประเสริฐ. 2541. การศึกษาขั้นพื้นฐาน ; รายงานวิจัยประกอบร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- กมล สุคประเสริฐ. 2544. รูปแบบการบริหารและการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจ : รายงานผลการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. 2544. โครงการปฏิรูปด้านระบบบริหารและการเงินทางการศึกษา ภายใต้โครงการนำร่องการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร : 21 เซ็นจูรี่.
- กรมสามัญศึกษา. 2542. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- เกสณี ชิวปรีชา. 2545. การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับโรงเรียนตีประจำตำบล. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2546. การคิดเชิงวิเคราะห์. กรุงเทพมหานคร : ชัดเชสมิเดีย.
- จินตนา ศักดิ์ภู่อารม. 2545. การนำเสนอรูปแบบการบริหารโรงเรียนในกำกับของรัฐสำหรับประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชินวรรณ บุญเกียรติ. 2553. รมว.ศธ.เน้นย้ำโรงเรียนตีประจำตำบล ในการสัมมนา ผอ. สพท.ทั่วประเทศ. [Online]. แหล่งที่มา : <http://www.sueksa.go.th/component/content/article/1-announcement/76-2010-04-22-03-02-34.html> [19 ก.ค. 2553]
- ณรงค์ สัจพันโรจน์. 2537. การจัดทำ อนุมัติและบริหารงบประมาณแผ่นดิน(ทฤษฎีและปฏิบัติ). พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์.
- ถวิล มาตรเยี่ยม. 2544. การปฏิรูปการศึกษา : โรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการ. กรุงเทพมหานคร : เสมาธรรม.
- ทิตนา แชมณี และคณะ. 2544. วิทยาการด้านการคิด. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- ทิตนา แชมณี . 2542. การจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ธรรมรส โชติคุณุชกร. 2536. **ภาวะผู้นำกับการพัฒนาบุคลิกภาพ. เอกสารการสอนชุดวิชา
ฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา หน่วยที่ 9-15, สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.**
- ธีระ รุญเจริญ. 2550. **การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : เอ็กชเปอร์
เน็ต.**
- ธงชัย สันติวงษ์. 2545. **การจัดการ. กรุงเทพมหานคร : ธนาเพรส แอนด์ กราฟฟิค.**
- ธงชัย สันติวงษ์. 2542. **การบริหารงานบุคคล = Personnel management . พิมพ์ครั้งที่ 10.
กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.**
- ธงชัย สันติวงษ์. 2535. **หลักการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.**
- นิชาภา ประสพอารยา. 2543. **การศึกษาการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.**
- นิพนธ์ กิनावงศ์. 2526. **หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน และการนิเทศการศึกษา.
พิมพ์ครั้งที่ 3. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.**
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. 2551. **หลักการ และทฤษฎีการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร :
เทียมฟ้า.**
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. 2525. **หลักการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- บุญชม ศรีสะอาด. 2545. **การวิจัยเบื้องต้น (ฉบับปรับปรุงใหม่). พิมพ์ครั้งที่ 7.
กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.**
- บุญช่วย จินดาประพันธ์. 2536. **การบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร :
การศาสนา กรมศาสนา.**
- ไพฑูริย์ เจริญพันธุ์วงศ์. 2529. **การบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.**
- ภิญโญ สาร. 2526. **หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช.**
- ภิญโญ สาร. 2519. **หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช.**
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2535. **การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพมหานคร : สหมิตรออฟเซต.**
- พนัส หันนาคินทร์. 2529. **หลักการบริหารโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : วัฒนา
พานิช.**

- มงคล มีสมภพ. 2529. **ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหน่วยงาน เกี่ยวกับการบริหารบุคลากรของกรมสามัญศึกษา.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วสันต์ ธีรานุรักษ์. 2521. **พระราชบัญญัติควบคุมการก่อสร้างอาคาร พุทธศักราช 2479.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ธีรานุสรณ์.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. 2541. **การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.** กรุงเทพมหานคร: เลิฟแลนด์ลิฟเพรส.
- วันชัย ศิริชนะ. 2537. **การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา สำหรับสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจิตร ศรีสอ้าน. 2523. **ปรัชญาและพัฒนากิจการบริการในหลักและระบบการจัดการศึกษา.** หน่วยที่ 1-5 , เล่มที่ 1 หน้า 1-24. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วิรัช ภู่อเล็ก. 2547. **การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานศูนย์การศึกษาพิเศษ.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิสุทธิ์ วิจิตรพัชรภรณ์. 2547. **การพัฒนาแบบการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพัชรี ผุดผ่อง. 2553. **“โรงเรียนดีประจำตำบล” ต้นแบบโรงเรียนคุณภาพ สพฐ. วารสารวงการครูและผู้ปกครอง 48, 5 (กันยายน – ตุลาคม) : 19-31.วงการครูและผู้ปกครอง (และบุคลากรทางการศึกษา) ปีที่ 7 ฉบับที่ 75 พ.ศ. 2553 หน้า 14-15.**
- สุรพันธ์ ยันต์ทอง. 2526. **การบริหารโรงเรียน : เทคนิค.** กรุงเทพมหานคร : สุทธิสารการพิมพ์.
- สุวัฒน์ มุทเมธา. 2524. **ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน.** กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2551. **กรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 – 2559) : ฉบับสรุป.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2535. **แผนการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2535.**
กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2552. **ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง**
(พ.ศ. 2552 – 2561). กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2534. **การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานกิจการนักเรียน.** กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2545. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- เสนาะ ตีเยาว์. 2534. **การบริหารงาน บุคคล.** พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และคณะ. 2541. **การกระจายอำนาจทางการศึกษาและการจัดการศึกษา.** กรุงเทพมหานคร:สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สมคิด พรหมจ้อย. 2535. **การพัฒนาระบบการประเมินตนเอง สำหรับศูนย์ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียน ระดับอำเภอ.** วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมบุญ วรรณภาพ. 2521. **หลักเบื้องต้นของการบริหารโรงเรียน = Introduction to School Administration.** กรุงเทพมหานคร : บรรณกิจ.
- ศึกษาธิการ,กระทรวง. 2544. **โครงการปฏิรูปด้านระบบบริหารและการเงินทางการศึกษาภายใต้โครงการนำร่องการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน.** กรุงเทพมหานคร : 21 เซนจูรี่.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. 2538. **การบริหาร : ทักษะและการปฏิบัติ.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุขภาพใจ.
- อุทัย บุญประเสริฐ. 2545. **การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.** กรุงเทพมหานคร:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุทัย หิรัญโต. 2523. **หลักการบริหารงานบุคคล.** กรุงเทพมหานคร : พีระพัฒนา.
- อุทุมพร จามรมาน. 2520. **การประเมินทางการศึกษา.** กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรทัย มูลคำ. **ยกระดับมาตรฐานคุณภาพโรงเรียนตีประจำตำบล.** [Online]. 2553. แหล่งที่มา : <http://www.curric.net/tambon/index.html> [24 ต.ค. 2553]

ภาษาอังกฤษ

Brandes, Donna.,and Ginnis, Paul. 1988. **A Guide to Student Centered Learning.**

London: Blackwell Ltd.

Kimbrough, R. B. and Nunnery M.Y. 1988. **Educational administration : An introduction.**

3rd ed.New York: Mcmillan.

Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. 1970. **Determining Sample Size for Research Activities.**

Educational and Psychological Measurement.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. รองศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์
อดีตนายกสภาวิชาการบริหารการศึกษากิจกรรมการสภามหาวิทยาลัยราชธานี
ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สาธิตฝ่ายมัธยม
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สิริพันธุ์ สุวรรณมรรคา
อาจารย์ประจำสาขาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทรัตน์ เจริญกุล
อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. ดร.รังสรรค์ มณีเล็ก
ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

1. แบบสอบถาม
2. แบบรายงานการตรวจเครื่องมือวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล

คำชี้แจง

1. การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล รุ่นที่ 1 ทั่วประเทศ 182 โรงเรียน ผลการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและโรงเรียนที่เข้าร่วมในโครงการได้ทราบสภาพและปัญหาที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้การดำเนินงานของโครงการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงโรงเรียนในชนบทห่างไกลที่ยังไม่ได้เข้าร่วมโครงการได้สารสนเทศในการพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

2. แบบสอบถามชุดนี้ใช้สำหรับสอบถาม ผู้อำนวยการและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนดีประจำตำบล รุ่นที่ 1

3. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล

ตอนที่ 3 ปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล

ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านโปรดตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป โดยข้อมูลที่ท่านตอบในแบบสอบถามทั้งหมดจะถือเป็นความลับ ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวมเท่านั้น

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ที่ท่านให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้เป็นอย่างดี

นายจตุพร ทั้งทอง

นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน [] ตรงหน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. ตำแหน่ง

[] ผู้อำนวยการ

[] ครู

2. เพศ

[] ชาย

[] หญิง

3. อายุ

[] น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี

[] 31 – 40 ปี

[] 41 – 50 ปี

[] 50 ปี ขึ้นไป

4. ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในโรงเรียนปัจจุบันของท่าน (โรงเรียนดีประจำตำบล)

[] น้อยกว่า 1 ปี

[] 1 - 4 ปี

[] 5 ปี - 8 ปี

[] 9 ปี - 12 ปี

[] 13 ปี ขึ้นไป

5. ระดับการศึกษาสูงสุด

[]ปริญญาตรี สาขา.....

[]ปริญญาโท สาขา.....

[]ปริญญาเอก สาขา.....

[]อื่นๆ(โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล

คำชี้แจง ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน [] หน้าข้อความที่เป็นจริงตามสภาพของโรงเรียน และ/หรือ เติมข้อมูลลงในช่องว่างที่กำหนดให้ (เลือกตอบได้มากกว่า 1 รายการ)

ด้านการพัฒนาผู้เรียน

1. โรงเรียนมีการใช้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหรือไม่
 - [] ไม่มี
 - [] มี ถ้ามี รูปแบบที่นำมาใช้คือ
 - [] แบบโครงงาน (project-based learning)
 - [] แบบปัญหาเป็นฐาน (problem-based learning)
 - [] การอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion learning)
 - [] สถานการณ์จำลอง (Simulation Method learning)
 - [] การทดลอง (Laboratory Method learning)
 - [] อื่นๆ(โปรดระบุ) 1).....
 - 2).....
2. โรงเรียนมีกิจกรรมการส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนให้มีการแสดงออกเชิงสร้างสรรค์หรือไม่
 - [] ไม่มี
 - [] มี ถ้ามีกิจกรรมที่นำมาใช้คือ
 - [] สร้างสิ่งประดิษฐ์จากวัสดุในท้องถิ่น
 - [] จัดตลาดนัดภายในโรงเรียน
 - [] เรียนรู้อาชีพทางการเกษตร
 - [] เรียนรู้ดนตรีพื้นบ้าน
 - [] อื่นๆ(โปรดระบุ) 1).....
 - 2).....
3. โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมให้สมาชิกชุมชนรักและพัฒนาถิ่นฐานของตนหรือไม่
 - [] ไม่มี
 - [] มี ถ้ามีกิจกรรมที่นำมาใช้คือ
 - [] เก็บขยะในชุมชน
 - [] ปลูกป่าชุมชน
 - [] ฝึกการเป็นมัคคุเทศก์น้อย
 - [] ร่วมกิจกรรมในเทศกาลต่างๆ ของชุมชน
 - [] อื่นๆ(โปรดระบุ) 1).....
 - 2).....

4. โรงเรียนมีการแลกเปลี่ยนนักเรียน และบุคลากรทั้งภายในและต่างประเทศหรือไม่

ไม่มี

มี ถ้ามีการแลกเปลี่ยนอย่างไร

แลกเปลี่ยนนักเรียน

แลกเปลี่ยนครูสอนภาษาต่างประเทศ

แลกเปลี่ยนบุคลากร

อื่นๆ(โปรดระบุ) 1).....

2).....

ด้านการพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน

5. โรงเรียนมีการปรับปรุงอาคารเรียนหรือไม่

ไม่มี

มี ถ้ามีการปรับปรุงอย่างไร

เปลี่ยนแปลงรูปแบบอาคาร

ตกแต่งอาคารเรียน

ซ่อมแซมอาคารเรียน

ขยายและต่อเติมอาคารเรียน

สร้างอาคารเรียนเพิ่ม

อื่นๆ(โปรดระบุ) 1).....

2).....

6. โรงเรียนมีการปรับปรุงสภาพของโรงเรียนให้มีความสะอาดร่มรื่น น่าอยู่น่าเรียน อย่างไร

ไม่มี

มี ถ้ามีการปรับปรุงอย่างไร

จัดบริเวณโรงเรียนให้มีความสะอาด มีการปรับภูมิทัศน์ จัดสวนหย่อมและต้นไม้ในโรงเรียน

ทำห้องเรียนและห้องปฏิบัติการให้มีความสะอาด เป็นระเบียบและสวยงาม

ทำห้องน้ำห้องสุขาให้มีความสะอาด เป็นระเบียบและสวยงาม

สร้างแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติ เช่น สวนป่า สวนพฤกษศาสตร์หรือสวนสมุนไพร

ทำโรงอาหารให้มีความสะอาด ถูกสุขลักษณะ

อื่นๆ(โปรดระบุ) 1).....

2).....

7. โรงเรียนมีการจัดซื้อคอมพิวเตอร์และใช้ระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงหรือไม่
- ไม่มี
- มี ถ้ามีรายการที่จัดซื้อได้แก่
- คอมพิวเตอร์แม่ข่าย (Server)
 - คอมพิวเตอร์ โดยมีสัดส่วนของจำนวนเครื่องและนักเรียนเป็น 1:20
 - คอมพิวเตอร์ โดยมีสัดส่วนของจำนวนเครื่องและนักเรียนเป็น 1:10
 - ระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง 1-2 Mb
 - ระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง 4-10 Mb
 - ระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงกว่า 10 Mb
 - ระบบอินเทอร์เน็ตดาวเทียม
 - ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไร้สายภายในโรงเรียน
 - อื่นๆ(โปรดระบุ) 1).....
2).....
8. โรงเรียนมีการปรับปรุงห้องสมุดเป็นห้องสมุด 3 ดี หรือไม่
- ไม่มี
- มี ถ้ามี การปรับปรุงที่เกิดขึ้นได้แก่
- กำหนดนโยบายส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้
 - ตกแต่งอาคารทั้งภายในและภายนอกห้องสมุดให้มีเอกลักษณ์
 - จัดซื้อหนังสือและสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและเพียงพอ
 - พัฒนาคณะบรรณารักษ์และบุคลากรของห้องสมุดให้มีมุมมองใหม่
 - สนับสนุนให้บรรณารักษ์และบุคลากรของห้องสมุดได้แลกเปลี่ยนความรู้กับห้องสมุดอื่นๆ
 - จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ตลอดเวลา
 - อื่นๆ(โปรดระบุ)
9. โรงเรียนมีการสร้างสระว่ายน้ำ หรือ ศูนย์กีฬา (sport complex) หรือไม่
- ไม่มี
- มี ถ้ามี มีการบริหารจัดการอย่างไร
- บริหารจัดการสระว่ายน้ำร่วมกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
 - บริหารจัดการสระว่ายน้ำโดยโรงเรียนบริหารจัดการเอง
 - บริหารจัดการอาคารศูนย์กีฬา ให้มีการใช้งานร่วมกับชุมชน
 - อื่นๆ(โปรดระบุ)

10. โรงเรียนมีการจัดซื้ออุปกรณ์ดนตรี กีฬาและศิลปะหรือไม่

ไม่มี

มี ถ้ามี รายการจัดซื้อได้แก่

เครื่องดนตรีสากล

เครื่องดนตรีไทย

อุปกรณ์กีฬา

สื่อและอุปกรณ์การสอนศิลปะ

อื่นๆ(โปรดระบุ) 1).....

2).....

11. โรงเรียนมีการสร้างศูนย์การเรียนรู้ด้านอาชีพ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่

ไม่มี

มี ถ้ามี มีการก่อสร้างศูนย์การเรียนรู้อย่างไร

เตรียมพื้นที่สำหรับทำการเกษตร

สร้างโรงฝึกงานหรือโรงฝึกอาชีพในท้องถิ่น

สร้างศูนย์การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของชุมชน

สร้างศูนย์การสร้างผลผลิตทางการเกษตรและการแปรรูปอาหาร

อื่นๆ(โปรดระบุ) 1).....

2).....

ด้านการพัฒนาบุคลากร

12. ผู้บริหารโรงเรียนมีคุณสมบัติในการบริหารโรงเรียนดีประจำตำบลหรือไม่

ไม่มี

มี ถ้ามี มีคุณสมบัติอย่างไร

มีวุฒิทางการบริหารการศึกษา

ผ่านการฝึกอบรม สัมมนาทางการบริหารโรงเรียนในโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล

มีความรู้ความเข้าใจในหลักการและเป้าหมายของโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล

อื่นๆ(โปรดระบุ)

.....

13. โรงเรียนของท่านมีครูผู้สอนครบหรือไม่

ไม่มี

มี ถ้ามี มีคุณสมบัติครบอย่างไร

มีครูครบตามเกณฑ์ที่ อ.ก.ค.ส. กำหนด

- มีครูที่สามารถสอนได้ครบทุกสาระวิชา
- อื่นๆ(โปรดระบุ)
-

14. โรงเรียนมีการจัดครูผู้สอนใน 5 วิชาหลักหรือไม่

- ไม่มี
- มี ถ้ามี มีการจัดครูผู้สอนอย่างไร
- สอนตรงตามวิชาเอกใน 5 วิชาหลัก ครบทุกระดับชั้น
- สอนได้ไม่ตรงตามวิชาเอกใน 5 วิชาหลัก ในทุกระดับชั้น
- สอนโดยมีบุคลากรภายนอกมาช่วยในรายวิชาที่ขาดครู
- อื่นๆ(โปรดระบุ).....
-

15. โรงเรียนมีการพัฒนาครูในระหว่างปฏิบัติงานหรือไม่

- ไม่มี
- มี ถ้ามี กิจกรรมที่นำมาใช้ได้แก่
- เยี่ยมชั้นเรียน
- เข้ารับการฝึกอบรม
- ประชุมสัมมนา
- กระบวนการคลินิก
- อื่นๆ(โปรดระบุ) 1).....
- 2).....

16. โรงเรียนมีการบรรจุหรือจัดจ้างครูใหม่ ในสาระการเรียนรู้ที่ขาดหรือไม่

- ไม่มี
- มี ถ้ามี กิจกรรมที่นำมาใช้ได้แก่
- บรรจุแต่งตั้งครูโดยโรงเรียนจัดการเอง
- จ้างครูอัตราจ้างโดยโรงเรียนจัดการเอง
- จ้างครูอัตราจ้างโดยองค์กรส่วนท้องถิ่นเข้ามาช่วยเหลือ
- อื่นๆ(โปรดระบุ)
-
-

ด้านการจัดเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและทรัพยากรทางการศึกษา

17. โรงเรียนมีการบริการวิชาการสำหรับนักเรียนจากโรงเรียนใกล้เคียงหรือไม่

ไม่มี

มี ถ้ามี กิจกรรมที่ทำคืออะไร

นำนักเรียนมาเรียนรวมในวิชาเฉพาะหรือชั้นเรียนที่ขาดแคลนครู

จัดครูเคลื่อนที่ไปสอนหมุนเวียนในรายวิชาเฉพาะหรือชั้นเรียนที่ขาดแคลนครู

พัฒนาครูผู้สอนเพื่อเป็นแกนนำการจัดกิจกรรมร่วมกัน

วางแผนการจัดการเรียนรู้การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ร่วมกัน

อื่นๆ(โปรดระบุ)

18. โรงเรียนมีเครือข่ายความร่วมมือกับโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาที่อยู่ในพื้นที่เดียวกันหรือไม่

ไม่มี

มี ถ้ามี มีเครือข่ายกับสถาบันการศึกษาประเภทใด

โรงเรียนในฝัน

โรงเรียนมาตรฐานสากล

การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย

สถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น

อื่นๆ(โปรดระบุ) 1).....

2).....

ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

19. โรงเรียนมีนโยบายให้ผู้ปกครองนักเรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนหรือไม่

ไม่มี

มี ถ้ามีมีนโยบายให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมอย่างไร

ร่างหลักสูตรสถานศึกษา

วางแผน กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมตามหลักสูตรสถานศึกษา

จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียน

แสดงความคิดเห็น ติชม ให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน

อื่นๆ(โปรดระบุ)

.....

20. โรงเรียนมีนโยบายให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนหรือไม่

ไม่มี

- มี ถ้ามีมีนโยบายให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมอย่างไร
- ร่างหลักสูตรสถานศึกษา
 - วางแผน กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมตามหลักสูตรสถานศึกษา
 - จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียน
 - แสดงความคิดเห็น ตีชม ให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน
 - อื่นๆ(โปรดระบุ)
-
21. โรงเรียนมีนโยบายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนหรือไม่
- ไม่มี
- มี ถ้ามีมีนโยบายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมอย่างไร
- วางแผน กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมตามหลักสูตรสถานศึกษา
 - จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียน
 - จัดทำแผนการพัฒนาร่วมกับโรงเรียนอย่างเป็นทางการ
 - แสดงความคิดเห็น ตีชม ให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน
 - อื่นๆ(โปรดระบุ)
-

ด้านการประกันคุณภาพภายใน

22. โรงเรียนมีการดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายในหรือไม่
- ไม่มี
- มี ถ้ามี มีการดำเนินการอย่างไร
- ประเมินตนเอง
 - กำหนดแผนปฏิบัติการรายปีและแผนพัฒนาระยะ 4 ปี
 - รายงานผลการปฏิบัติงานต่อคณะกรรมการสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 - อื่นๆ(โปรดระบุ)
-

ตอนที่ 3 ปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล

คำชี้แจง ปัญหาในการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบลหมายถึง อุปสรรคของการบริหารโรงเรียนดีประจำตำบล รุ่นที่ 1 ซึ่งแบ่งปัญหาออกเป็น 5 ระดับ แต่แต่ละระดับมีความหมายและคะแนนดังนี้

5	หมายถึง	ระดับปัญหามากที่สุด
4	หมายถึง	ระดับปัญหามาก
3	หมายถึง	ระดับปัญหาปานกลาง
2	หมายถึง	ระดับปัญหาน้อย
1	หมายถึง	ระดับปัญหาน้อยที่สุด

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตัวเลขระดับปัญหาในการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และโปรดตอบทุกข้อ

ลำดับที่	ปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล	ระดับของปัญหา				
		5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
	ด้านการวางแผน (Planning)					
1	การกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการบริหารโรงเรียนโดยรวมไม่ชัดเจน
2	การจัดทำแผนปฏิบัติการไม่สอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียน
3	แผนปฏิบัติการไม่มีการกำหนดผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน
4	แผนปฏิบัติการไม่ได้กำหนดระยะเวลาการปฏิบัติ
5	การจัดทำตัวชี้วัด ตามนโยบายและแผนที่กำหนดไม่ชัดเจน
6	การจัดทำแผนการพัฒนาผู้เรียนไม่ชัดเจน
7	การจัดทำแผนการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานไม่สอดคล้องกับความต้องการ
8	การจัดทำแผนการพัฒนาบุคลากรไม่ชัดเจน
9	การจัดทำแผนการพัฒนาความร่วมมือทางวิชาการและทรัพยากรทางการศึกษาไม่ชัดเจน
10	การจัดทำแผนการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนไม่ชัดเจน

ลำดับ ที่	ปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดี ประจำตำบล	ระดับของปัญหา				
		5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
11	การจัดทำแผนการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ภายในไม่ชัดเจน
	ด้านการนำแผนสู่การปฏิบัติ (Implementation)					
12	การสื่อสารสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้รับผิดชอบ ในการปฏิบัติตามนโยบายและแผนไม่ต่อเนื่อง
13	การมอบหมายผู้รับผิดชอบกิจกรรมตามนโยบายและ แผนไม่ชัดเจน
14	การจัดสรรงบประมาณตามนโยบายและแผน ด้าน ต่างๆ ไม่เพียงพอ
15	การติดตามการดำเนินงาน ตามนโยบายและแผนที่ กำหนดไม่ต่อเนื่อง
16	การปฏิบัติตามข้อตกลง (MOU) ด้านการพัฒนา ผู้เรียนไม่ต่อเนื่อง
17	การปฏิบัติตามข้อตกลง (MOU) ด้านการพัฒนา ปัจจัยพื้นฐานไม่ต่อเนื่อง
18	การปฏิบัติตามข้อตกลง (MOU) ด้านการพัฒนา บุคลากรไม่ต่อเนื่อง
19	การปฏิบัติตามข้อตกลง (MOU) ด้านการจัดเครือข่าย ความร่วมมือทางวิชาการและทรัพยากรทางการศึกษา ไม่ต่อเนื่อง
20	การปฏิบัติตามข้อตกลง (MOU) ด้านการมีส่วนร่วม ของชุมชนไม่ต่อเนื่อง
21	การปฏิบัติตามข้อตกลง (MOU) ด้านการประกัน คุณภาพภายในไม่ต่อเนื่อง

ลำดับ ที่	ปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดี ประจำตำบล	ระดับของปัญหา				
		5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
	ด้านการประเมินผล (Evaluation)					
22	การเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดตามนโยบายและแผนที่กำหนดไม่ครบถ้วน
23	การวิเคราะห์ข้อมูลตามตัวชี้วัดตามนโยบายและแผนที่กำหนดไม่สมบูรณ์
24	การรายงานผลการปฏิบัติการพัฒนานโยบายไม่ชัดเจน
25	การนำสารสนเทศจากการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขไม่ต่อเนื่อง
26	การประเมินผลด้านการพัฒนาผู้เรียนไม่ต่อเนื่อง
27	การประเมินผลด้านการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานไม่ต่อเนื่อง
28	การประเมินผลด้านการพัฒนาบุคลากรไม่ต่อเนื่อง
29	การประเมินผลด้านการจัดเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและทรัพยากรทางการศึกษาไม่ต่อเนื่อง
30	การประเมินผลด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนไม่ต่อเนื่อง
31	การประเมินผลด้านการประกันคุณภาพภายในไม่ต่อเนื่อง

แบบรายงานผลการตรวจสอบเครื่องมือ

คำชี้แจง 1. แบบรายงานผลการตรวจสอบเครื่องมือ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบรายงานผลความเหมาะสมเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบรายงานผลความตรงเชิงเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล

ตอนที่ 3 แบบรายงานผลความตรงเชิงเนื้อหาเกี่ยวกับปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล

ตอนที่ 1 โปรดตรวจสอบความเหมาะสมเกี่ยวกับรายการข้อความเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับความเหมาะสมหรือระดับความสอดคล้องของรายการข้อความในแต่ละข้อ

ข้อ	รายการข้อความเกี่ยวกับสถานภาพ ของผู้ตอบแบบสอบถาม	ระดับความเหมาะสม			ปรับปรุงข้อความ
		เหมาะสม	ไม่แน่ใจ	ไม่เหมาะสม	
1	สถานภาพ ☐ ผู้อำนวยการ ☐ ครู				
2	เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง				
3	อายุ ☐ น้อยกว่า 30 ปี ☐ 31 - 40 ปี ☐ 41 - 50 ปี ☐ 51 ปี ขึ้นไป				
4	ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในโรงเรียนปัจจุบันของท่าน (โรงเรียนดีประจำตำบล) ☐ น้อยกว่า 1 ปี ☐ 1 - 4 ปี ☐ 5 - 8 ปี ☐ 9 - 12 ปี ☐ 13 ปี ขึ้นไป				
5	ระดับการศึกษา ☐ ปริญญาเอก สาขา..... ☐ ปริญญาโท สาขา..... ☐ ปริญญาตรี สาขา..... ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....				

ตอนที่ 2 โปรดพิจารณาว่าข้อความของแต่ละองค์ประกอบ มีความหมายครอบคลุม วัดได้ตรงกับความหมาย
ของแต่ละองค์ประกอบหรือไม่ โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเห็นของท่าน ดังนี้

+1 หมายความว่า วัดได้ตรงกับความหมาย

0 หมายความว่า ไม่แน่ใจ

-1 หมายความว่า วัดได้ไม่ตรงกับความหมาย

ข้อคิดเห็นของท่าน ผู้วิจัยจะนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับจุดประสงค์หรือนิยามตัวแปรที่ศึกษา IOC (Index of Item objective congruence) ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบลที่มีคำตอบเป็นแบบตรวจสอบรายการ

นิตยสารศัพท์ ในการวิจัย	ข้อที่	สภาพการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
			1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
การพัฒนาผู้เรียน	1-4					
	1	<p>โรงเรียนมีการใช้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหรือไม่</p> <p>[] ไม่มี</p> <p>[] มี ถ้ามี รูปแบบที่นำมาใช้คือ</p> <p>[] แบบโครงงาน</p> <p>[] แบบปัญหาเป็นฐาน</p> <p>[] การอภิปรายกลุ่มย่อย</p> <p>[] สถานการณ์จำลอง</p> <p>[] การทดลอง</p> <p>[] วิธีอื่นๆ(โปรดระบุ) 1).....</p> <p>2).....</p>				
	2	<p>โรงเรียนมีกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนให้มีการแสดงออกเชิงสร้างสรรค์หรือไม่</p> <p>[] ไม่มี</p> <p>[] มี ถ้ามีกิจกรรมที่นำมาใช้คือ</p> <p>[] สร้างสิ่งประดิษฐ์จากวัสดุในท้องถิ่น</p> <p>[] จัดตลาดนัดภายในโรงเรียน</p> <p>[] เรียนรู้อาชีพทางการเกษตร</p> <p>[] เรียนรู้ดนตรีพื้นบ้าน</p> <p>[] อื่นๆ(โปรดระบุ) 1).....</p> <p>2).....</p>				
3	<p>โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมให้สมาชิกชุมชนรักและพัฒนาถิ่นฐานของตนหรือไม่</p> <p>[] ไม่มี</p> <p>[] มี ถ้ามีกิจกรรมที่นำมาใช้คือ</p> <p>[] เก็บขยะในชุมชน</p> <p>[] ปลูกป่าชุมชน</p> <p>[] ฝึกการเป็นมัคคุเทศก์น้อย</p> <p>[] ร่วมกิจกรรมในเทศกาลต่างๆ ของชุมชน</p> <p>[] อื่นๆ(โปรดระบุ) 1).....</p> <p>2).....</p>					

นิยามศัพท์ ในการวิจัย	ข้อที่	สภาพการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
			1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
การพัฒนาผู้เรียน (ต่อ)	4	โรงเรียนมีการแลกเปลี่ยนนักเรียน และบุคลากรทั้ง ภายในและต่างประเทศหรือไม่ [] ไม่มี [] มี ถ้ามีการแลกเปลี่ยนอย่างไร [] แลกเปลี่ยนนักเรียน [] แลกเปลี่ยนครูสอนภาษาต่างประเทศ [] แลกเปลี่ยนบุคลากร [] อื่นๆ(โปรดระบุ) 1)..... 2).....				
การพัฒนา ปัจจัยพื้นฐาน	5-12					
	5	โรงเรียนมีการปรับปรุงอาคารเรียนหรือไม่ [] ไม่มี [] มี ถ้ามีการปรับปรุงอย่างไร [] เปลี่ยนแปลงรูปแบบอาคาร [] ตกแต่งอาคารเรียน [] ซ่อมแซมอาคารเรียน [] ขยายและต่อเติมอาคารเรียน [] สร้างอาคารเรียนเพิ่ม [] อื่นๆ(โปรดระบุ) 1)..... 2).....				
	6	โรงเรียนมีการปรับปรุงสภาพของโรงเรียนให้มีความ สะอาดร่มรื่น น่าอยู่น่าเรียน อย่างไร [] ไม่มี [] มี ถ้ามีการปรับปรุงอย่างไร [] จัดบริเวณโรงเรียนให้มีความสะอาด มีการปรับภูมิ ทัศน์ จัดสวนหย่อมและต้นไม้ในโรงเรียน [] ทำห้องเรียนและห้องปฏิบัติการให้มีความสะอาด เป็น ระเบียบและสวยงาม [] ทำห้องน้ำห้องสุขาให้มีความสะอาด เป็นระเบียบและ สวยงาม [] สร้างแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติ เช่น สวนป่า สวน พฤกษศาสตร์หรือสวนสมุนไพร				

นิยามศัพท์ในการวิจัย	ข้อที่	สภาพการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
			1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
การพัฒนา ปัจจัยพื้นฐาน (ต่อ)	6 (ต่อ)	☐ ทำโรงอาหารให้มีความสะอาด ถูกสุขลักษณะ ☐ อื่นๆ(โปรดระบุ) 1)..... 2).....				
	7	โรงเรียนมีการจัดซื้อคอมพิวเตอร์และใช้ระบบอินเทอร์เน็ต ความเร็วสูงหรือไม่ ☐ ไม่มี ☐ มี ถ้ามีรายการที่จัดซื้อได้แก่ ☐ คอมพิวเตอร์แม่ข่าย (Server) ☐ คอมพิวเตอร์ โดยมีสัดส่วนของจำนวนเครื่องและนักเรียน เป็น 1:20 ☐ คอมพิวเตอร์ โดยมีสัดส่วนของจำนวนเครื่องและนักเรียน เป็น 1:10 ☐ ระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง 1-2 Mb ☐ ระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง 4-10 Mb ☐ ระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงกว่า 10 Mb ☐ ระบบอินเทอร์เน็ตดาวเทียม ☐ ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไร้สายภายในโรงเรียน ☐ อื่นๆ(โปรดระบุ) 1)..... 2).....				
	8	โรงเรียนมีการปรับปรุงห้องสมุดเป็นห้องสมุด 3 ดี หรือไม่ ☐ ไม่มี ☐ มี ถ้ามี การปรับปรุงที่เกิดขึ้นได้แก่ ☐ กำหนดนโยบายส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ ☐ ตกแต่งอาคารทั้งภายในและภายนอกห้องสมุดให้มี เอกลักษณ์ ☐ จัดซื้อหนังสือและสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและ เพียงพอ ☐ พัฒนารรณารักษ์และบุคลากรห้องสมุดให้มีมุมมอง ใหม่ ☐ สนับสนุนให้บรรณารักษ์และบุคลากรของห้องสมุดได้ แลกเปลี่ยนความรู้กับห้องสมุดอื่นๆ ☐ จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ตลอดเวลา ☐ อื่นๆ(โปรดระบุ) 1)..... 2).....				

นิยามศัพท์ ในการวิจัย	ข้อที่	สภาพการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนที่ประจำตำบล	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
			1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
การพัฒนา ปัจจัยพื้นฐาน (ต่อ)	9	โรงเรียนมีการสร้างสระว่ายน้ำ หรือ ศูนย์กีฬา (sport complex) หรือไม่ [] ไม่มี [] มี ถ้ามี มีการบริหารจัดการอย่างไร [] บริหารจัดการสระว่ายน้ำร่วมกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น [] บริหารจัดการสระว่ายน้ำโดยโรงเรียนบริหารจัดการเอง [] บริหารจัดการอาคารศูนย์กีฬา ให้มีการใช้งานร่วมกับชุมชน [] อื่นๆ(โปรดระบุ) 1)..... 2).....				
	10	โรงเรียนมีการจัดซื้ออุปกรณ์ดนตรี กีฬาและศิลปะหรือไม่ [] ไม่มี [] มี ถ้ามี รายการจัดซื้อได้แก่ [] เครื่องดนตรีสากล [] เครื่องดนตรีไทย [] อุปกรณ์กีฬา [] สื่อและอุปกรณ์การสอนศิลปะ [] อื่นๆ(โปรดระบุ) 1)..... 2).....				
	11	โรงเรียนมีการสร้างศูนย์การเรียนรู้ด้านอาชีพ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่ [] ไม่มี [] มี ถ้ามี มีการก่อสร้างศูนย์การเรียนรู้อย่างไร [] เตรียมพื้นที่สำหรับทำการเกษตร [] สร้างโรงฝึกงานหรือโรงฝึกอาชีพในท้องถิ่น [] สร้างศูนย์การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของชุมชน [] สร้างศูนย์การสร้างผลผลิตทางเกษตรและการแปรรูปอาหาร [] อื่นๆ(โปรดระบุ) 1)..... 2).....				

นิยามศัพท์ในการวิจัย	ข้อที่	สภาพการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
			1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
การพัฒนาบุคลากร	12-16					
	12	<p>ผู้บริหารโรงเรียนมีคุณสมบัติในการบริหารโรงเรียนดีประจำตำบลหรือไม่</p> <p>☐ ไม่มี</p> <p>☐ มี ถ้ามี มีคุณสมบัติอย่างไร</p> <p>☐ มีวุฒิทางการบริหารการศึกษา</p> <p>☐ ผ่านการฝึกอบรม สัมมนาทางการบริหารโรงเรียนในโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล</p> <p>☐ มีความรู้ความเข้าใจในหลักการและเป้าหมายของโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล</p> <p>☐ อื่นๆ(โปรดระบุ) 1).....</p> <p style="text-align: center;">2).....</p>				
	13	<p>โรงเรียนของท่านมีครูผู้สอนครบหรือไม่</p> <p>☐ ไม่มี</p> <p>☐ มี ถ้ามี มีคุณสมบัติครบอย่างไร</p> <p>☐ มีครูครบตามเกณฑ์ที่ อ.ก.ค.ศ. กำหนด</p> <p>☐ มีครูที่สามารถสอนได้ครบทุกสาระวิชา</p> <p>☐ อื่นๆ(โปรดระบุ) 1).....</p> <p style="text-align: center;">2).....</p>				
	14	<p>โรงเรียนมีการจัดครูผู้สอนใน 5 วิชาหลักหรือไม่</p> <p>☐ ไม่มี</p> <p>☐ มี ถ้ามี มีการจัดครูผู้สอนอย่างไร</p> <p>☐ สอนตรงตามวิชาเอกใน 5 วิชาหลัก ครบทุกระดับชั้น</p> <p>☐ สอนได้ไม่ตรงตามวิชาเอกใน 5 วิชาหลัก ในทุกระดับชั้น</p> <p>☐ สอนโดยมีบุคลากรภายนอก ในรายวิชาที่ขาดครู</p> <p>☐ อื่นๆ(โปรดระบุ) 1).....</p> <p style="text-align: center;">2).....</p>				

นิยามศัพท์ในการวิจัย	ข้อที่	สภาพการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
			1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
การพัฒนาบุคลากร (ต่อ)	15	โรงเรียนมีการพัฒนาครูในระหว่างปฏิบัติงานหรือไม่ [] ไม่มี [] มี ถ้ามี กิจกรรมที่นำมาใช้ได้แก่ [] เยี่ยมชั้นเรียน [] เข้าร่วมการฝึกอบรม [] ประชุมสัมมนา [] กระบวนการคลินิก [] อื่นๆ(โปรดระบุ) 1)..... 2).....				
	16	โรงเรียนมีการบรรจุหรือจัดจ้างครูใหม่ ในสาระการเรียนรู้ที่ขาดหรือไม่ [] ไม่มี [] มี ถ้ามี กิจกรรมที่นำมาใช้ได้แก่ [] บรรจุแต่งตั้งครูโดยโรงเรียนจัดการเอง [] จ้างครูอัตราจ้างโดยโรงเรียนจัดการเอง [] จ้างครูอัตราจ้างโดยองค์กรส่วนท้องถิ่นเข้ามาช่วยเหลือ [] อื่นๆ(โปรดระบุ) 1)..... 2).....				
การจัดเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและทรัพยากรทางการศึกษา	17-18					
	17	โรงเรียนมีการบริการวิชาการสำหรับนักเรียนจากโรงเรียนใกล้เคียงหรือไม่ [] ไม่มี [] มี ถ้ามี กิจกรรมที่ทำคืออะไร [] นำนักเรียนมาเรียนรวมในวิชาเฉพาะหรือชั้นเรียนที่ขาดแคลนครู [] จัดครูเคลื่อนที่ไปสอนหมุนเวียนในรายวิชาเฉพาะหรือชั้นเรียนที่ขาดแคลนครู [] พัฒนาครูผู้สอนเพื่อเป็นแกนนำการจัดกิจกรรมร่วมกัน [] วางแผนการจัดการเรียนรู้การวัดและประเมินผลารเรียนร่วมกัน [] อื่นๆ(โปรดระบุ) 1)..... 2).....				

นิยามศัพท์ในการวิจัย	ข้อที่	สภาพการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนที่ประจำตำบล	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
			1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
การจัดเครือข่าย ความร่วมมือทาง วิชาการและ ทรัพยากรทางการ ศึกษา (ต่อ)	18	โรงเรียนมีเครือข่ายความร่วมมือกับโรงเรียนหรือ สถาบันการศึกษาที่อยู่ในพื้นที่เดียวกันหรือไม่ [] ไม่มี [] มี ถ้ามี มีเครือข่ายกับสถาบันการศึกษาประเภทใด [] โรงเรียนในฝัน [] โรงเรียนมาตรฐานสากล [] การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย [] สถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น [] อื่นๆ(โปรดระบุ) 1)..... 2).....				
การมีส่วนร่วมของ ชุมชน	19-21					
	19	โรงเรียนมีนโยบายให้ผู้ปกครองนักเรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมใน การจัดกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนหรือไม่ [] ไม่มี [] มี ถ้ามีมีนโยบายให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมอย่างไร [] ร่างหลักสูตรสถานศึกษา [] วางแผน กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสม ตามหลักสูตรสถานศึกษา [] จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาศักยภาพของ นักเรียน [] แสดงความคิดเห็น ดิชม ให้คำแนะนำในการปฏิบัติงาน ของบุคลากรในโรงเรียน [] อื่นๆ(โปรดระบุ) 1)..... 2).....				
	20	โรงเรียนมีนโยบายให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัด กิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนหรือไม่ [] ไม่มี [] มี ถ้ามีมีนโยบายให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมอย่างไร [] ร่างหลักสูตรสถานศึกษา [] วางแผน กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสม				

นิยามศัพท์ในการวิจัย	ข้อที่	สภาพการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
			1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
การมีส่วนร่วมของ ชุมชน (ต่อ)	20	☐ จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียน ☐ แสดงความคิดเห็น ตีชม ให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน ☐ อื่นๆ(โปรดระบุ) 1)..... 2).....				
	21	โรงเรียนมีนโยบายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนหรือไม่ ☐ ไม่มี ☐ มี ถ้ามีมีนโยบายให้ อปท. เข้ามามีส่วนร่วมอย่างไร ☐ วางแผน กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสม ☐ จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียน ☐ จัดทำแผนการพัฒนาร่วมกับโรงเรียนอย่างเป็นทางการ ☐ แสดงความคิดเห็น ตีชม ให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน ☐ อื่นๆ(โปรดระบุ) 1)..... 2).....				
ด้านการประกัน คุณภาพภายใน	22	โรงเรียนมีการดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายในหรือไม่ ☐ ไม่มี ☐ มี ถ้ามี มีการดำเนินการอย่างไร ☐ ประเมินตนเอง ☐ กำหนดแผนปฏิบัติการรายปีและแผนพัฒนาระยะ 4 ปี ☐ รายงานผลการปฏิบัติงานต่อคณะกรรมการสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ☐ อื่นๆ(โปรดระบุ) 1)..... 2).....				

ตอนที่ 3 โปรดพิจารณาว่าข้อคำถามของแต่ละองค์ประกอบ มีความหมายครอบคลุม วัดได้ตรงกับความหมาย
ของแต่ละองค์ประกอบหรือไม่ โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเห็นของท่าน ดังนี้

- +1 หมายความว่า วัดได้ตรงกับความหมาย
0 หมายความว่า ไม่แน่ใจ
-1 หมายความว่า วัดได้ไม่ตรงกับความหมาย

ข้อคิดเห็นของท่าน ผู้วิจัยจะนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์หรือนิยามตัวแปรที่ศึกษา IOC (Index of Item objective congruence) ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล ที่มีคำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

นิยามศัพท์ในการวิจัย	ข้อที่	ปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
			1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
การวางแผน (Planning)	1-19					
	1	การกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการบริหารโรงเรียนโดยรวมไม่ชัดเจน				
	2	การจัดทำแผนปฏิบัติการไม่สอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียน				
	3	แผนปฏิบัติการไม่มีการกำหนดผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน				
	4	แผนปฏิบัติการไม่ได้กำหนดระยะเวลาการปฏิบัติ				
	5	การจัดทำตัวชี้วัด ตามนโยบายและแผนที่กำหนดไม่ชัดเจน				
	6	การจัดทำแผนการพัฒนาผู้เรียนไม่ชัดเจน				
	7	การจัดทำแผนการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานไม่สอดคล้องกับความต้องการ				
	8	การจัดทำแผนการพัฒนาบุคลากรไม่ชัดเจน				
	9	การจัดทำแผนการพัฒนาความร่วมมือทางวิชาการและทรัพยากรทางการศึกษาไม่ชัดเจน				
	10	การจัดทำแผนการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนไม่ชัดเจน				
11	การจัดทำแผนการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในไม่ชัดเจน					

นิยามศัพท์ในการวิจัย	ข้อที่	ปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนตีประจำตำบล	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
			1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ (Implementation)	12-21					
	12	การสื่อสารสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติตามนโยบายและแผนไม่ต่อเนื่อง				
	13	การมอบหมายผู้รับผิดชอบกิจกรรมตามนโยบายและแผนไม่ชัดเจน				
	14	การจัดสรรงบประมาณตามนโยบายและแผน ด้านต่างๆ ไม่เพียงพอ				
	15	การติดตามการดำเนินงาน ตามนโยบายและแผนที่กำหนดไม่ต่อเนื่อง				
	16	การปฏิบัติตามข้อตกลง (MOU) ด้านการพัฒนาผู้เรียนไม่ต่อเนื่อง				
	17	การปฏิบัติตามข้อตกลง (MOU) ด้านการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานไม่ต่อเนื่อง				
	18	การปฏิบัติตามข้อตกลง (MOU) ด้านการพัฒนามูลฐานไม่ต่อเนื่อง				
	19	การปฏิบัติตามข้อตกลง (MOU) ด้านการจัดเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและทรัพยากรทางการศึกษาไม่ต่อเนื่อง				
	20	การปฏิบัติตามข้อตกลง (MOU) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนไม่ต่อเนื่อง				
	21	การปฏิบัติตามข้อตกลง (MOU) ด้านการประกันคุณภาพภายในไม่ต่อเนื่อง				
การประเมินผล (Evaluation)	22-31					
	22	การเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดตามนโยบายและแผนที่กำหนดไม่ครบถ้วน				
	23	การวิเคราะห์ข้อมูลตามตัวชี้วัดตามนโยบายและแผนที่กำหนดไม่สมบูรณ์				
	24	การรายงานผลการปฏิบัติการพัฒนามตามนโยบายไม่ชัดเจน				
	25	การนำสารสนเทศจากการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขไม่ต่อเนื่อง				

นิยามศัพท์ในการวิจัย	ข้อที่	ปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีประจำตำบล	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
			1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
การประเมินผล (Evaluation) (ต่อ)	26	การประเมินผลด้านการพัฒนาผู้เรียนไม่ต่อเนื่อง				
	27	การประเมินผลด้านการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานไม่ต่อเนื่อง				
	28	การประเมินผลด้านการพัฒนาบุคลากรไม่ต่อเนื่อง				
	29	การประเมินผลด้านการจัดเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและทรัพยากรทางการศึกษาไม่ต่อเนื่อง				
	30	การประเมินผลด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนไม่ต่อเนื่อง				
	31	การประเมินผลด้านการประกันคุณภาพภายในไม่ต่อเนื่อง				

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายจตุพร ทั้งทอง เกิดเมื่อวันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2526 ที่จังหวัดตราด สำเร็จการศึกษาปริญญาบัณฑิต สาขาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เมื่อปีการศึกษา 2548 และเข้าศึกษาต่อหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา ในปีการศึกษา 2552

ปัจจุบันรับราชการครู ตำแหน่ง ครู ค.ศ. 1 โรงเรียนบ้านคลองประทุน ตำบลแหลมกลัด อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด